

Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis a 2024-es évre (tavasz)

Budapest, 2023. június–július

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet olyan nonprofit kutatóműhely, amely elsősorban alkalmazott közgazdasági kutatásokat folytat. Célja, hogy elméletileg és empirikusan megalapozott ismereteket és elemzéseket nyújtson a magyar gazdaság és a magyar vállalkozások helyzetét és kilátásait befolyásoló gazdasági és társadalmi folyamatokról.

MKIK GVI   Institute for Economic and Enterprise Research
Hungarian Chamber of Commerce and Industry

A tanulmány alapjául szolgáló adatfelvételre az Innovációs és Technológiai Minisztérium és a Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet együttműködésében került sor. A kutatás finanszírozását az MKIK GVI és az MKIK között 2023. március 10-én kötött szerződés biztosította, amely a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal között GFA-KA-ITM-17/2022 számon megkötött szerződés VII. fejezetében megfogalmazott programelem 507.01.01.01. (Munkaerőpiaci prognózis kutatás megvalósítása) alfeladat teljesítéséhez kapcsolódik.

A tanulmányt írták:

Bacsák Dániel (elemző, MKIK GVI)
Hajdu Miklós (elemző)
Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Makó Ágnes (elemző, MKIK GVI)
Sturcz Anikó (elemző)

A kutatás terepmunkáját és az adatok feldolgozását irányította:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)

Kutatásvezető:

Horváth Ágoston (elemző, MKIK GVI)
Nábelek Fruzsina (ügyvezető igazgató, MKIK GVI)
e-mail: fuzsina.nabelek@gvi.hu

MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet
Budapest

A kézirat lezárva: 2023. július 20.

Cím: MKIK GVI
1065 Budapest, Lázár utca 10.
Tel: 235-05-84
e-mail: gvi@gvi.hu
internet: <http://www.gvi.hu/>

Tartalom

Ábrák, táblák jegyzéke.....	5
Összefoglaló	10
Bevezetés	19
1. Makrogazdasági helyzet.....	20
1.1. Nemzetközi kitekintés	23
1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon.....	30
2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai.....	41
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok	41
2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői.....	48
3. 2024 tavaszán várható munkaerőkereslet.....	50
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján	51
3.2. Létszámvárakozások 2024 tavaszára.....	57
4. A foglalkoztatás jellemzői	62
4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás	64
4.2. Külföldiek foglalkoztatása	67
4.3. Pályakezdők foglalkoztatása	70
4.3.1. Pályakezdők és szakképzett pályakezdők foglalkoztatása	73
5. Toborzási nehézségek.....	76
5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok.....	76
5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői.....	82
5.3. A munkaerőhiány alakulásával kapcsolatos várakozások, fluktuációs problémák .	84
5.4. A meglévő munkaerő megtartása, toborzási nehézségek kiküszöbölése	86
1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana	92
M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák	92
M1.2. A modell ismertetése	95
2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások.....	109
M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy félév	109
M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév	114
M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány	119
M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen	124
M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen	129

3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói.....	134
4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai	137
5. Melléklet: A kutatás kérdőíve.....	139

Ábrák, táblák jegyzéke

V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben	11
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023	12
V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	13
V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2023. I. negyedév	14
V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0).....	15
V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása16	
V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben (tavasz)	18
1.1.1. tábla: A makrogazdasági fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések.....	23
1.1.2. tábla: Az EU 27 tagállamára és az eurózónára vonatkozó 2023-as GDP-előrejelzések	25
1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU 27 tagállamában, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996–2023. I. negyedév.....	26
1.1.2. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest (2020 I. negyedév=100%)27	
1.1.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001. január –2023. június	28
1.1.4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, szezonálisan és naptári hatással kiigazított adatok, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 2000–2023. I. negyedév.....	29
1.2.1. tábla: Magyarországra vonatkozó 2023-as és 2024-es GDP-előrejelzések	32
1.2.1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023	33
1.2.2. ábra: A GKI konjunktúraindex és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 2005–2023. június.....	34
1.2.3. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka = 100%) 2005–2023. I. negyedév.....	35
1.2.4. ábra: A GDP változása a koronavírus-járvány okozta válság kezdetéhez képest Magyarországon és Németországban (2020. első negyedév = 100%), 2020–2023	36
1.2.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2005–2023. I. negyedév	37
1.2.6. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2023. I. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka= 100)	38

1.2.7. ábra: A versenyszférához sorolt ágazatokban alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008–2023. I. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100)	40
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév)	42
2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése	43
2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése	44
2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként.....	46
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint	49
3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok.....	50
3.1.1. ábra: A tárgyévre és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató	52
3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások 2024 – vállalati egyenlegmutató	53
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői	55
3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2023–2024	56
3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	57
3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	59
3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán.....	60
3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán – gazdasági ágak szerint.....	60
3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán – exporttevékenység szerint	61
4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók.....	65
4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	66
4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók	68
4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	69
4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók.....	71
4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban.....	72
4.3.1.1. ábra: Pályakezdők képzettség szerinti (jövőbeli) foglalkoztatását leíró mutatók... ..	73
4.3.1.1. tábla: Szakképzett pályakezdők kompetenciáival való elégedettség	75
5.1.1. ábra: Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása	77
5.1.2. ábra: Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szerint	78
5.1.3. ábra: Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint	80

5.1.4. ábra: A tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások megoszlása a szerint, hogy milyen okokkal magyarázzák, hogy vállalkozásuknál ilyen álláshelyek vannak	81
5.2.1. ábra: A toborzási nehézség elemi összetevői – gazdasági tevékenység szerint	83
5.3.1. ábra: A vállalkozások percepciója a munkaerőhiánnyal kapcsolatos problémák következő egy évben várható változásai kapcsán, százalék	84
5.3.2. ábra: A vállalkozások fluktuációs problémáinak súlyossága az elmúlt egy évben, átlagpont.....	85
5.4.1. ábra: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében	86
5.4.1. tábla: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, létszámkategóriák szerint	87
5.4.2. tábla: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, ágazatok szerint.....	88
5.4.2. ábra: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében	89
5.4.3. tábla: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, létszámkategóriák szerint.....	90
5.4.4. tábla: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, ágazatok szerint.....	91
M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	92
M1.2.1. tábla: A minta részletezése	95
M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása.....	96
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként.....	97
M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói	99
M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma	100
M1.2.4. tábla: A modell együtthatói.....	101
M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban.....	108
M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%).....	109
M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%).....	110
M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%).....	111
M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%).....	112
M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%).....	113

M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)	114
M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%).....	115
M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%).....	116
M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)	117
M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)	118
M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	119
M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	120
M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	121
M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	122
M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)	123
M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	124
M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	125
M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	126
M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	127
M2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)	128
M2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%).....	129
M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%).....	130
M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%).....	131
M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%).....	132
M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)	133

M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell	134
M3.2. tábla: Létszám bővítő várakozásokat leíró regressziós modell.....	135
M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell.....	136
M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2023 tavasz.....	137
M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2023 tavasz.....	137
M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2023 tavasz	138
M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2023 tavasz	138
M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2023 tavasz.....	138

Összefoglaló

Az adatfelvétel

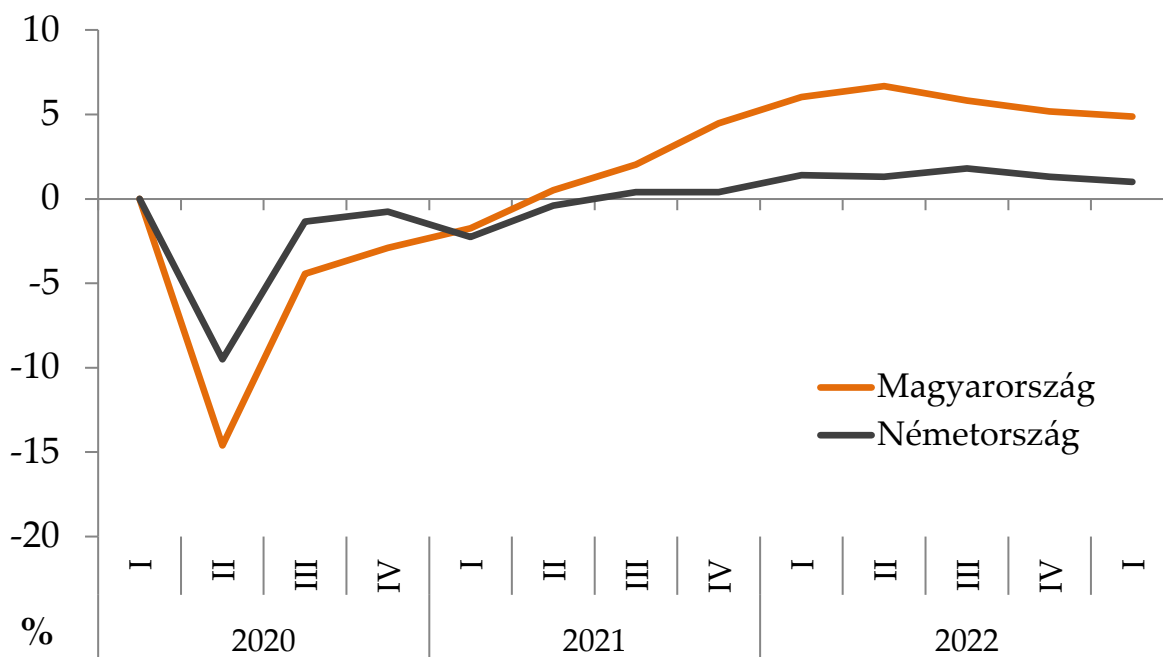
2023. április–május során került sor a Gazdaságfejlesztési Minisztérium és az MKIK Gazdaság és Vállalkozáskutató Intézet (MKIK GVI) „Rövidtávú munkaerőpiaci prognózis” kutatásának 2023. évi első adatfelvételére, amelynek során a megyei kormányhivatalok és az MKIK GVI munkatársai 5 685, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjét kérdezték meg a munkaerő iránti jelenlegi és várható keresletükről. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Az alábbiakban a kutatás eredményeit ismertetjük úgy, hogy azokat összevetjük más adatforrások, becslések idevágó adataival.

Üzleti helyzet

A magyar gazdaság 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), majd 2014-től 2019-ig évi 2,2 százalékos (2016) és 5,4 százalékos (2018) között növekedett. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalékos). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalékos), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben folytatódott, az egész évet tekintve 7,2 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (8 százalékos), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,2 százalékos, a harmadik negyedévben 3,7 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,7 százalékos bővülést lehetett regisztrálni. 2023 első negyedévében – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest 1,1 százalékkal.

A 2020-as koronavírus-járvány okozta válság hatását a legszemléletesebben úgy ábrázolhatjuk, ha a GDP negyedéves változását a válság kezdetének időpontjához képest figyeljük meg. A V1. ábrán jól megfigyelhető, hogy a koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 15, a német pedig 10 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 9–11 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (1 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik (1–2 százalék). 2023 első negyedévében a magyar gazdaság 4,9 százalékponttal, a német gazdaság viszont csak 1 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

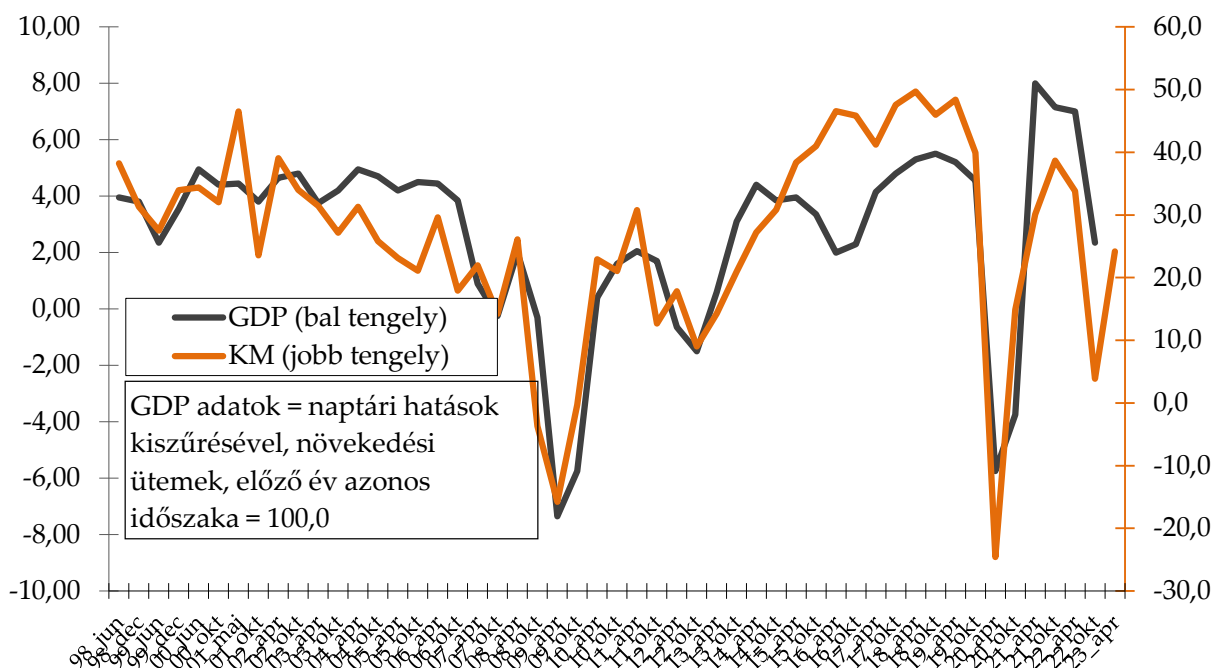
V1. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest a válság kezdete óta eltelt negyedévekben

Forrás: KSH, Destatis

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb, 2023. áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 2061 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul, az adatfelvétel április 1. és 31. között zajlott. **Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke 2023 áprilisában +24 ponton áll. A mutató a 2022 második félévében bekövetkezett erőteljes csökkenést követően jelentős növekedést mutat, a 2022. október és 2023. április közötti 20 pontos emelkedés azonban egyelőre nem ellensúlyozta teljes mértékben a 2022 első és második féléve között bekövetkezett 30 pontos visszaesés hatását. A mutató jelenlegi értéke (+24 pont) a koronavírus-járvány időszakából a 2021. áprilisi +30 pontos értékhez áll közel leginkább, a járványt megelőző időszakban pedig utoljára 2013–2014 folyamán vett fel hasonló értékeket a Konjunktúramutató. Összességében a jövőbeni üzleti helyzetre, illetve a megrendelések és a beruházások várható szintjére vonatkozó prognózisok is számottevően optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. A bizonytalansági mutató értéke csökkent 2022 októberéhez képest, jelenleg 54 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is erősen polarizált, azaz jelentős, ugyanakkor csökkenő mértékű különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.**

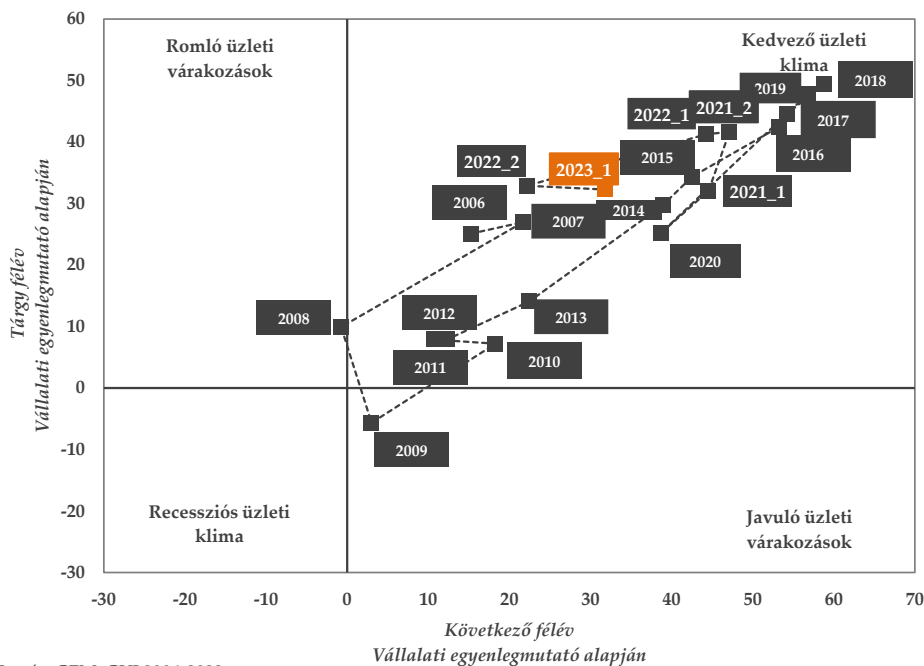
V2. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023

Forrás: GVI, KSH

A 2023. tavaszi adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvánnyal összefüggő gazdasági válságot követő átmeneti javulás, majd az energiaválsággal összefüggő jelentős visszaesés után – a várakozások tekintetében – ismét javuló tendenciát mutat. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 34 pont – azaz 34 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, amelyek kedvezőtlenül –, ami 1 pontos emelkedés a 2022 őszén tapasztalt értékhez viszonyítva. A 2023 második felévére vonatkozó üzleti várakozások tavaly őszhöz képest jelentős mértékben javultak. 2023 tavaszán 33 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 33 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2023 második felévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják. 2023. első felévében tehát a tárgy időszak megítélése stagnálást mutat, viszont az üzleti várakozások számottevően javultak. A korábbi adatfelvételek közül az üzleti helyzet értékelése 2023. első felévében a 2014-es szinthez áll legközelebb.

V3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

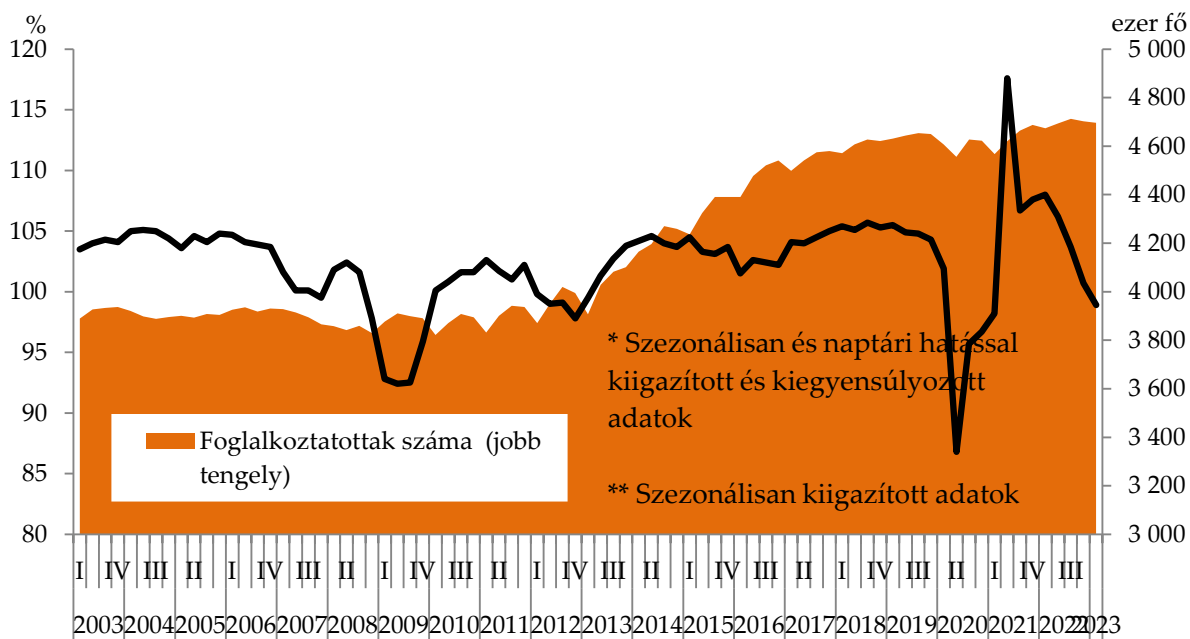

Forrás: GFM, GVI 2006-2023

Létszámváltozások a versenyszférában

Magyarországon 2013-tól kezdve a GDP volumenindexe lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett a koronavírus-járvány kitöréséig, a foglalkoztatás pedig – eleinte részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt, később inkább piaci igények alapján – lényegében folyamatosan nőtt a 2008-as világválságot követően (lásd V4. ábra). A foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedére 4 556 ezer főre csökkent a foglalkoztatottság – ez, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedéve óta újra nőtt a foglalkoztatottság, 4 619 ezer főről 2022 harmadik negyedére 4 712 ezer főre emelkedett, ezt követően azonban 2023 első negyedére 4 696 ezer főre csökkent.

V4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2003–2023. I. negyedév

A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma 2009 folyamán a gazdasági válság hatására jelentős visszaesést mutatott. 2010 és 2013 között enyhe növekedés és stagnálás jellemezte a versenyszféra alkalmazottainak létszámát. 2014 és 2018 között 3 százalékos emelkedést mutattak az adatok. **2019-ben enyhült a növekedés üteme (2,2 százalékos), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékos meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik és a negyedik negyedévre azonban 2,4–2,7 százalékosra mérséklődött.**

V5. ábra: Az alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2022, százalék (az előző év azonos időszaka: 100,0)

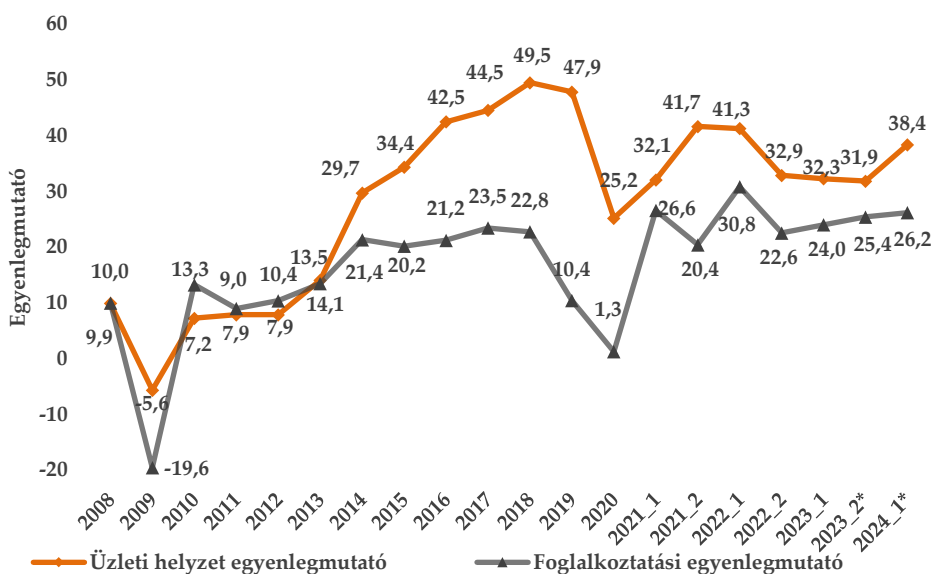
Forrás: KSH

2023 első félévében 24 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 31 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya csökkent (2022 tavaszán még rekordmagas szintet mértünk). Az adatok a gazdasági kilátások rosszabbra fordulását jelzik, igaz, még mindig viszonylag kedvező körülményekről árulkodnak és a 2022. őszi, energiaválság időszakában készült adatfelvételhez képest kis mértékben pozitívabb képet mutatnak.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató emelkedése mellett a 2023-ben megfogalmazott, a következő év első félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutató 26 pontos (2022 második felében ez az érték a 2023-as második félévi várakozásokat tekintve 25 százalékpont volt) értéket vesz fel – 26 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben (lásd a V6. ábrát). Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén.

Az üzleti helyzettel kapcsolatos pozitív várakozások egy közeledő időszakot követően várhatóan ismét nagyobb mértékben fogják megelőzni a foglalkoztatásra vonatkozó várakozásokat.

V6. ábra: Az üzleti helyzetet és foglalkoztatást leíró vállalati egyenlegmutatók alakulása

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

*a 2023. második és a 2024. első félévi értékek a vállalati várakozásokon alapulnak

Forrás: GFM, GVI 2008–2023

A Prognózis adatfelvétel nyers adatai szerint – az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válaszai alapján – 1,7 százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 2,0 százalékkal fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat korrigáló, és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alul becslő mutatót figyelembe véve stagnáló tendencia valószínűsíthető. A recesszióval kapcsolatos bizonytalanságok, és a velük párhuzamosan jelentkező toborzási nehézségek mellett a munkaerőpiac helyzete egyelőre stabilnak mutatkozik.

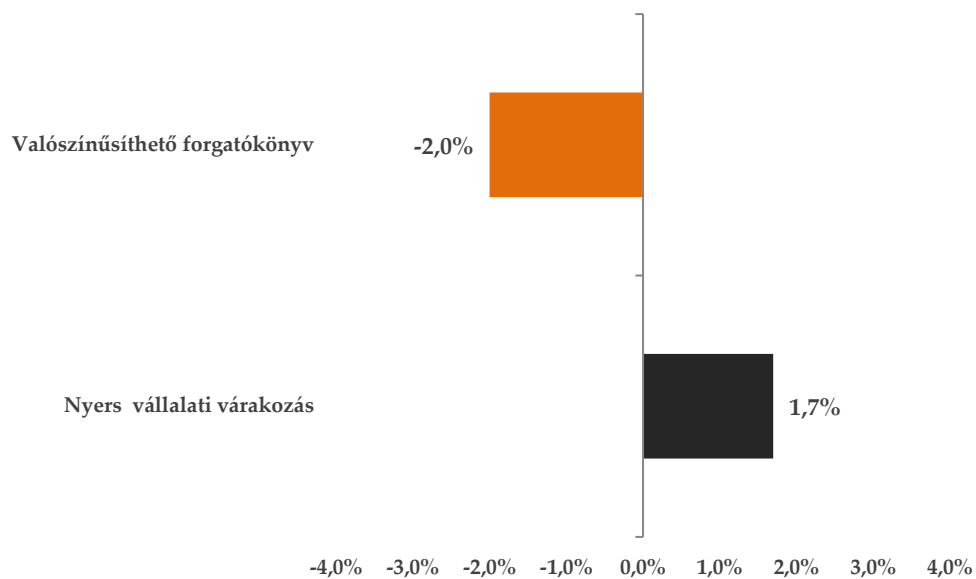
Az idei évi előrejelzést bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus, továbbá a korrekció jórészt gazdasági fellendüléssel jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, szemben az adatfelvétel idejében jellemző körülményekkel. A jelenlegi felvételt tekintve továbbá fontos figyelembe venni, hogy 2024 márciusára vonatkozóan fogalmazták meg a válaszadók az előrejelzéseiket, míg a korábbi, őszi megkérdezések során a következő év szeptemberére jeleztek előre.

A koronavírus-járvány a toborzási nehézségek területén is éreztette hatását: a 2018-as csúcsot követően, amikor a vállalatok 43 százaléka számolt be arról, hogy a cégnél tartósan betöltetlen álláshelyek vannak, 2020 és 2021 folyamán jelentős csökkenés következett be. 2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindössze 25 százaléka jelezett toborzási nehézségeket. A csökkenő tendencia lassuló ütemben ugyan, de még 2021 első hónapjaiban is folytatódott (24 százalék), az év második felében viszont megfordult (26 százalék), 2022 első félévére pedig azon vállalkozások aránya, amelyek toborzási nehézségekről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot. 2022 második felében – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – enyhén csökkent ez az arány (32 százalék), 2023 első félévére pedig 7 százalékponttal mérséklődött a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya (25 százalék).

A korrigált becslés leginkább az építőipar területén jelez bizonytalanságokat – ezen ágazatban a korrekció szerint a foglalkoztatás jelentősebb csökkenése várható, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint minden szektorban létszámnövekedés lesz a következő évben. Figyelemre méltó, hogy az elmúlt évek tapasztalatain alapuló korrigált becslés minden ágazatban létszámcsökkenésre utal. A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben nem várható érdemi létszámváltozás, míg a belföldi értékesítésre koncentráló cégeknél létszámcsökkenés várható.

V7. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024-ben (tavasz)

Forrás: GFM, GVI (n=1891)
Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok

Bevezetés

A tanulmány a hazai munkaerőpiac legnagyobb reprezentatív felmérés-sorozatának legújabb eredményeit tartalmazza, amelyben 5685, legalább két főt foglalkoztató cég vezetőjének a foglalkoztatásra, a cég üzleti helyzetére, valamint a cég jövőre vonatkozó kilátásaira vonatkozó válaszait rögzítettük és elemezzük. Az eredmények reprezentatívnak tekinthetők a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint, illetve bizonyos, vállalatokra vonatkozó megállapítások esetén a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan. Azt, hogy az egyes eredmények milyen szempontból tekinthetők reprezentatívnak, a fejezetekben, illetve a táblázatok és ábrák magyarázatában rendre jelezzük. A kutatás megvalósulása több száz szakértő munkájának gyümölcse, akik az adatfelvétel előkészítésében, az adatfelvétel terepmunkájában, az adatok rögzítésében, feldolgozásában és elemzésében vettek részt, illetve elkészítették az adatfelvételt támogató informatikai fejlesztéseket.

A munkaerőpiac rövid távon várható folyamatainak felmérésére irányuló vizsgálsorozat története a rendszerváltást követő évekre nyúlik vissza, amely változó tartalommal és kutatási, adatfelvételi koncepcióval ugyan, de már a '90-es évek elejétől a munkaerőpiac helyzetére és várható folyamataira vonatkozó elemzések meghatározó adatforrásának számított és számít. E vizsgálsorozat újabb állomásaként 2023. április 4-e és május 30-a között tizenkilencedik alkalommal került sor a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra.

1. Makrogazdasági helyzet

A fejezet a nemzetközi és a magyar gazdasági helyzet legfontosabb jellemzőit vázolja fel. Ezt azért tartjuk fontosnak, mert a mindenkori európai (és globális) gazdasági helyzet közvetlen és erős hatást gyakorol a magyar munkaerőpiacra, így annak folyamatait tágabb gazdasági kontextusba helyezve érthetjük meg igazán.

A nemzetközi kitekintésünkben először ismertetjük az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzéseket, majd bemutatjuk a régió, Németország, Franciaország, az EU 27 tagállamának és az Egyesült Államoknak a legfrissebb GDP-adatait, valamint a legnagyobb nyugat-európai gazdaságkutató intézetek (Ifo, INSEE) vállalati felméréseiből származó üzleti bizalmi indexek jelenlegi állását is.

Ezt követően a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket vesszük sorra, a hazai vállalati konjunktúrafelmérések legfrissebb eredményei mellett pedig beszámolunk a magyar GDP-adatokról, valamint a foglalkoztatottság és a bérek alakulásáról is.

Főbb megállapítások¹

Az Európai Bizottság 2023. tavaszi (május közepén publikált) gazdasági előrejelzése szerint az európai gazdaság ellenállónak bizonyul a kihívásokkal teli globális környezetben. Mivel az ukrajnai háború és az energiaválság okozta zavarok rontották az EU gazdaságának kilátásait, és a kormányzatok világszerte erőteljes monetáris szigorításba kezdtek, tavaly még elkerülhetetlennek tűnt a téli recesszió az EU-ban: a 2022 őszi előrejelzés 2022 utolsó negyedévére és 2023 első negyedévére az EU gazdaságának zsugorodását vetítette előre. Ehelyett a legfrissebb adatok a tavalyi év utolsó negyedévében az előre jelzettnél kisebb mértékű csökkenést, az alacsonyabb energiaárak, az enyhülő kínálati korlátok és az erős munkaerőpiac miatt 2023 első negyedévében pedig mérsékelt növekedést mutattak, eloszlatva a recessziós félelmeket. Ez a vártnál jobb évkezdés 2023-ban 1 százalékra, 2024-ben pedig 1,7 százalékra emeli az EU gazdaságának növekedési kilátásait. Az euróövezetre vonatkozó prognózis hasonló mértékben változott pozitív irányba, a GDP növekedése 2023-ban 1,1 százalékos, 2024-ben pedig 1,6 százalékos lesz.

Magyarországon a GDP éves növekedése az Európai Bizottság előrejelzése szerint a 2022-es 4,6 százalékról 2023-ban 0,5 százalékosra esik vissza, majd 2024-ben az energiahordozók alacsonyabb árának és a várható dezinflációnak köszönhetően 2,8 százalékosra emelkedik. Az inflációs ráta a következő negyedévekben várhatóan csökkenni fog a bázishatások, az alacsonyabb nyersanyagárak, a közelmúltbeli árfolyamerősödés és a gyenge fogyasztói kereslet miatt: az éves átlagos inflációs ráta a 2022-es 15,3 százalékról 2023-ban 16,4 százalékosra nő, majd 2024-ben 4 százalékosra esik vissza.

---

¹ Az összefoglalásban idézett előrejelzések hivatkozásait lásd később.

Az OECD júniusi előrejelzése az idei évre 0,9 százalékos GDP-növekedést prognosztizál az eurózónának, míg a magyar gazdaság 2023-ban a szervezet szerint várhatóan stagnálni fog.

A Nemzetközi Valutaalap (IMF) 2023-ban az eurózónában 0,8 százalékos, az EU egészében 0,7 százalékos, Magyarországon pedig 0,5 százalékos növekedéssel számol. A Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt. 2023. áprilisi konjunktúrajelentése az idei évre 0,9 százalékos GDP-növekedést jósol az EU 27 tagállamának és az eurózónának, a hazai gazdaságtól viszont 0,5 százalékos zsugorodást vár. A GKI Gazdaságkutató Zrt. hasonlóan pesszimista becslést adott közre prognózisának júniusi aktualizálásakor, hiszen szintén 0,5 százalékos csökkenést vár Magyarországon 2023-ban.

A Magyar Nemzeti Bank júniusban közzétett Inflációs Jelentése szerint 2023 végére az infláció 10 százalék alá fog süllyedni, de az egész évet tekintve 16,5–18,5 százalék körül fog alakulni. A gazdaság élénkülése az infláció érezhető csökkenésével 2023 közepétől indulhat meg, így az egész évre vetítve idén 0–1,5 százalékos növekedés várható a jegybank szerint.

A GVI Konjunktúramutató értéke 2023 áprilisában +24 ponton áll. A mutató a 2022 második félévében bekövetkezett erőteljes csökkenést követően jelentős növekedést mutat, a 2022. október és 2023. április közötti 20 pontos emelkedés azonban egyelőre nem ellensúlyozta teljes mértékben a 2022 első és második féléve között bekövetkezett 30 pontos visszaesés hatását. A mutató jelenlegi értéke (+24 pont) a koronavírus-járvány időszakából a 2021. áprilisi +30 pontos értékhez áll közel leginkább, a járványt megelőző időszakban pedig utoljára 2013–2014 folyamán vett fel hasonló értékeket a Konjunktúramutató.

A magyar gazdaság lassulása már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalék). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalék), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben folytatódott, az első negyedévében a csökkenés mértéke már csak 1,8 százalék volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,6 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,2 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (8 százalék), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,2 százalékos, a harmadik negyedévben 3,7 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,7 százalékos bővülést lehetett regisztrálni. 2023 első negyedévében – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest 1,1 százalékkal.

A foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedévében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 556 ezer főre csökkent a foglalkoztatottság – ez, akár csak a GDP,

csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedévétől újra nőtt a foglalkoztatottság, 4 619 ezer főről 2022 harmadik negyedévére 4 712 ezer főre emelkedett, ezt követően azonban 2023 első negyedévére 4 696 ezer főre csökkent a foglalkoztatottak száma. A versenyszférával (különösen a vendéglátással és a szolgáltatásokkal) ellentétben a közszférában nem következett be jelentős mértékű visszaesés a koronavírus-járvány hatására az alkalmazásban állók létszámát tekintve, ellenben 2021 második felétől megfordult a reláció: a versenyszférában lehet emelkedést, a közszférában pedig csökkenést regisztrálni.

A teljes nemzetgazdaságban 2023 januárja és áprilisa között a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 12 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az átlagos bruttó kereset 551 400, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 560 600 forintot ért el. Az átlagkeresetet a vállalkozások (17,4 százalék) és a nonprofit szervezetek esetében (11,5 százalék) vizsgálva növekedést, a költségvetési intézményeket illetően azonban 4,6 százalékos csökkenést figyelhetünk meg a 2023. január–április időszakban, az előző év ugyanazon periódusához képest. 2023 áprilisában a reálkereset 6,9 százalékkal csökkent, a fogyasztói árak előző év azonos időszakához mért, 24 százalékos kiemelkedő növekedése mellett.

1.1. Nemzetközi kitekintés

Az alábbi alfejezetben felvázoljuk, hogy a legfrissebb előrejelzések szerint milyen globális gazdasági tendenciákra számíthatunk a következő évben. Összefoglaljuk az Európai Bizottság és egyes vezető gazdaságkutató szervezetek előrejelzéseit mind az EU, mind az eurózóna gazdaságára vonatkozóan, majd az Unió 27 tagállamának, külön Németországnak és Franciaországnak, valamint az Egyesült Államoknak a gazdasági helyzetét is röviden áttekintjük.

Az Európai Unió gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

A magyar gazdaságra jelentős mértékben hat az Európai Unió többi országának gazdasága, mivel Magyarország külkereskedelmi kapcsolatait tekintve ezen országok jelentik a legfontosabb partnereket. Ezért a magyar gazdaságra vonatkozó előrejelzéseket érdemes az Unióra vonatkozó prognózisok kontextusában értelmezni. Az alábbiakban az Európai Bizottság és különböző gazdaságkutató intézetek európai gazdaságra (EU 27, eurózóna) vonatkozó előrejelzését foglaljuk össze, a Magyarország gazdaságáról megjelent elemzésekre a következő alfejezetben térünk ki.

1.1.1. tábla: A makrogazdasági fejezetben olvasható gazdasági előrejelzések

Előrejelző szervezet	Földrajzi térség	Hivatkozott indikátorok
Európai Bizottság	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
OECD	eurózóna, Magyarország	GDP, infláció, munkanélküliségi ráta
IMF	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP
Kopint-Tárki	EU-27, eurózóna, Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
GKI	Magyarország	GDP, munkanélküliség, államháztartási hiány, infláció
Magyar Nemzeti Bank	Magyarország	GDP, infláció

Miután az Európai Unió és az euróövezet gazdasága 2013 és 2019 között megszakítás nélkül növekedett, 2020-ban az uniós és a globális gazdaságra is hatalmas csapást mért a koronavírus-járvány. Az európai gazdaságot az év első felében történelmi visszaesés érte a járvány megfékezése érdekében hozott korlátozások miatt, és bár a harmadik negyedévet (2020 nyarán) gazdasági fellendülés jellemezte, az ezt követő őszi második hullám újra komoly zavarokat idézett elő, így ismét recesszióba fordult a kontinens gazdasága. 2020 végén, 2021 elején a visszaesés mértéke már kisebb volt, mint a járvány kitörésekor, mivel a vállalatok és a háztartások ekkor már sikeresebben alkalmazkodtak a világjárvány okozta korlátokhoz, a gazdasági kihívások kezeléséhez pedig jellemzően erős kormányzati segítséget is kaptak. 2021 végén és 2022 elején – a kontinens szerte egyre erősödő infláció mellett – lassult az unió gazdasági növekedése, Oroszország Ukrajna elleni, 2022. februárjában indított háborúja és az annak nyomán kialakuló energiaválság pedig tovább növelte az EU gazdaságára irányuló negatív hatásokat, alacsonyabb növekedési és magasabb inflációs pályára állítva azt.

Az **Európai Bizottság** 2023. tavaszi gazdasági előrejelzése² szerint az európai gazdaság ellenállónak bizonyul a kihívásokkal teli globális környezetben. Mivel az ukrajnai háború és az energiaválság okozta zavarok rontották az EU gazdaságának kilátásait, és a kormányzatok világszerte erőteljes monetáris szigorításba kezdtek, tavaly elkerülhetetlennek tűnt még a téli recesszió az EU-ban: a 2022 őszi előrejelzés 2022 utolsó negyedévére és 2023 első negyedévére az EU gazdaságának zsugorodását vetítette előre. Ehelyett a legfrissebb adatok a tavalyi év utolsó negyedévében az előre jelzettnél kisebb mértékű csökkenést, az alacsonyabb energiaárak, az enyhülő kínálati korlátok és az erős munkaerőpiac miatt 2023 első negyedévében pedig mérsékelt növekedést mutattak, eloszlatva a recessziós félelmeket.

Ez a vártnál jobb évkezdés 2023-ban 1 százalékra (a téli időközi előrejelzésben még 0,8 százalék), 2024-ben pedig 1,7 százalékra (a téli időközi előrejelzésben még 1,6 százalék) emeli az EU gazdaságának növekedési kilátásait. (Idén legkevesbé Svédország (-0,5 százalékkal) és Észtország (-0,4 százalékkal) nőhet, legjelentősebben pedig Írország, 5,5 százalékkal). Az euróövezetre vonatkozó prognózis hasonló mértékben változott pozitív irányba, a GDP növekedése 2023-ban 1,1 százalék, 2024-ben pedig 1,6 százalék lesz. Ugyanakkor az inflációs várakozás is felfelé módosult a téli előrejelzéshez képest: az EU 27 tagállamában 2023-ban 6,7 százalékra, 2024-ben 3,1 százalékra, az euróövezetben pedig 2023-ban 5,8 százalékra, 2024-ben 2,8 százalékra. A munkanélküliségi ráta idén az EU 27 tagállamában 6,2 százalék, az euróövezetben pedig 6,8 százalék lehet, és jövőre is mindösszesen egytized százalékpont csökkenés várható.

Az **OECD** júniusban publikált előrejelzése³ világgazdasági szinten idén 2,7 százalékos, a jövő évre pedig 2,9 százalékos gazdasági növekedést vár. A jelentés összefoglalója kiemeli, hogy ez a bővülés a koronavírus-járvány első évét leszámítva a legalacsonyabb éves növekedési ütem a 2008–2009-es gazdasági válság óta, annak ellenére, hogy a kínai járványellenes korlátozások feloldása az év elején lökést adott a világgazdaságnak. A szervezet prognózisa szerint az euróövezet gazdasági növekedése a tavalyi 3,5 százalék után idén 0,9 százalékra lassul, majd 2024-ben – az energiaárak visszarendeződésének és az alacsonyabb inflációnak köszönhetően – 1,5 százalékra gyorsul. Az infláció az euróövezetben 2023-ban érte el a csúcspontját (8,4 százalék), ezt az idei évre 5,8 százalékra várja az OECD, jövőre pedig 3,2 százalékot prognosztizál.

A **Nemzetközi Valutaalap** (IMF) 2023-ban az eurózónában 0,8 százalékos, az EU egészében 0,7 százalékos növekedéssel számol. A szervezet úgy véli, 2024-ben erősödni fog a növekedés mértéke, 1,4–1,6 százalékra.⁴

² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_23_2723 (utolsó letöltés: 2023.07.18.)

³ https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2023/issue-1_ce188438-en (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

⁴ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/EURO/EU (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2023. áprilisi konjunktúrajelentésének GDP-előrejelzése⁵ az idei évre az EU 27 tagállamának és az euróövezetnek egyaránt 0,9 százalékos bővülést prognosztizál, jövőre azonban a növekedés mértéke 1,6–1,7 százalékra erősödhet. A jelentés hozzáteszi, hogy 2022 utolsó negyedévéig volt elég erő az euróövezet gazdaságaiban, hogy a magas energiaárak, a gyorsuló infláció, valamint a csökkenő vásárlóerő ellenére a recessziót elkerüljék, az egyes országok között ugyanakkor nagyok a különbségek.

1.1.2. tábla: Az EU 27 tagállamára és az eurózónára vonatkozó 2023-as GDP-előrejelzések

Előrejelző szervezet	EU 27	Eurózóna
Európai Bizottság	1%	1,1%
OECD	--	0,9%
IMF	0,7%	0,8%
Kopint-Tárki	0,9%	0,9%

Bruttó hazai termék (GDP) alakulása Európában⁶

A fejlett EU-tagállamok konjunkturális helyzetéből következtethetünk arra, hogy a közeljövőben milyen kereslet várható a magyar exporttermékek iránt. Magyarország legfőbb exportpiaca az Európai Unió, ezen belül is Németország (2022-ben a magyar export 25 százaléka irányult Németországba, az importnak pedig 21 százaléka származott onnan).⁷ Az alábbiakban a legfontosabb makro-mutatókon keresztül mutatjuk be az utóbbi évek Európára és a régióra jellemző gazdasági folyamatait, valamint a müncheni Ifo gazdaságkutató intézet és a francia statisztikai hivatal (INSEE) legfrissebb elemzési eredményeit is ismertetjük.

A **német bruttó hazai termék (GDP)** a 2008-as világgazdasági válság utáni években gyors ütemű fellendülést mutatott, ezt követően azonban lassult a növekedés, 2012-ben és 2013-ban csaknem stagnált, és az elmúlt évtized csúcsán, 2017-ben is csak 2,7 százalékot ért el. A német gazdaság már a koronavírus-járványt megelőzően, 2019-ben is csupán 1,1 százalékkal bővült, 2020-ban pedig 3,7 százalékkal zsugorodott. A koronavírus-járvány okozta gazdasági sokkot 2021-ben egy visszapattanás követte, ami az egész évre vetítve 2,6 százalékos növekedést eredményezett, 2022-ben azonban 1,8 százalékra lassult a növekedés. 2023 első negyedévében a járványidőszak kezdete után most először ismételen csökkenést lehetett regisztrálni (-0,5 százalék).

A német adatokhoz hasonlóan a **francia GDP** esetében is 2010-től tapasztaljuk a fellendülést, ugyanakkor az lényegesen lassabb ütemű volt, 2019-ig bezárólag pedig mindössze egyszer lépte át a 2 százalékot, 2017-ben (2,3 százalék). 2018-ban és 2019-ben már közel egy százalékponttal meghaladta a német szintet a francia GDP

⁵ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2023/04/Konjunkturajelentes_2023_1.pdf (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

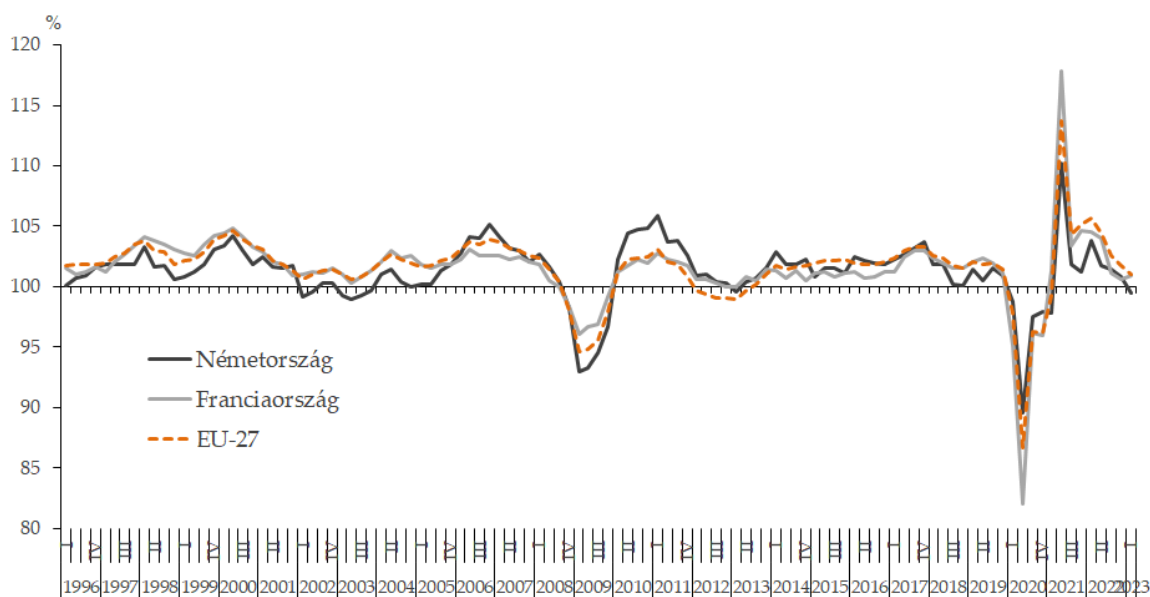
⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/view/NAMO_10_GDP (utolsó letöltés: 2023.07.06.)

⁷ https://www.ksh.hu/stadat_files/kkr/hu/kkr0007.html (utolsó letöltés: 2023.07.06.)

növekedése, a 2020-as válság azonban lényegesen nagyobb zuhanást idézett elő (-7,5 százalék). 2021 második negyedévében csaknem 18 százalékos volt a visszapattanás mértéke, a teljes évre vonatkozóan pedig 6,4 százalékkal bővült a francia gazdaság. 2022-ben a gazdasági növekedés Franciaországban is lelassult, 2,5 százalékra, 2023 első negyedévében pedig mindösszesen 0,9 százalékos volt a bővülés.

Ha az **Európai Unió összes jelenlegi (27) tagállamában a bruttó hazai termék** átlagos változását vizsgáljuk, akkor 2009-ben jelentős csökkenést (-4,3 százalék), majd szolid növekedés (2,2 százalék és 1,9 százalék) után 2012-ben és 2013-ban újfent zsugorodást (-0,7 százalék, illetve -0,1 százalék) láthatunk. Ezt követően 2014 és 2019 között a növekedés üteme 1,6 százalék és 2,8 százalék között hullámzott. A koronavírus-járvány következtében a 2020-as év egészében a 2008-as világgazdasági válságot is meghaladó mértékben, 5,6 százalékkal zsugorodott az EU gazdasága: ezen belül a második negyedévben 13,3 százalékkal maradt el az EU-27 tagállamok GDP-je az előző év azonos időszakához viszonyítva. 2021-ben 5,4 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni (elsősorban a második negyedévi mintegy 13,7 százalékos visszapattanásnak köszönhetően), de 2022-ben uniós átlagban is mérséklődött a növekedés, 3,5 százalékra, 2023 első negyedévében pedig 1 százalékra.

1.1.1. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei Németországban, Franciaországban és az EU 27 tagállamában, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 1996–2023. I. negyedév

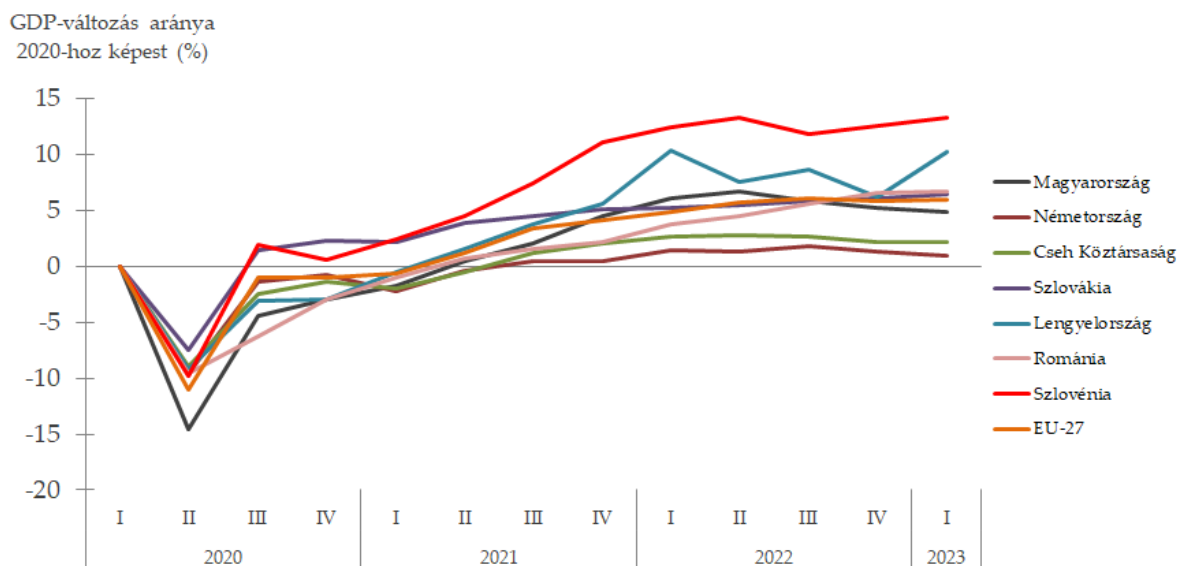

Forrás: Eurostat

A koronavírus-járvány hatására 2020 első félévében kialakuló gazdasági válság Magyarországot a régióhoz, Németországhoz és az EU-27 átlagához viszonyítva is súlyosabban érintette: az első negyedévhez képest a második negyedévben 15 százalékos GDP visszaesés következett be. 2021 második felére a régió összes országa és az EU-27 átlag is meghaladta a GDP 2020. első negyedévi szintjét, kiváltképpen Szlovéniában volt gyors ütemű a visszapattanás (11 százalék). Magyarországon 2023

első negyedében a GDP 5 százalékkal magasabb szinten állt a koronavírus-járvány következtében kialakuló gazdasági válság kezdetéhez (2020. I. negyedév) képest, Szlovéniában ez az adat 13 százalék, Lengyelországban 10 százalék, Romániában 7 százalék, Szlovákiában 6 százalék, az EU-27 átlag pedig szintén 6 százalék. Ezen időszak alatt tehát a szlovén, a lengyel, a román és a szlovák GDP növekedési üteme is magasabb volt a magyarénál, valamint kevéssel az EU-27 átlaga is meghaladta azt.

1.1.2. ábra: A GDP változása a 2020-as válság kezdetéhez képest (2020 I. negyedév=100%)

Forrás: GVI, KSH, Eurostat és Destatis adatok alapján

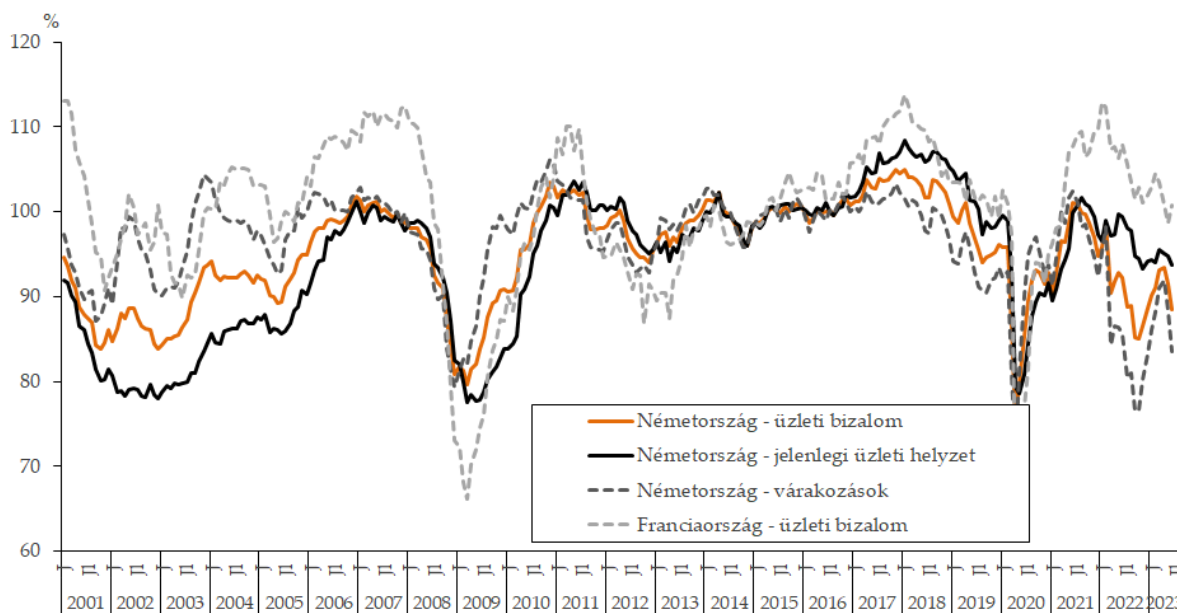
Üzleti bizalom Németországban és Franciaországban

A müncheni Ifo gazdaságkutató intézet 1991 óta közli a havi vállalati konjunktúrafelméréséből származó adatokat. A gazdasági világválság előtt is gyengülő európai gazdasági helyzet miatt az Ifo üzleti bizalmi indexe már 2007 második felében elkezdett csökkenni, a negatív tendencia pedig 2008 második felében zuhanórepülésé fokozódott. A mutató 2008 végén elért első mélypontján a felmérés történetének addigi legalacsonyabb értékét vette fel (80,9). 2009 áprilisától a 2017 novemberében elért csúcsig (104,9) kisebb hullámzásokkal nőtt az Ifo index értéke. 2019-ben újabb csökkenés vette kezdetét, a német iparra és kereskedelemre vonatkozó bizalmi index 2020 áprilisában – a koronavírus-járvány kezdetén – pedig már a 2009-es mélypontot is alulmúlta (75,4). Ezt követően 2021 júniusában emelkedett ismét 100 pont fölé (101,1), de ezt követően újra trendszerű csökkenés vette kezdetét. Vélhetően az orosz-ukrán háború kitörése okán a bizalmi index értéke 2022 márciusában 90,5 pontra csökkent, 2022 őszén már csak 85 pont körül mozgott. 2023 első felében valamivel magasabb, 88,5 és 93,5 pont közötti szinten rögzült az index. Hasonlóan drámai zuhanás és visszapattanás figyelhető meg a megkérdezett cégek jelenlegi üzleti helyzetével és a következő fél évre vonatkozó várakozásaival kapcsolatban is a koronavírus-járvány idején, ugyanakkor utóbbi a háború kezdete után 76,5 pontra zuhant, ennél pesszimistább várakozás pedig még a járvány első hónapjaiban sem

jellemezte a német gazdaság szereplőit. 2023 első felében már javultak a várakozások, 83,6 és 91,9 között mozgott az index.

A francia statisztikai hivatal (INSEE) már 1976 óta közli az ipari vállalkozások körében havonta végzett konjunktúrafelméréseiből származó adatokat. Az INSEE konjunktúramutatója 2008 közepén, viszonylag magas szintről kezdett zuhanórepülésbe, és 2009 márciusában elérte mélypontját (66,2), mely a felmérés addigi történetének legalacsonyabb értéke volt. A mélypont után szinte töretlen emelkedési szakasz következett, és az index 2010 szeptemberében haladta meg újra a 100 pontot. A 2011. márciusi csúcspontot (110,1) követően 2013 áprilisáig jelentősen csökkent a konjunktúramutató értéke (87,5), majd 2018 januárjáig hasonló mértékű erősödés volt megfigyelhető (113,8). Ezt követően a mutató folyamatos, lassú csökkenést mutatott, egészen 2020 áprilisáig, amikor a márciusi 97,3 pontról egy hónap alatt történelmi mélypontra, 66,4 pontra zuhant. 2021 áprilisára lépte át újra a száz pontot az index, az augusztusi 109,5 pont mintegy hároméves csúcsot jelentett. 2022 januárjában már 112,9 ponton is állt a konjunktúramutató, a háború kitörését követően azonban újfent csökkenő pályára állt, 2023 júniusára 100,8 pontra csökkent.

1.1.3. ábra: Az üzleti bizalom megítélése Németországban* és Franciaországban**, 2001. január –2023. június

Forrás: Ifo, INSEE

* Forrás: Ifo (<http://www.cesifo-group.de>), Ifo Business Climate Index for Trade and Industry in Germany, 2015=100%

** Forrás: INSEE (<http://www.insee.fr>), Indicateur synthétique du climat des affaires – industrie manufacturière, hosszú távú átlag=100%

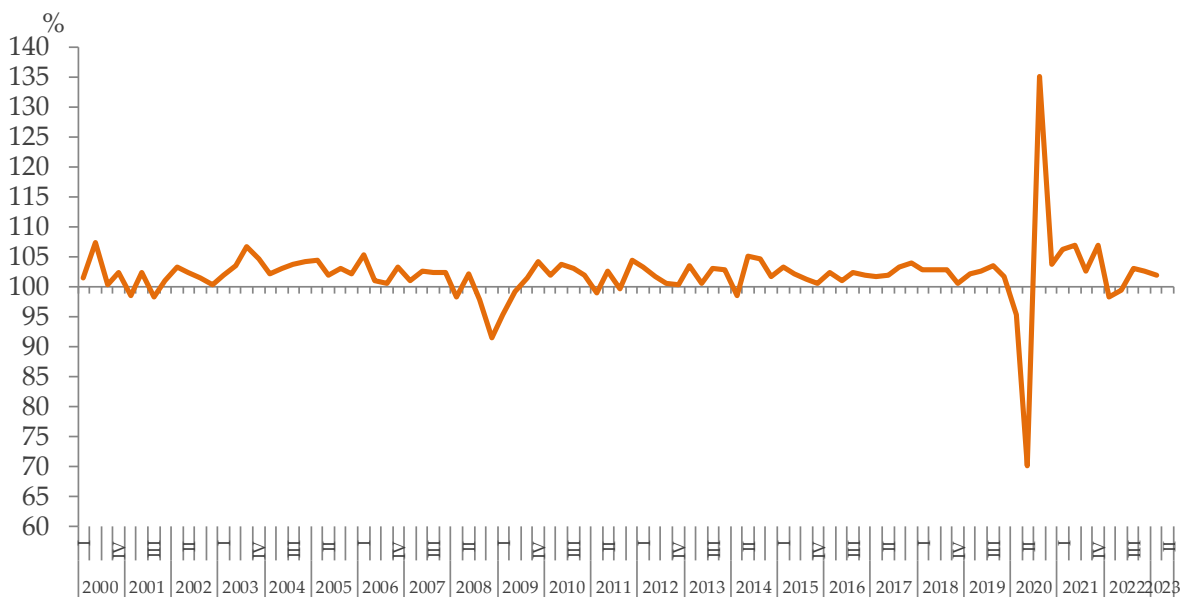
Megjegyzés: Az ábrán vállalati felvételekből származó, a cég jelenlegi és várható helyzetét tartalmazó indikátor egyenlegének szezonálisan kiigazított értékei szerepelnek.

Az Egyesült Államok bruttó hazai termékének alakulása

A világgazdaság közeljövőben várható folyamatainak vizsgálatakor megkerülhetetlen az USA gazdasági helyzetének rövid áttekintése a globális gazdaságra gyakorolt jelentős hatása miatt.

A 2008-as világgazdasági válság az Egyesült Államokból indult ki, így először ott éreztette hatását: 2008 utolsó negyedében az **USA bruttó hazai terméke** (GDP) jelentős, 8,5 százalékos csökkenést mutatott. 2009 első felében a visszaesés lassult, a második felében pedig már növekedett a gazdaság. 2010 és 2019 között átlagosan 2,2 százalékos volt a GDP-növekedés, 2018-ban elérte a 2,9 százalékot is. A koronavírus-járvány következtében 2020-ban az amerikai gazdaság 2,8 százalékkal zsugorodott, ami kisebb csökkenés, mint ami Európában következett be. Az első negyedévben 4,6, a második negyedévben pedig történelmi mélypontot jelentő 29,9 százalékos volt a visszaesés, a harmadik negyedévben azonban szintén rekordot jelentő 35,3 százalékos fellendülést (visszapattanást) figyelhettünk meg az előző negyedévhez viszonyítva. 2021 egészét tekintve már 5,9 százalékkal bővült az amerikai gazdaság, a növekedés üteme ugyanakkor 2022-ben jelentősen lassult (2,1 százalék).

1.1.4. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) negyedéves volumenindexei az Amerikai Egyesült Államokban, szezonálisan és naptári hatással kiigazított adatok, százalék (előző év azonos időszaka=100%), 2000–2023. I. negyedév

Forrás: www.bea.gov

1.2. Makrogazdasági trendek Magyarországon

Az alábbiakban a magyar gazdaság növekedésének elmúlt évekbeli tendenciáit foglaljuk össze, különös tekintettel a 2008–2009-es világgazdasági válság, a 2020-ban kezdődött koronavírus-járvány okozta válság, valamint a jelenlegi energiaválság hatásának összehasonlítására. Az első alfejezetben a hazai GDP-re vonatkozó legfrissebb előrejelzéseket ismertetjük, majd a gazdasági helyzet változásait a legfontosabb makrogazdasági mutatókon keresztül vázoljuk fel, melynek során kitérünk a bruttó hazai termék és a foglalkoztatottság alakulására.

Magyarország gazdasági helyzetére vonatkozó előrejelzések

Az **Európai Bizottság** 2023. tavaszi gazdasági előrejelzése⁸ szerint a magyar gazdaság a magasabb energiaárak és a monetáris megszorítás elhúzódó hatása következtében 2022 második felében recesszióba került. A beruházások visszaestek, miközben a fogyasztás csökkent és az export növekedése is lassult. A reál-GDP 2022 negyedik negyedévére az előző negyedévhez képest 0,4 százalékkal csökkent, és a havi mutatók 2023 első negyedévére további csökkenést valószínűsítene. A GDP éves növekedése az előrejelzés szerint a 2022-es 4,6 százalékról 2023-ban 0,5 százalékra esik vissza, majd 2024-ben az energiahordozók alacsonyabb árának és a várható dezinflációnak köszönhetően 2,8 százalékra emelkedik.

A harmonizált fogyasztói árindex alapján mért infláció 2023 első negyedévében 25,9 százalékon tetőzött, miután 2022 decemberében megszűnt az üzemanyagok árplafonja. Az inflációs ráta a következő negyedévekben várhatóan csökkenni fog a bázishatások, az alacsonyabb nyersanyagárak, a közelmúltbeli árfolyamerősödés és a gyenge fogyasztói kereslet miatt: az éves átlagos inflációs ráta a 2022-es 15,3 százalékról 2023-ban 16,4 százalékra nő, majd 2024-ben 4 százalékra esik vissza. Az előrejelzés azon a feltételezésen alapul, hogy az egyes alapélelmiszerekre vonatkozó árplafont a kormány 2023 augusztusánál tovább nem hosszabbítja meg, és a lakossági közműdíjak nem változnak. A költségvetési hiány 2022-ben továbbra is magas volt: a GDP 6,2 százalékát tette ki, ami az energiaválságból és a világjárványt követő expanzív fiskális politikából származó nyomásnak tudható be. 2023-ban a hiány várhatóan 4 százalékra csökken az ideiglenes ágazati és extraprofitadóknak (amelyek 2023-ban a GDP 1,5 százalékának feleltek meg), valamint a magas infláció által előidézett erőteljes bevételnövekedésnek köszönhetően. Bár az energiaintézkedések előrejelzett költsége alacsonyabb, a makrogazdasági kilátások pedig javulnak, 2024-ben továbbra is magas, a GDP 4,4 százalékának megfelelő szintű hiány várható.

Az **OECD** prognózisa⁹ szerint Magyarországon a magas infláció, a magas kamatlábak és az alacsony bizalom 2023-ban a fogyasztást és a beruházásokat fogja terhelni. A

⁸ https://hungary.representation.ec.europa.eu/2023-tavaszi-gazdasagi-elorejelzes-javulo-kilatasok-tartos-kihivasok-mellett-2023-05-15_hu (utolsó letöltés: 2023.07.18.)

⁹ https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-outlook/volume-2023/issue-1_ce188438-en (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

fogyasztói árindex következő félévi mérséklődése ugyanakkor erősítheti a gazdasági növekedést, amely 2023 egészét tekintve így is csak stagnálást fog eredményezni (0%), jövőre viszont már 2,5 százalékkal bővíthet a gazdaság. Az éves átlagos infláció 2023-ban eléri majd a 19,2 százalékot, de jövőre 5,4 százalékra csökkenhet, míg a munkanélküliségi ráta a vizsgált időszakban – köszönhetően a recessziónak és a viszonylag lassú kilábalásnak – enyhén emelkedhet (egytedes százalékponttal, 4,3 százalékra).

Az **IMF** előrejelzése¹⁰ szerint Magyarországon 2023-ban 0,5 százalékkal bővíthet a gazdaság, jövőre pedig 3,2 százalékos növekedést vár a szervezet.

A **Kopint-Tárki Konjunktúrakutató Intézet Zrt.** 2023. áprilisi konjunktúrajelentése¹¹ szerint Magyarországon az idei évben 0,5 százalékos gazdasági csökkenést várhatunk, míg 2024-re 2,5 százalékos növekedést prognosztizál a jelentés. Az év elején tetőző infláció következtében drasztikusan visszaeső reálkeresetek a magánfogyasztás meredek visszaeséséhez vezetnek, ami az év folyamán csak fokozatosan enyhül. Az intézet szerint a hazai piacra orientált vállalati szegmensre az év nagyobbik részében gátlólag hatnak a magas költségek, a csak lassan javuló keresleti és finanszírozási feltételek, és ez – az állami beruházások visszafogásával és a háztartások lecsökkent beruházási aktivitásával együtt – a beruházások csökkenését eredményezi az idén. Ugyanakkor a szerény ütemben tovább bővülő export és a kereslethiány által visszafogott import eredményeképpen a nettó export várhatóan idén is pozitívan járul hozzá a növekedéshez, mérsékelve a recesszió mértékét. A jelentés az év végéig minimálisan, egytedes százalékponttal csökkenő foglalkoztatottsággal (63,6 százalék), valamint kismértékben, egytedes százalékponttal növekvő munkanélküliségi rátával számol (4,3 százalék), emellett 2023-ra 19 százalékos fogyasztói árindexet vár, ami jövőre 5,8 százalékra mérséklődhet. Az Intézet szerint az államháztartási hiány 2023-ban a GDP 4%-a körül alakul majd.

A **GKI Gazdaságkutató Zrt.** júniusi előrejelzése¹² 0,5 százalékos gazdasági csökkenést vár 2023-ban, sőt úgy véli, az ennél is nagyobb csökkenés veszélyét csak a mezőgazdaság prognosztizálnál is gyorsabb bővülése akadályozhatja meg. A GKI szerint a munkanélküliségi ráta éves átlagban 3,9 százalékra nő, míg az inflációt 19 százalékosra becsüli – utóbbi a kutatócég szerint az év végén fog visszaesni 10 százalék alatti szintre. Az előrejelzés szerint az államháztartási hiány idén 4,7 százalékos lehet, de ez jelentős mértékben függ az uniós források sorsától is.

A **Magyar Nemzeti Bank** júniusi Inflációs Jelentése¹³ szerint a külső és a belső tényezők egyaránt a dezinfláció irányába mutatnak, így a jegybank prognózisa alapján

---

¹⁰ https://www.imf.org/external/datamapper/NGDP_RPCH@WEO/HUN (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

¹¹ https://kopint-tarki.hu/wp-content/uploads/2023/04/Konjunkturajelentes_2023_1.pdf (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

¹² <https://www.gki.hu/language/hu/2023/06/27/a-gki-gazdasagkutato-zrt-2023-2-elorejelzese-2023-ra/> (utolsó letöltés: 2023.07.12.)

¹³ <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2023-06-22-inflacios-jelentes-2023-junius> (utolsó letöltés: 2023.07.10.)

2023 végére az infláció 10 százalék alá fog süllyedni, de az egész évet tekintve 16,5–18,5 százalék körül fog alakulni. A gazdaság élénkülése az infláció érezhető csökkenésével 2023 közepétől indulhat meg, így az egész évre vetítve idén 0–1,5 százalékos növekedés várható (az idei évben a nettó export, 2024-től pedig a belső keresleti tételek is pozitívan járulhatnak hozzá a gazdasági növekedéshez). Az MNB várakozása szerint a munkaerőpiac továbbra is ellenállónak bizonyul, a munkaerőkereslet ugyanis erős maradt.

**1.2.1. tábla: Magyarországra vonatkozó
2023-as és 2024-es GDP-előrejelzések**

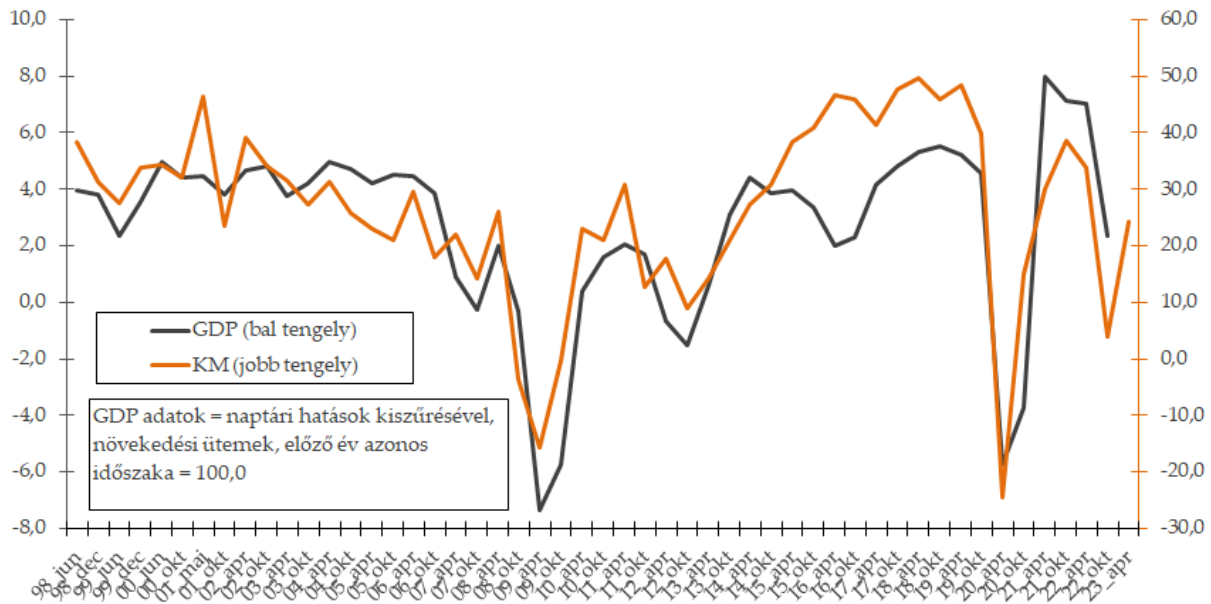
Előrejelző szervezet	2023	2024
Európai Bizottság	0,5%	2,8%
OECD	0%	2,5%
IMF	0,5%	3,2%
Kopint-Tárki	-0,5%	2,5%
GKI	-0,5%	--
Magyar Nemzeti Bank	0–1,5%	3,5–4,5%

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) legfrissebb, 2023. áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 2 061 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul, az adatfelvétel április 1. és 31. között zajlott. Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke 2023 áprilisában +24 ponton áll. A mutató a 2022 második félévében bekövetkezett erőteljes csökkenést követően jelentős növekedést mutat, a 2022. október és 2023. április közötti 20 pontos emelkedés azonban egyelőre nem ellensúlyozta teljes mértékben a 2022 első és második féléve között bekövetkezett 30 pontos visszaesés hatását. A mutató jelenlegi értéke (+24 pont) a koronavírus-járvány időszakából a 2021. áprilisi +30 pontos értékhez áll közel leginkább, a járványt megelőző időszakban pedig utoljára 2013–2014 folyamán vett fel hasonló értékeket a Konjunktúramutató. A vállalkozások a múlt félévhez képest jelentősen kedvezőbbnek ítélik meg az üzleti klímát, várakozásaik ugyanakkor továbbra is erősen megoszlanak vállalati kategóriák szerint. Összességében a jövőbeni üzleti helyzetre, illetve a megrendelések és a beruházások várható szintjére vonatkozó prognózisok is számottevően optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. A bizonytalansági mutató értéke csökkent 2022 októberéhez képest, jelenleg 54 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is erősen polarizált, azaz jelentős, ugyanakkor csökkenő mértékű különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.¹⁴

¹⁴ <https://gvi.hu/kutatas/703/jelentosen-javulo-uzleti-helyzet-bizonytalan-varakozasok-az-mkik-gvi-2023-aprilisi-vallalati-konjunktura-adatfelvetelenek-eredmenyei> (utolsó letöltés: 2023.07.07.)

1.2.1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása, 1998–2023

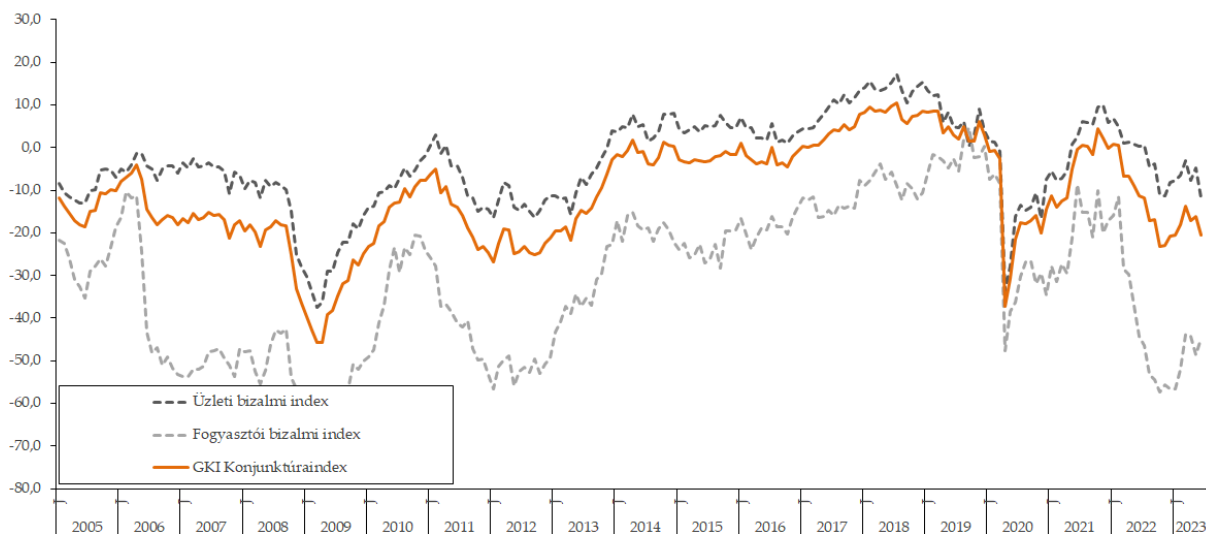

Forrás: GVI, KSH

A GKI Gazdaságkutató Zrt. 2023. júniusi konjunktúrafelmérése szerint¹⁵ a GKI konjunktúraindexe negyedik hónapja csökken, jelenleg -20,4 ponton áll, ami féléves mélypont. Az üzleti várakozások is folyamatosan romlanak, jelenleg -11,8 ponton áll ez a mutató, ami a legalacsonyabb a koronavírus-járvány kezdete óta, míg a fogyasztói várakozások alul is múlják a járvány kezdeti időszakában jellemző hangulatot (-44,8 pont), a 2022–2023. fordulójához viszonyított javulás ellenére.

¹⁵ <https://www.gki.hu/language/hu/2023/06/25/juniusban-ev-eleji-szintjere-esett-vissza-a-gki-konjunkturaindexre/> (utolsó letöltés: 2023.07.07.)

1.2.2. ábra: A GKI konjunktúraindexe és összetevői (fogyasztói bizalmi index és üzleti bizalmi index), 2005–2023. június

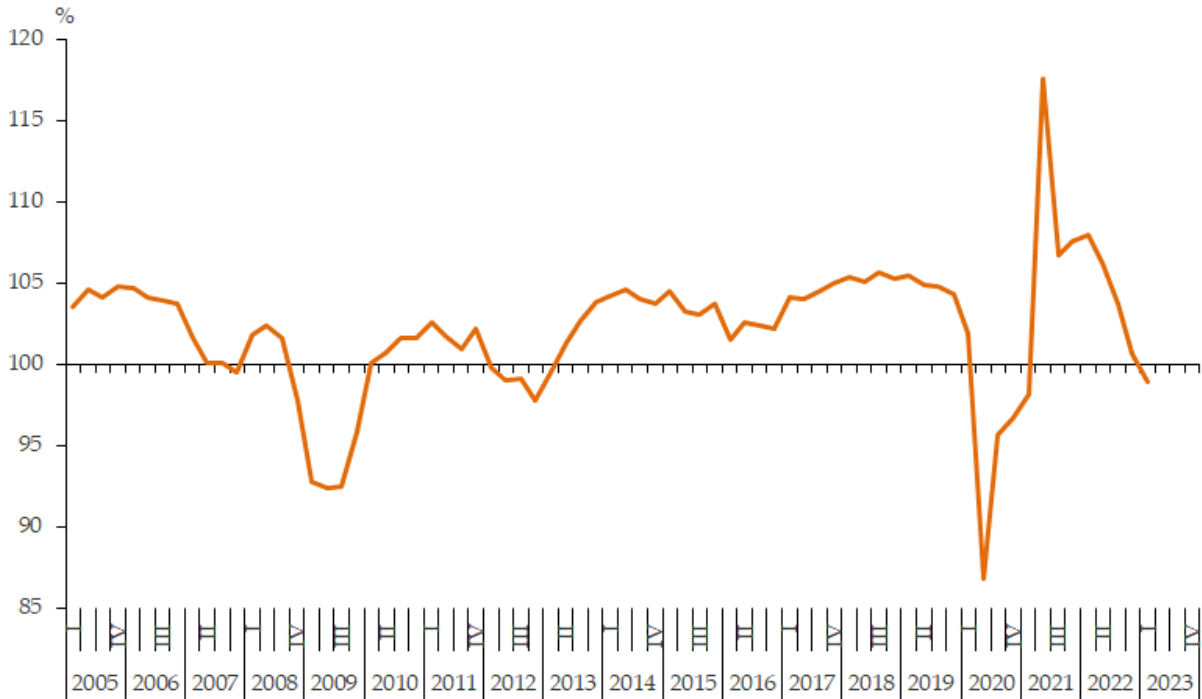
Forrás: www.gki.hu

Megjegyzés: a GKI konjunktúraindexe a fogyasztói bizalmi index és az üzleti bizalmi index súlyozott átlaga

Bruttó hazai termék alakulása (GDP)

A világgazdasági válság Magyarországot 2008 közepén érte el, az év egészében mindössze 1 százalékos növekedést ért el a magyar gazdaság. 2009 közepén a recesszió elérte mélypontját, az év egészében 6,6 százalékos visszaesés következett be, majd 2010-ben 1,1 százalékos, enyhe növekedést produkált a magyar gazdaság. A gazdasági nehézségek azonban korántsem értek véget: a nyugat-európai gazdaságok növekedésének lassulása, a nemzetközi pénzügyi helyzet instabil volta és az euróválság hullámainak negatív hatása visszavetette a magyar gazdaságot is: 2011-ben még 1,9 százalékkal nőtt a bruttó hazai termék volumene, 2012-ben azonban a GDP 1,3 százalékkal esett vissza. 2013-ban a gazdaság kilábalta a recessziós időszakból (1,8 százalékos növekedés), 2014 és 2019 között pedig 2,2 százalékos és 5,4 százalékos között ingadozott a növekedés. A lassulás már a koronavírus-járványt megelőző negyedévben elkezdődött, ekkor csupán 1,7 százalékos volt a bővülés, a recesszió pedig 2020 második negyedévében következett be (-13,2 százalékos). A harmadik és a negyedik negyedévben enyhült a csökkenés mértéke (-4,2 és -3,3 százalékos), így a hazai GDP 2020 egészében 4,5 százalékkal csökkent. A pozitív irányú trend 2021-ben is folytatódott, az első negyedévében a csökkenés mértéke már csak 1,8 százalékos volt, a második negyedévben – a bázishatásból is következően – pedig történelmi léptékű, 17,6 százalékos emelkedést lehetett regisztrálni. Az egész évet tekintve 7,2 százalékkal bővült a magyar gazdaság. 2022 első negyedévében még tovább gyorsult a növekedés (8 százalékos), ezt viszont már jelentős lassulás követte: a második negyedévben 6,2 százalékos, a harmadik negyedévben 3,7 százalékos, a negyedik negyedévben pedig mindösszesen 0,7 százalékos bővülést lehetett regisztrálni. 2023 első negyedévében – két év után először – csökkent a magyar gazdaság, az előző év azonos időszakához képest 1,1 százalékkal.

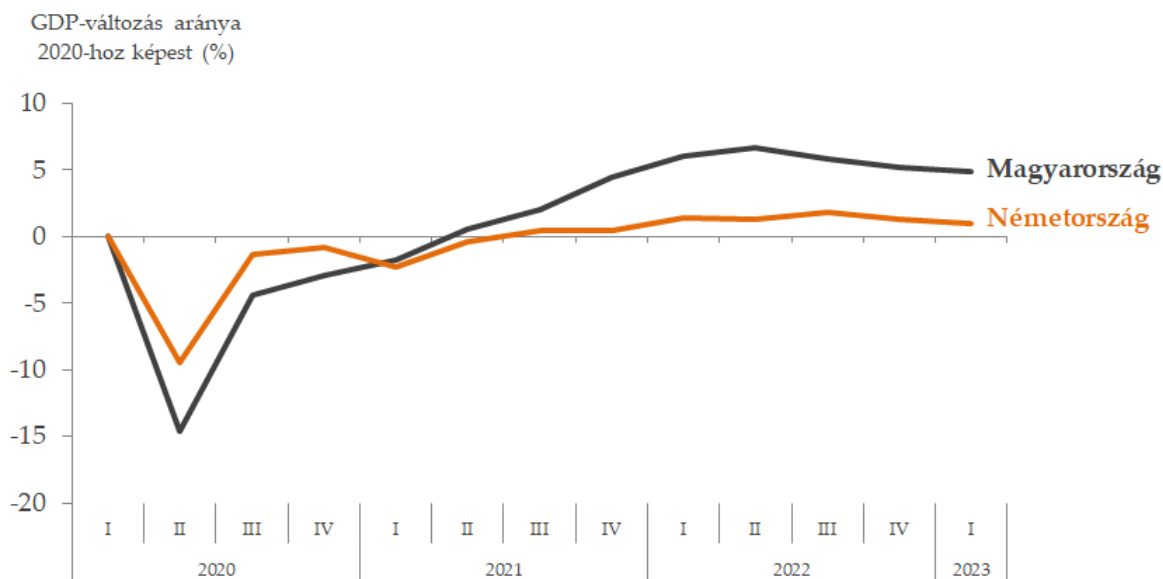
1.2.3. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatok, százalék (előző év azonos időszaka = 100%) 2005–2023. I. negyedév

Forrás: KSH

A koronavírus-járvány okozta válság mind a magyar, mind a német gazdaságot jelentősen megrendítette, 2020 második negyedévében a magyar 15, a német pedig 10 százalékkal maradt el az első negyedéves GDP-szinttől. A harmadik negyedévi visszapattnás a két országban 9–11 százalékpontos felzárkózást eredményezett. Ezt követően a német gazdaság stagnálni, majd 2021 első negyedévében újra csökkenni kezdett (-2 százalék), a magyar gazdaság viszont lassuló ütemben ugyan, de folyamatosan közelítette, majd 2021 második negyedévében meg is haladta a válság előtti szintet (1 százalék). A német gazdaság ugyanezt 2021 második felében érte el, azóta azonban csak stagnál, lassan növekszik (1–2 százalék). 2023 első negyedévében a magyar gazdaság 4,9 százalékponttal, a német gazdaság viszont csak 1 százalékponttal haladta meg a 2020. első negyedévi GDP-szintet.

1.2.4. ábra: A GDP változása a koronavírus-járvány okozta válság kezdetéhez képest Magyarországon és Németországban (2020. első negyedév = 100%), 2020–2023

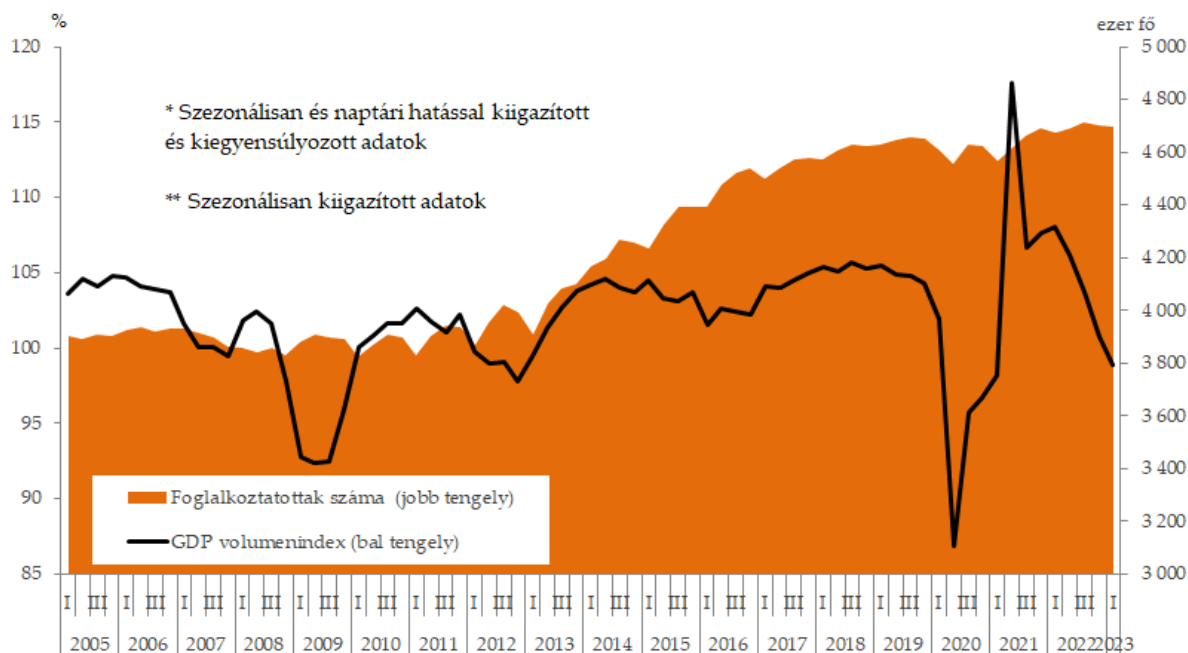

Forrás: GVI, KSH és Destatis adatok alapján

Foglalkoztatottság és bruttó bérek

2008-ban a gazdasági válság hatása a foglalkoztatottság területén a negyedik negyedévben jelentkezett. A GDP csökkenése a 2009 közepén elért mélypont után lassulni kezdett, és lassú kilábalás vette kezdetét, 2012-ben azonban a gazdaság visszasüllyedt a recesszióba. A foglalkoztatottak száma ugyanakkor a közfoglalkoztatottak számának gyors növekedése következtében megugrott és visszatért a válság előtti szintre. 2013-tól fogva a GDP lassan – változó mértékben, de folyamatosan – emelkedett, a foglalkoztatás pedig – szintén nagy részben a közfoglalkoztatottak számának emelkedése miatt – tovább nőtt. A foglalkoztatottak száma 2019 harmadik negyedévében érte el a csúcspontját (4 654 ezer fő), a koronavírus-járvány kitörése következtében azonban 2020 második negyedévére 4 556 ezer főre csökkent a foglalkoztatottság – ez, akár csak a GDP, csupán egy évvel később érte el a válság előtti szintet. 2021 első negyedéve óta újra nőtt a foglalkoztatottság, 4 619 ezer főről 2022 harmadik negyedévére 4 712 ezer főre emelkedett, ezt követően azonban 2023 első negyedévére 4 696 ezer főre csökkent.

1.2.5. ábra: A bruttó hazai termék (GDP) volumenindexe* (előző év azonos időszaka: 100%) és a foglalkoztatottak száma** (ezer fő), 2005–2023. I. negyedév

Forrás: KSH

2023 januárja és áprilisa között a vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a foglalkoztatás szempontjából jelentős nonprofit szervezeteknél együttvéve a teljes munkaidőben alkalmazásban állók bruttó átlagkeresete 12 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az átlagos bruttó kereset 551 400, közfoglalkoztatottak nélkül számolva 560 600 forintot ért el. Az átlagkeresetet a vállalkozások (17,4 százalék) és a nonprofit szervezetek esetében (11,5 százalék) vizsgálva növekedést, a költségvetési intézményeket illetően azonban 4,6 százalékos csökkenést figyelhetünk meg a 2023. január-április időszakban, az előző év ugyanazon periódusához képest. 2023 áprilisában a reálkereset 6,9 százalékkal csökkent, a fogyasztói árak előző év azonos időszakához mért, 24 százalékos, kiemelkedő növekedése mellett.¹⁶

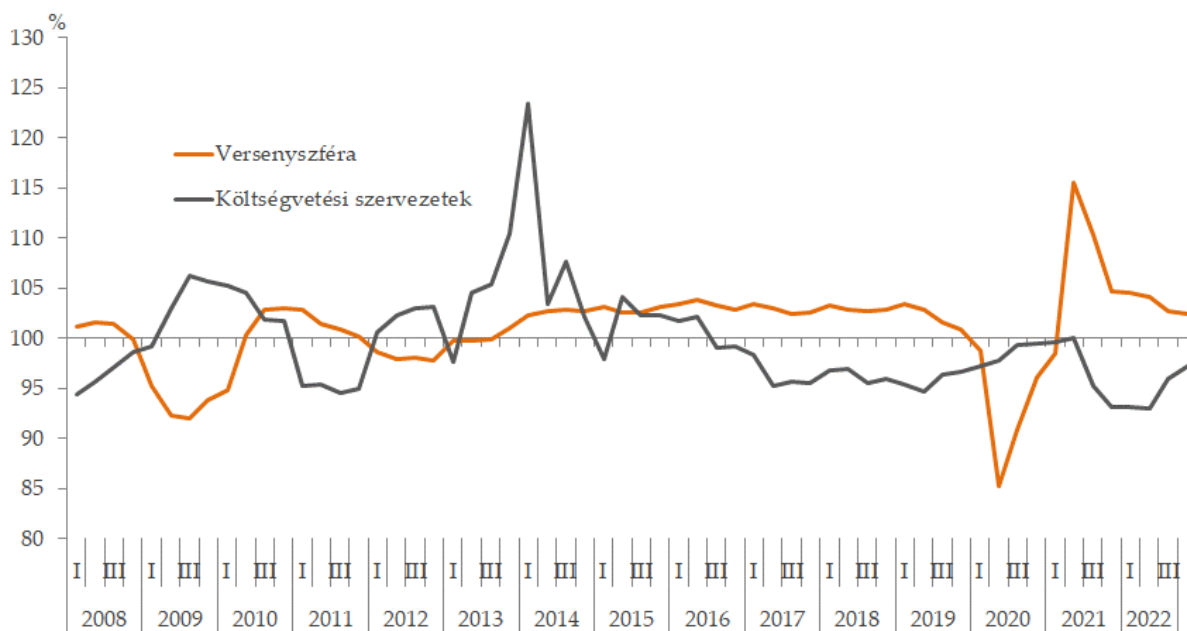
A versenyszférában alkalmazásban állók létszáma a 2008-as igen enyhe növekedés után 2009 folyamán a világgazdasági válság hatására jelentős, 6,6 százalékos visszaesést mutatott. 2010-ben a csökkenés üteme lassulni kezdett, majd az év második felében már 3 százalék körüli növekedést tapasztaltunk. Ezt három éven keresztül évi 0–2 százalékos, majd 2014 és 2018 között évi 2–3,5 százalékos növekedés követte – a legmagasabb értéket 2016-ban érte el (3,4 százalék). 2019-ben enyhült a növekedés üteme (2,2 százalék), 2020 első negyedévében pedig már 1,2 százalékkal, második negyedévében 14,8 százalékkal maradt el a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakához képest. 2020 második felében (9,1 és 3,9 százalékos elmaradás) és 2021 első negyedévében javult a helyzet (1,5 százalékos elmaradás), 2021 második negyedévében pedig – a kirívóan alacsony bázisnak is

¹⁶ <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ker2304> (utolsó letöltés: 2023.07.09.)

köszönhetően – 15,5 százalékkal haladta meg a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma az előző év azonos időszakában mért szintet. 2022 első felében 4 százalékos meghaladó többletet lehetett regisztrálni az egy évvel korábbi időszakhoz képest, ez a harmadik és a negyedik negyedévre azonban 2,4–2,7 százalékra mérséklődött.

A közsféra alkalmazotti létszáma 2008-ban gyengülő ütemű csökkenést mutatott. Ezt követően 2009 és 2013 között – 2011 kivételével – évi 3-5 százalékkal bővült a közsféra alkalmazottainak létszáma. (4,9 százalékkal), 2012-ben (2,3 százalék) és 2013-ban (4,6 százalék) újra növekedést tapasztaltunk. A tendencia 2014-ben is folytatódott, az első negyedévben kiugró növekedés következett be (23,5 százalék), az év egészében pedig 8,7 százalékos, dinamikus emelkedést mutattak az adatok. 2017-ben fordult meg a tendencia, amikortól évente körülbelül 4 százalékkal csökkent a közsférában foglalkoztatottak száma. A versenyszférával ellentétben a közsférában nem következett be jelentős mértékű azonnali visszaesés a koronavírus-járvány hatására: 2020 első két negyedévében 2,7 és 2,2 százalékos, a második félévben pedig 0,7 és 0,5 százalékos volt a csökkenés. 2021 első negyedévében 0,4 százalékkal volt kevesebb foglalkoztatott a közsférában az előző év azonos időszakához képest, míg a második negyedévben 0,1 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbi szintet. Ezt követően azonban – ellentétben a versenyszférával – jelentős csökkenés ment végbe: 2021 második felében 5,8 százalékkal, 2022-ben pedig 5,2 százalékkal volt alacsonyabb a közsféra alkalmazotti létszáma az előző év azonos időszakában mért szintnél.

1.2.6. ábra: A teljes munkaidőben alkalmazásban állók létszámának változása, 2008–2023. I. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka= 100)

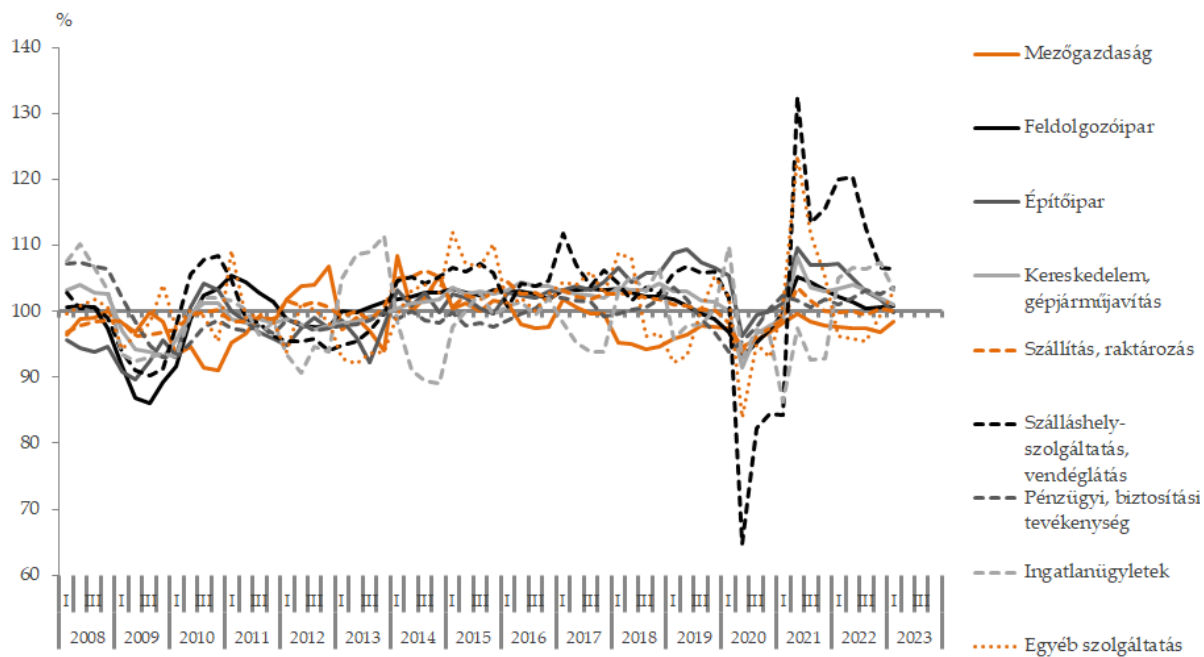
Forrás: KSH

A versenyszférához sorolt gazdasági ágakat foglalkoztatotti létszám szerint vizsgálva azt láthatjuk, hogy 2009-ben szinte mindegyik szektorban jelentős volt a visszaesés, legnagyobb mértékben a feldolgozóiparban, az építőiparban és a vendéglátásban, de különösen utóbbi már 2010–2011-ben jelentős bővülést könyvelhetett el. A foglalkoztatotti létszámok tartós emelkedése 2014-ben kezdődött, 2015-ben és 2016-ban érte el a csúcst, és kitartott egészen 2020 nyaráig. 2020 első negyedében – lényegében a koronavírus-járvány miatti korlátozásokat megelőzően – az építőiparban, a vendéglátásban, az egyéb szolgáltatások és az ingatlanügyletek területén még 2–10 százalékos növekedést lehetett regisztrálni (az ingatlanügyletek és az építőipar járt az élen). 2020 második negyedében már minden ágazatban csökkent az alkalmazásban állók száma, különösen a vendéglátásban (35,3 százalék) és az egyéb szolgáltatásoknál (16,1 százalék), a harmadik és a negyedik negyedévben viszont az összes szektorban a csökkenés mérséklődését lehetett tapasztalni. 2021 első negyedében két ágazat kivételével mindegyik megközelítette, vagy akár meg is haladta az egy évvel korábbi (válság előtti) foglalkoztatotti létszámot (98–102 százalék), a vendéglátásban azonban 16 százalékos, az ingatlanügyletek területén pedig 14 százalékos csökkenés volt még ekkor is. Az év hátralévő részében a mezőgazdaság és az ingatlanügyletek kivételével 2–33 százalékos növekedés ment végbe, különösen nagymértékű emelkedést a vendéglátás és a szolgáltatások területén lehetett regisztrálni a bázishatásból következően. Ugyanez magyarázza a vendéglátás 2022. első két negyedében regisztrált 20–20 százalékos többletét is. 2022-ben a mezőgazdaságban és az egyéb szolgáltatások területén maradt el minden negyedévben az alkalmazásban állók száma az előző év azonos időszakához képest – 2,4–3,2, illetve 0,6–4,5 százalékkal.

1.2.7. ábra: A versenyszférához sorolt ágazatokban alkalmazásban állók létszámának változása gazdasági ágak szerint, 2008–2023. I. negyedév, százalék (az előző év azonos időszaka = 100)

Forrás: KSH

2. A vállalkozások üzleti helyzete és várakozásai

Az alábbiakban a Rövidtávú Munkaerőpiaci Prognózis adatai alapján mutatjuk be a vállalkozások üzleti helyzetének és várakozásainak alakulását. A fejezet eredményei a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint tekinthetőek reprezentatívnak.

Az első részben az elmúlt években lejátszódó folyamatokkal foglalkozunk. A fejezet középpontjában a német Ifo Üzleti Bizalmi Mutatójához hasonló általános üzleti helyzetet kifejező szubjektív helyzetértékelés áll. A második alfejezetben egy regressziós modell alapján az optimista várakozások vállalati hátterét elemezzük, azaz arra keressük a választ, hogy milyen vállalati körök tekintenek pozitív várakozásokkal 2023 első félévére.

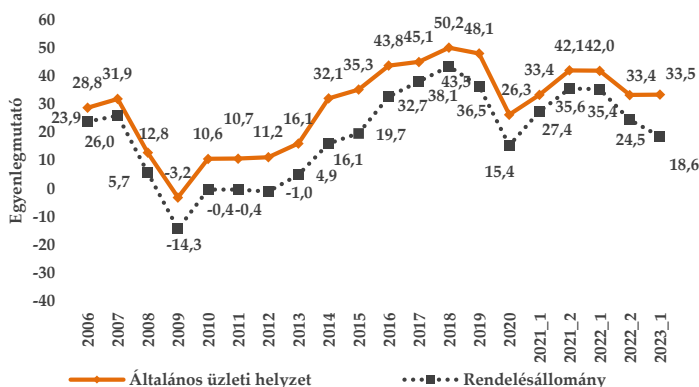
2.1. Az üzleti helyzet megítélése és az elmúlt években tapasztalt folyamatok

A 2023. tavaszi adatfelvétel alapján a magyar vállalatok üzleti helyzete a koronavírus-járvánnyal összefüggő gazdasági válságot követő átmeneti javulás, majd az energiaválsággal összefüggő jelentős visszaesés után – a várakozások tekintetében – ismét javuló tendenciát mutat. Az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke 34 pont – azaz 34 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek inkább kedvezően ítélik meg üzleti helyzetüket, azokkal szemben, amelyek kedvezőtlenül –, ami 1 pontos emelkedés a 2022 őszi tapasztalt értékhez viszonyítva.

A 2023 második félévére vonatkozó üzleti várakozások tavaly őszihöz képest jelentős mértékben javultak. 2023 tavaszán 33 pont a jövőbeli üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutató értéke – azaz 33 százalékpontos többségben vannak azok a vállalatok, amelyek bíznak üzleti helyzetük javulásában 2023 második félévében, azokhoz képest, amelyek az üzleti helyzet romlását várják.

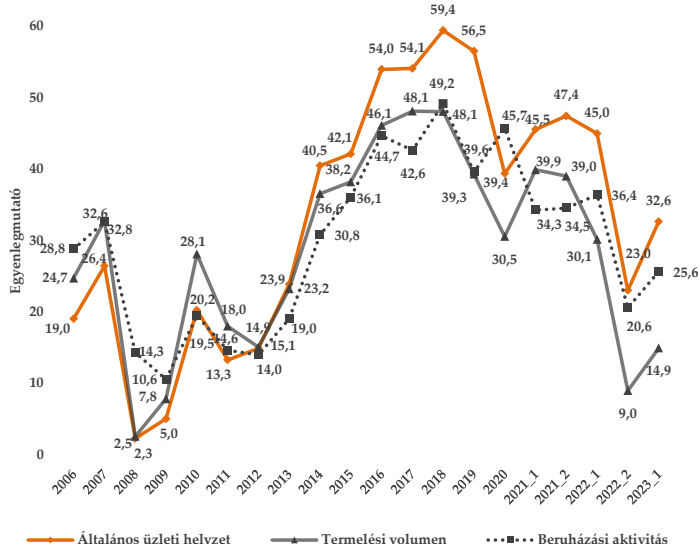
2.1.1. ábra: Az üzleti helyzetet leíró mutatók (tárgy félév, következő félév)

Tárgy félév

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelést adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Következő félév

Magyarázat: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg.

Példa: Az általános üzleti helyzet egyenlegmutatója 2023 első félévében 33 pont. Ez azt jelenti, hogy 33 százalékponttal több vállalat ítélte meg jónak a következő félévre vonatkozó üzleti helyzetét, mint amennyi rossznak.

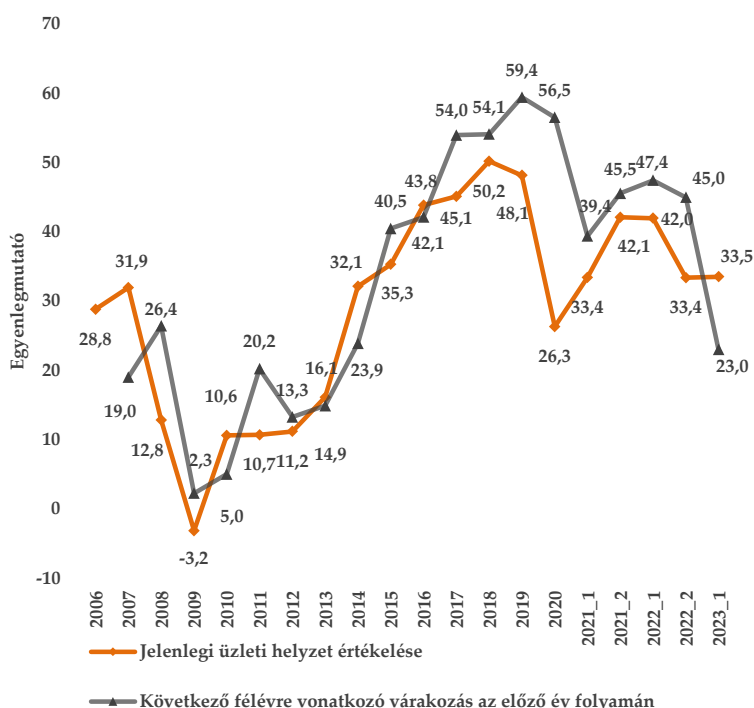
Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

	2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Ált. üzleti helyzet – tárgy félév	4478	26,3	3905	33,4	4654	42,1	3854	42,0	4490	33,4	3898	33,5
Rendelésállomány-tárgy félév	4353	15,4	3830	27,4	4549	35,6	3736	35,4	4350	24,5	3763	18,6
Ált. üzleti helyzet – köv. félév	3747	39,4	3507	45,5	3933	47,4	3518	45,0	3523	23,0	3481	32,6
Termelési vol.-köv. félév	3883	30,5	3616	39,9	4029	39,0	3630	30,1	3734	9,0	3661	14,9
Beruházási akt. – köv. félév	3432	45,7	3665	34,3	3853	34,5	3656	36,4	3793	20,6	3689	25,6

Forrás: GFM, GVI 2020–2023

A 2.1.1. ábrán jól látszik, hogy az általános üzleti helyzet megítélése hasonlóan alakul a rendelésállományra, beruházásokra és termelési volumenre vonatkozó mutatókkal. Ezért a következőkben az elmúlt években lejátszódó folyamatokat ezen általános mutatón keresztül mutatjuk be. 2017–2020 között folyamatos tendencia volt, hogy az előző évi optimista várakozásokhoz képest rendre kedvezőtlenebbnek bizonyult a tárgyévi, aktuális üzleti helyzet. A koronavírus-járvány következtében kialakuló válság miatt a 2020-as üzleti helyzet különösen alulmúlta a 2019-ben 2020-ra megfogalmazott várakozásokat, ilyen mértékű (30 pontos) különbséget korábban soha nem tapasztaltunk a felmérés története során a cégek várt és realizált üzleti helyzete között. 2021 folyamán lényegesen közelebb került egymáshoz az üzleti várakozások és az aktuális üzleti helyzet mutatója, 2022 folyamán azonban ismét távolodás tapasztalható: a 2022 tavaszán 2022 második félévére vonatkozóan megfogalmazott +45 pontos várakozástól 12 ponttal marad el a 2022 őszén mért +33 pontos érték. 2023 tavaszán a felmérés történetében nagyon ritkán előforduló jelenséget tapasztalunk: a jelenlegi üzleti helyzet értékelése lényegesen meghaladja a 2022 őszén megfogalmazott várakozásokat. Ennek elsődleges magyarázata, hogy a legutóbbi adatfelvétel a kibontakozó energiaválság közepette zajlott le, amely azonban nem járt olyan súlyos következményekkel, mint amire a vállalatvezetők 2022. második félévében számítottak.

2.1.2. ábra: Üzleti helyzet megítélése és a várakozások teljesülése

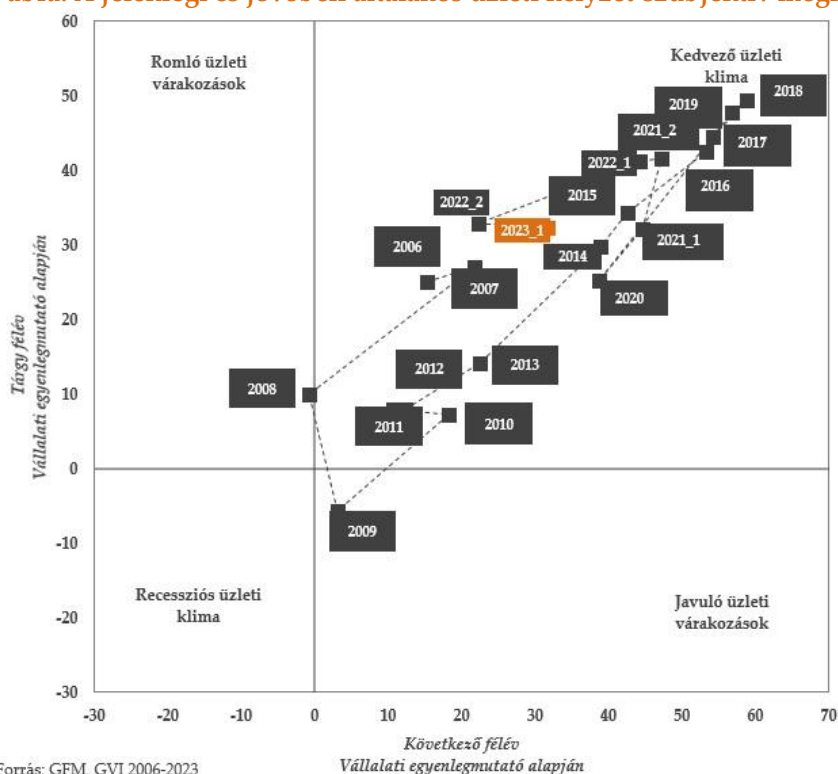
Forrás: GFM, GVI 2006–2023

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató –100 és +100 közötti értékeket vehet fel. –100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok.

A 2008 őszi adatok az üzleti klíma jelentős romlását mutatták – a vállalatok mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket jelentősen negatívabban látták. Borúlátó várakozásaik be is teljesültek, 2009-ben érte el a mélypontot az üzleti helyzet megítélése. A világgazdasági válságból való lassú kilábalást követően, 2013–2018 között folyamatos, intenzív javuló tendenciát tapasztaltunk. A 2019-es enyhe visszaesést követően azonban 2020-ban jelentősen, lényegében a 2014-es szintnek megfelelő értékre csökkent mind a jelenlegi, mind a várható üzleti helyzet mutatója. 2021 folyamán számottevő javulás történt, 2022 folyamán azonban jelentős mértékű visszaesés következett be: a jelenlegi és a várható üzleti helyzet mutatójának múlt félévi értékei a 2006–2007-es időszak szintjéhez álltak legközelebb. 2023. első félévében a tárgy időszak megítélése stagnálást mutat, viszont az üzleti várakozások számottevően javultak. Így a korábbi adatfelvételek közül ismét a 2014-es szinthez áll legközelebb az üzleti helyzet értékelése 2023. első félévében.

2.1.3. ábra: A jelenlegi és jövőbeli általános üzleti helyzet szubjektív megítélése

Egyenlegmutató	2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy félvé	6510	47,9	6337	25,2	5349	32,1	6390	41,7	5415	41,3	6318	32,9	5521	32,3
Várakozások	5925	56,8	5350	38,7	4820	44,6	5503	47,2	4980	44,3	5005	22,2	4962	31,9

Forrás: GFM, GVI 2019–2023

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

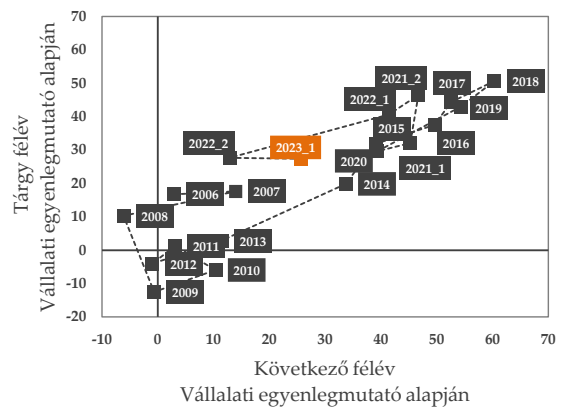
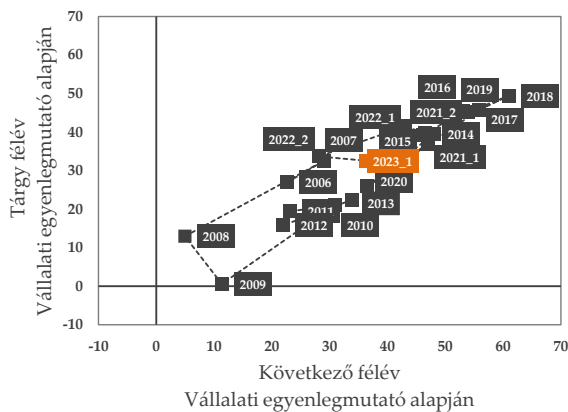
Az egyes gazdasági ágakat eltérő mértékben érintette a 2008-as válság, de kilábalásuk az építőipar kivételével hasonló módon történt. A koronavírus-járvány következtében kialakuló újabb válság illetve az energiaválság szintén különböző mértékben érintette a szektorokat. A múlt félévi jelentős visszaesés közös tendenciáját követően 2023 tavaszán eltérő folyamatok tapasztalhatóak szektoronként.

- Az **ipari** vállalatok üzleti helyzetük jelentős romlása ellenére a kritikus 2008-as és 2009-es években is kedvező üzleti klímával voltak jellemezhetőek – a vizsgált gazdasági ágak közül az áttekintett időszak nagy részében a legjobb helyzetben voltak. A 2012–2018 közötti – 2015 kivételével – folyamatosan javuló tendencia 2019-ben megtört, míg 2020-ban további jelentős visszaesés következett be, 2021 első félévében viszont számottevő javulás történt, ami a tárgy félévre vonatkozóan minimális mértékben 2021 őszen is folytatódott. 2022-ben jelentős romlást követően az ipari vállalatok körében az üzleti klíma egyenlegmutatói a 2007-es szintjükre estek vissza. 2023 tavaszán az üzleti helyzet értékelésének általános tendenciájával megegyező módon, az ipari cégek körében a tárgy időszak megítélésének stagnálása és a várakozások javulása tapasztalható. Jelenleg az építőipari cégek hasonló, a szolgáltató cégek pedig kedvezőbb üzleti klímáról számoltak be, mint az ipari cégek (ugyanakkor várakozások tekintetében az ipari cégek a legpozitívabbak).
- Az iparral ellentétben a **kereskedelem** és a **szállítás, raktározás** terén tevékenykedő vállalatok üzleti helyzete 2009-ben kifejezetten recessziósnak volt tekinthető. A 2012-es enyhe visszaesés kivételével 2011–2018 között – eltérő ütemben – mindkét ágazatban javuló tendenciát tapasztalhattunk. 2018-ban az üzleti klíma javulása csak a kereskedelmi vállalatok körében folytatódott, a szállítmányozó vállalatok esetében mind a helyzetértékelés, mind a kilátások negatívabbak lettek az előző évhez viszonyítva. 2019-ben a szállítmányozó vállalatok körében tovább folytatódott az üzleti klíma romlása, és a kereskedelmi cégek körében is visszaesés következett be a 2018-as csúcsot követően. 2020 folyamán mindkét ágazatban számottevően csökkent az üzleti helyzet és a kilátások egyenlegmutatója, amit 2021-ben mindkét szektorban jelentős javulás követett. Ennek eredményeként a kereskedelmi és a logisztikai cégek üzleti helyzetének mutatói szintén 2007-es szintjükhöz álltak legközelebb a korábban mért értékek közül. 2023 tavaszán az üzleti helyzet értékelésének általános tendenciájával megegyező módon, a kereskedelmi cégek körében a tárgy időszak megítélésének stagnálása és a várakozások javulása tapasztalható, a logisztikai cégek körében pedig mindkét mutató javulást mutat. Egyelőre azonban továbbra is ez a két ágazat értékeli a legkedvezőtlenebbnek helyzetét.
- Az **építőipari** vállalatok egészen más utat jártak be az elmúlt években: már 2006-ban is romló üzleti várakozásokkal voltak jellemezhetőek, ami 2008-ra recesszióba fordult. A többi gazdasági ággal ellentétben még 2010-ben sem volt jelentős a szereplők optimizmusa, továbbra is borúlatoóan tekintettek a jövőre.

Az építőipari vállalatok várakozásai 2013-ban fordultak pozitívrá, innentől kezdve – a 2015-ben tapasztalt stagnálás kivételével – 2019-ig az építőipar üzleti klímára vonatkozó helyzetértékelése és várakozásai folyamatosan javultak. 2020-ban ebben az ágazatban is jelentős visszaesés történt, ennek következtében az üzleti bizalom szintje lényegében a 2016-os szintre csökkent a szektorban. A 2021 folyamán bekövetkezett javulás eredményeként az üzleti bizalom szintje az építőiparban a 2017-es szintre tért vissza. 2022-ben, jelentős romlást követően, az építőipari cégek körében az üzleti bizalom szintje leginkább a 2014–2015-ben megfogalmazott helyzetértékeléshez állt legközelebb. 2023 tavaszán a tárgy időszak megítélése tovább romlott, a várakozások viszont kis mértékű javulást mutatnak az építőiparban.

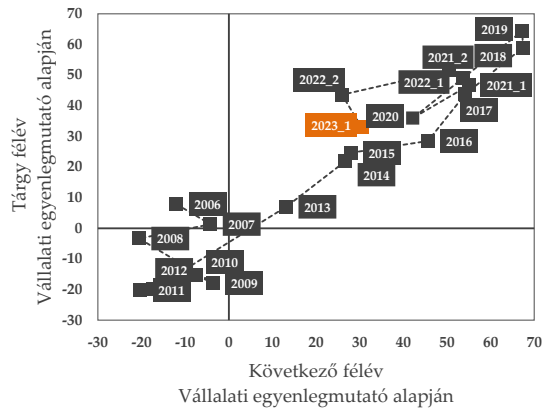
- A **szolgáltató** cégek az iparhoz hasonlóan a 2008-as válság idején sem számoltak be recessziós üzleti helyzetről. A vizsgált időszak folyamán a legkedvezőbb üzleti klímát 2017-ben jelezték az ágazatba sorolt cégek. A koronavírus-járványt követő visszaesést 2021 folyamán erőteljes javulás követte ebben a szektorban is, 2022-ben azonban számottevő visszaesést követően a szolgáltatások területén is 2007-es értékéhez állt legközelebb az jelenlegi és a várható üzleti helyzet egyenlegmutatója. 2023 tavaszán mind a tárgy időszak, mind a következő félév megítélése javulást mutat a szektorban. Az itt részletesen bemutatott ágazatok közül jelenleg a szolgáltató szektor üzleti klímája tekinthető a legkedvezőbbnek, az ipari cégek várakozásai azonban kedvezőbbek.

2.1.4. ábra: Az üzleti klíma megítélése gazdasági áganként
Ipar **Kereskedelem**

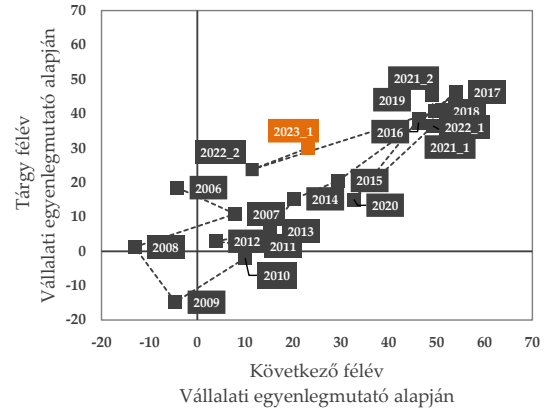

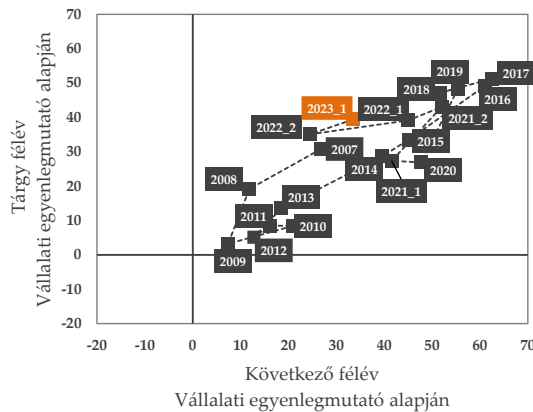
Építőipar

Logisztika

Szolgáltatás

Egyenlegmutató		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1	
		n	pont	n	pont	n	n	pont	n	pont	n	n	pont
Logisztika	Tárgy félév	400	15,1	288	36,5	389	45,4	319	41,3	370	23,8	319	30,1
	Várakozások	307	32,7	258	49,2	336	49,1	295	51,1	302	11,5	301	23,2
Ipar	Tárgy félév	2185	25,9	1767	36,9	2065	39,7	1667	41,5	2029	33,7	1732	32,6
	Várakozások	1838	36,4	1590	46,9	1784	46,5	1520	43,1	1615	28,1	1546	36,3
Építőipar	Tárgy félév	625	35,9	611	46,6	716	48,9	644	51,5	755	43,6	673	33,0
	Várakozások	548	42,2	561	55,0	631	53,7	607	50,3	587	25,9	603	30,4
Kereskedelem	Tárgy félév	1351	29,6	1227	32,1	1432	46,5	1202	40,6	1357	27,7	1194	27,4
	Várakozások	1179	39,4	1113	45,3	1266	46,7	1103	41,4	1094	12,9	1086	25,7
Szolgáltatás	Tárgy félév	976	26,9	791	27,4	975	43,0	884	39,1	981	35,1	905	39,4
	Várakozások	818	47,8	708	41,6	821	52,0	817	44,9	770	24,5	821	33,6

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános üzleti helyzetet kifejező egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgy félévre, a vízszintes tengelyen a következő félévre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Kedvező üzleti klíma”, amikor többségben vannak, mind a jelenlegi, mind a jövőbeli helyzetüket pozitívan értékelő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a jelenlegi tárgy félévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások negatívak. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli optimizmus mértékét fejezi ki.

2.2. Az optimista várakozásokkal bíró vállalatok jellemzői

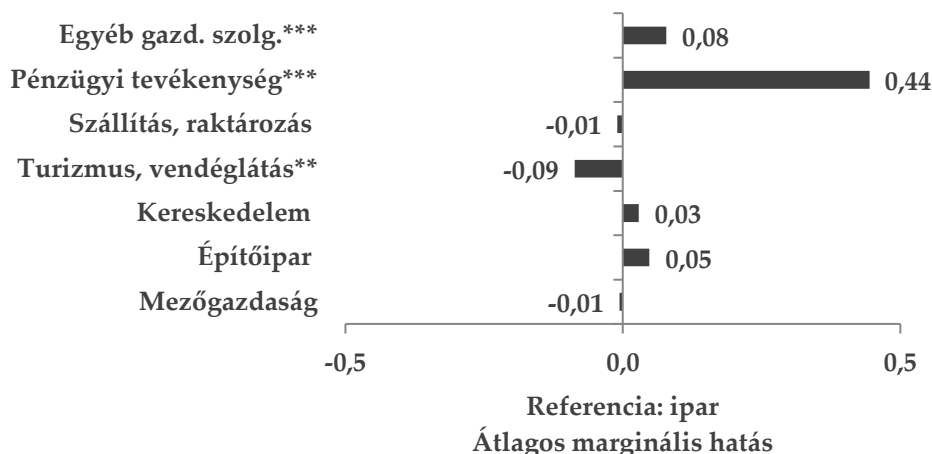
Milyen vállalati körökre jellemző leginkább az üzleti optimizmus? Mik az optimizmus legfőbb meghatározói? Az alábbiakban az exportra, a gazdasági tevékenységre, a vállalatméretre, a tulajdonosi háttérre és a földrajzi régióra vonatkozó vállalati jellemzők figyelembevételével keressük a választ ezekre a kérdésekre. Egy-egy tényező vizsgálata során a többi vállalati jellemző hatását kontroll alatt tartjuk, vagyis a közöttük fennálló potenciális interakciós hatásokat kiszűrve, a vállalati jellemzők üzleti várakozásokkal való önálló összefüggéseit vizsgáljuk. A becsléseket regressziós modell alapján készítettük.¹⁷

- A gazdasági ágakat tekintve elmondható, hogy az ipar referenciakategóriához viszonyítva szignifikáns eltérés a (pénzügyi) szolgáltatások és a turizmus esetén tapasztalható, míg a szállítás, raktározás, az építőipar, a kereskedelem, valamint a mezőgazdaság területén nem tapasztalható szignifikáns különbség az optimista üzleti várakozásokat megfogalmazó cégek arányát tekintve az iparhoz képest. A legoptimistább várakozásokat a pénzügyi szolgáltató vállalatok foglalták meg, körükben 44 százalékponttal nagyobb valószínűségű az optimista üzleti várakozások fennállásának esélye az ipari cégekhez viszonyítva. A szolgáltató cégek körében 8 százalékponttal magasabb az optimista üzleti várakozások előfordulásának esélye az iparhoz képest, a turisztikai cégek körében viszont 9 ponttal alacsonyabb.
- Cégméret szerint a 10 fő alatti vállalkozások referenciakategóriájához viszonyítva a 20–49 fő közötti kategóriában 8 százalékponttal alacsonyabb az optimista üzleti várakozások megfogalmazásának valószínűsége, a nagyvállalatok körében pedig 6 százalékponttal alacsonyabb ez az esély a mikrovállalkozásokhoz képest. A 10–19 főt, illetve 50–249 főt foglalkoztató cégek kategóriái körében nincs szignifikáns eltérés a 10 fő alatti vállalkozásokhoz képest.
- A külföldi (rész)tulajdonban álló vállalatok 9 százalékponttal nagyobb valószínűséggel tekintenek pozitívan a jövőre, mint a tisztán hazai kézben lévő cégek, ami szignifikáns különbséget jelent.
- A döntően exportra dolgozó vállalatok 7, a részben exportáló cégek pedig 4 százalékponttal nagyobb eséllyel várják az üzleti helyzetük javulását, mint a nem exportáló vállalatok, ami mindkét esetben szignifikáns különbséget jelent.
- Földrajzi szempontból Nyugat-Dunántúlon (12 százalékponttal), Dél-Dunántúlon 9 százalékponttal, Észak-Magyarországon 7, Közép-Dunántúlon pedig 5 százalékponttal magasabb az optimista üzleti várakozásról beszámoló cégek aránya a központi régióhoz viszonyítva.

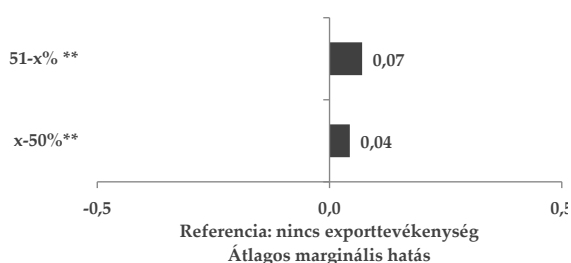
---

¹⁷ A logit modell eredmény változója az optimista üzleti várakozások fennállása volt. A modell paraméterei az M3.1. táblázatban láthatók.

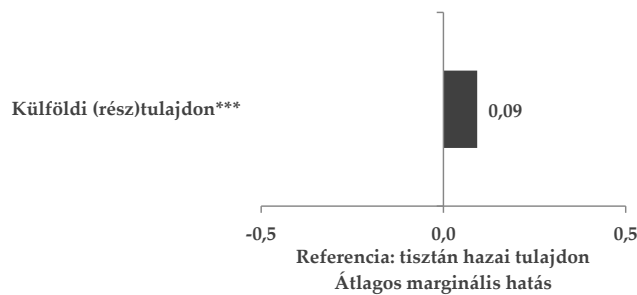
2.2.1. ábra: Az optimista várakozások összetevői – gazdasági tevékenység szerint

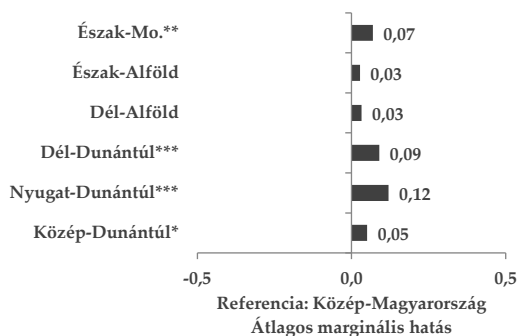
Exporttevékenység szerint

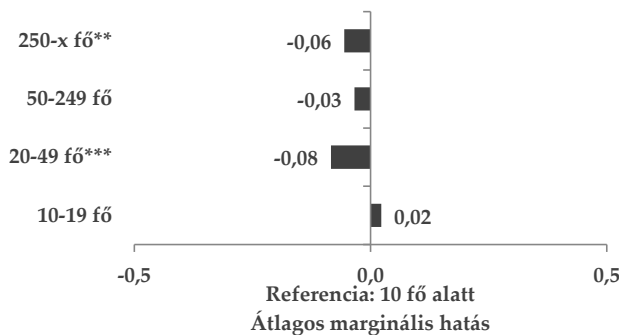
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (ősz) (n=4624)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban az optimizmus mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

3. 2024 tavaszán várható munkaerőkereslet

Jelen fejezetben a 2024 első félévében várható munkaerőkeresletet mutatjuk be. A fejezet eredményei a versenyszférában teljes munkaidőben alkalmazásban állók földrajzi elhelyezkedés, gazdasági ág és vállalati létszámkategória szerinti együttes megoszlása szerint tekinthetőek reprezentatívnak. Először a vállalati egyenlegmutatók segítségével ragadjuk meg a foglalkoztatás jövő évi alakulását. Itt a munkaerőkeresletet nem az egyén, hanem a vállalat oldaláról közelítjük meg, azaz nem a létszámmozgások mértéke, hanem csupán a létszámbővítési és létszámcsökkentési tervek kerülnek bemutatásra. Részletesebben a foglalkoztatási egyenlegmutató a vállalatok foglalkoztatási súlyát figyelembe véve azt fejezi ki, hogy a létszámbővítő vagy létszámcsökkentő vállalatok vannak-e többségben, illetve, hogy mekkora a különbség mértéke. Az egyenlegmutató tehát a legegyszerűbb megközelítése az alkalmazotti létszám változásának megragadására, azonban nem tükrözi a létszámbővülés és -csökkenés mértékét. Elméletben tehát az is előfordulhat, hogy az egyenlegmutató mértéke pozitív, mégis csökken a versenyszférában alkalmazásban állók létszáma. Az egyenlegmutató annak hátrányai ellenére egyszerű formában arról tudósít, hogy a vállalatok, az üzleti klímával összefüggésben, mennyire tekintenek optimistán a következő évre.

A második alfejezetben bemutatjuk a foglalkoztatás várható alakulását, figyelembe véve a munkahely megszűnés és teremtés egyenlegét. Azaz ebben a megközelítésben a munkavállaló áll a vizsgálat középpontjában. Elemzéseinkben megkülönböztetjük a nyers vállalati várakozásokat, illetve a GVI korrekciós modelljének eredményeit.

Az alábbi tábla vázlatosan összefoglalja a használt megközelítések előnyeit és hátrányait.

3.1. tábla: A foglalkoztatás várható alakulását kifejező mérőszámok

	Előnyök	Hátrányok
Vállalati egyenlegmutató	Egyszerű mutató, amit inkább tendenciájában érdemes értelmezni.	Óvatosan kell értelmezni, hiszen előfordulhat, hogy a pozitív előjelű egyenlegmutató ellenére a foglalkoztatott összlétszám csökken.
Vállalati nyers várakozások	Elméletileg pontosabban fejezi ki a foglalkoztatás várható alakulását, mint az egyenlegmutató.	A vállalati nyers várakozások a korábbi évek tapasztalati szerint túlzóan optimisták.
GVI becslés	Korrigálja a nyers vállalati várakozásokat, ezáltal realisabb képet kapunk a foglalkoztatás várható létszám alakulásáról.	Nem kezeli a zöld mezős munkahelyteremtő beruházásokat és a vállalati kivonulásokat („entry” és „exit”).

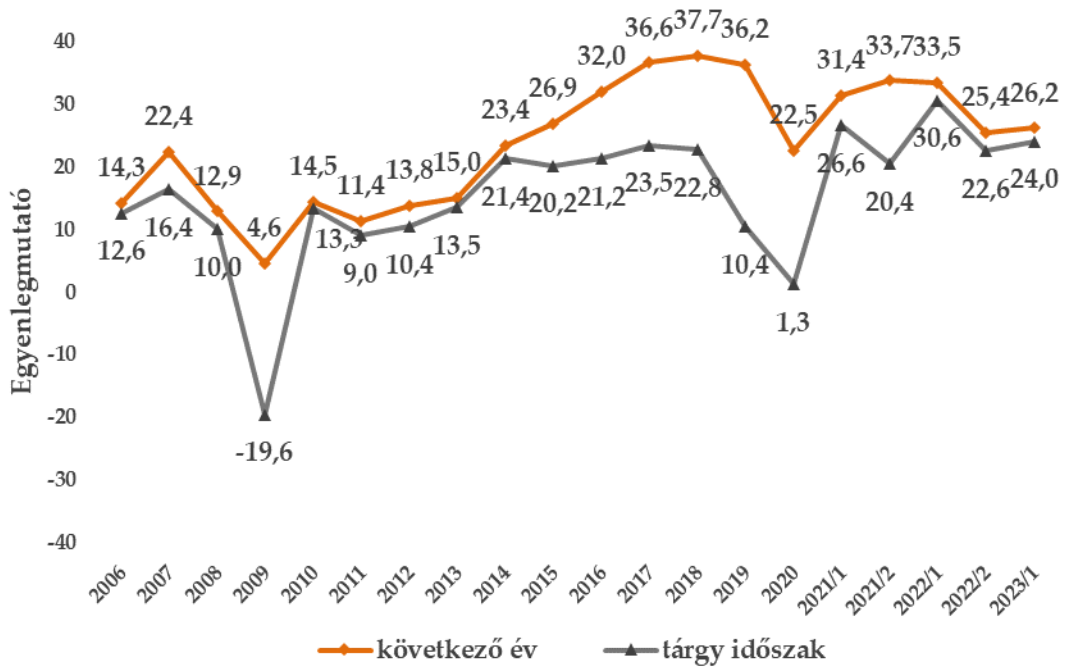
3.1. Létszámvárakozások a foglalkoztatási egyenlegmutató alapján

2023 első félévében 24 százalékponttal több vállalat bővítette létszámát, mint amennyi csökkentette. Ez az érték egy éve még 31 százalékpont volt, vagyis a létszámbővítő vállalatok aránya csökkent (2022 tavaszán még rekordmagas szintet mértünk). Az adatok a gazdasági kilátások rosszabbra fordulását jelzik, igaz, még mindig viszonylag kedvező körülményekről árulkodnak és a 2022. őszi, energiaválság időszakában készült adatfelvételhez képest kis mértékben pozitívabb képet mutatnak.

A korábbi évek tendenciáit vizsgálva látható, hogy a gazdasági válság 2009-es mélypontját követően, 2015-től kezdődően alakult ki olyan gazdasági helyzet, amiben a következő évre vonatkozó egyenlegmutató jelentősen felülmúlja a tárgyévi létszámbővülést, amit érdemben a koronavírus járvány nyomán kibontakozó gazdasági válság sem befolyásolt, a 2022-es évben azonban ez megváltozott, a következő évi és a tárgy időszaki létszámváltozásokat jellemző egyenlegmutatók hasonlóan alakultak. A 3.1.1. ábrán 2006-tól követhető a tárgyévi és következő évre vonatkozó foglalkoztatási egyenlegmutatók értékeinek változása.

Az idei létszámváltozásokra vonatkozó egyenlegmutató változásával párhuzamosan a 2023-ban megfogalmazott jövőbeli tervek is némileg pesszimistábbak az egy évvel korábban megfogalmazottaknál: a következő év első félévére vonatkozó vállalati egyenlegmutató 26 pontos (2022 tavaszán ez az érték a 2023-as várakozásokat tekintve még 33 százalékpont volt) értéket vesz fel – 26 százalékpontos többségben vannak a létszámbővítést tervező vállalatok a létszámleépítőkkel szemben. Jövőre tehát több vállalatnál várható létszámfelvétel, mint idén. A jelenség megfelel a korábbi évek tapasztalatainak, amikor a vállalatok enyhén optimista várakozásokat fogalmaznak meg, amiknek csak egy része fog teljesülni (grafikusan a 3.1.1. ábrán a narancssárga vonal a szürke fölött halad).

3.1.1.ábra: A tárgyévre és a következő évre vonatkozó egyenlegmutató

Egyenlegmutató	2018		2019		2020		2021_1		2021_2		2022_1		2022_2		2023_1	
	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont	n	pont
Tárgy időszak	6142	22,8	6164	10,4	5901	1,3	4822	26,6	6021	20,4	5040	30,6	5914	22,6	5066	24,0
Várakozások	4716	37,7	4766	36,2	4525	22,5	3546	31,4	4594	33,7	3827	33,5	4536	25,4	3798	26,2

Forrás: GFM, GVI 2006–2023

Egyenlegmutató: Az ábrán látható értékek százas skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkenő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésben és $+100$ -at akkor, ha minden cég létszámbővülésben, pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Ábraértelmezés: Az ábrán látható egyenlegmutatókban bekövetkező egy pontos elmozdulás egy százalékpontos változásnak feleltethető meg. Szürke vonallal kerültek megjelenítésre az adott évre vonatkozó tényadatok és narancssárga vonallal az adott évben, a következő évre megfogalmazott tervek, várakozások.

Példa: 2023 első félévében a tárgyévi egyenlegmutató értéke 24 pont. ez azt jelenti, hogy körülbelül 24 százalékpontos többségben voltak a létszámcsökkenő vállalatokkal szemben a létszámbővítők.

Komárom-Esztergom (51 pont), Pest (34 pont) és Heves (31 pont) megyékben bizonyultak legoptimistábbak a vállalatok, a 2024-re vonatkozó egyenlegmutató értéke ezekben a térségekben a legmagasabb. Velük szemben Zala (13 pont), valamint Jász-Nagykun-Szolnok (11 pont) és Hajdú-Bihar megyékben (10 pont) a legpesszimistábbak a létszámmozgásokkal kapcsolatos várakozások, de ezzel együtt is minden megyében pozitív a mutató értéke, azaz a létszámnövelő vállalatok aránya meghaladja a létszámcsökkentőket.

3.1.1. tábla: Foglalkoztatási várakozások 2024 – vállalati egyenlegmutató

	Egyenlegmutató	
	n	pont
Komárom-Esztergom	147	50,52
Pest	411	34,23
Heves	121	31,17
Somogy	102	30,99
Győr-Moson-Sopron	225	30,42
Csongrád	178	30,42
Bács-Kiskun	268	27,60
Budapest	802	26,85
Nógrád	45	22,00
Fejér	176	21,93
Borsod-Abaúj-Zemplén	183	21,64
Veszprém	134	21,55
Tolna	85	18,50
Szabolcs-Szatmár-Bereg	178	18,32
Békés	112	16,67
Baranya	112	15,52
Vas	86	14,21
Zala	124	12,83
Jász-Nagykun-Szolnok	126	10,66
Hajdú-Bihar	183	10,32

Forrás: GFM, GVI 2023

Egyenlegmutató: A táblázatban látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a létszámnövelő és létszámcsökkentő vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég létszámcsökkenésben és $+100$ -at akkor, ha minden cég létszám bővülésben, pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Létszámnövelő vállalatok jellegzetességei

Milyen vállalati körökre jellemző leginkább a létszámnövekedés? Mik az létszámbővülés legfőbb meghatározói? Az alábbiakban export és gazdasági tevékenység, vállalatméret és tulajdonosi háttér, valamint földrajzi elhelyezkedés szerinti regressziós elemzéssel keressük a választ ezekre kérdésekre.¹⁸

- Az egyes ágazatok közül a kereskedelmi cégek az ipari vállalatokhoz képest szignifikánsan kisebb eséllyel (-4 százalékpont) terveznek létszámbővítést. A többi ágazatban megfogalmazott tervek nem térnek el szignifikánsan az ipari szektorban tapasztaltaktól.
- A tisztán hazai tulajdonban lévő vállalkozások létszámváltoztatási terveihez képest a legalább részben külföldi tulajdonban lévő cégek körében nincs szignifikáns eltérés.
- A vállalati mérettel nő a létszámfelvételt tervezők aránya: a 10 fő alatti cégekhez viszonyítva a 20–49 fő közötti kategóriában 5, 50–249 fő között 12, a 250 fő feletti nagyvállalati kategóriában pedig 33 százalékponttal magasabb a létszámbővítési tervek valószínűsége.
- Az exporttevékenység szintén növeli a létszámfelvételi tervek valószínűségét: a nem exportáló kategóriához képest a részben exportáló cégek körében 9, a döntően exportáló cégek között pedig 11 százalékponttal magasabb a létszámbővítést tervező vállalatok előfordulásának esélye.
- Földrajzi szempontból Közép-Magyarországhoz viszonyítva alacsonyabb Észak-Alföldön (6 százalékponttal) a létszámbővítési tervek valószínűsége. Az ország többi része nem tér el szignifikánsan ebből a szempontból a központi régiótól.

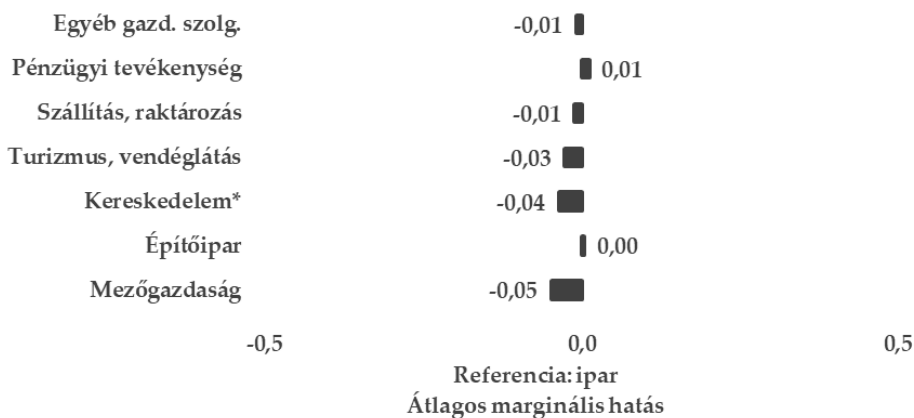
---

¹⁸ Az elemzés eredmény változója a létszámnövekedésre vonatkozó előrejelzés fennállása volt. A modell paraméterei az M3.2. táblázatban kerülnek bemutatásra.

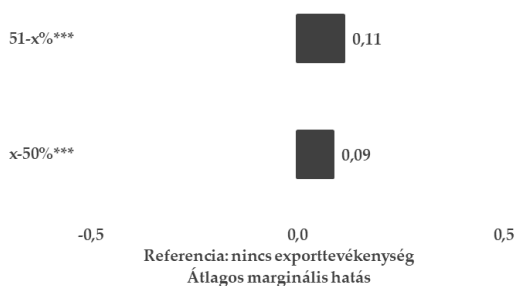

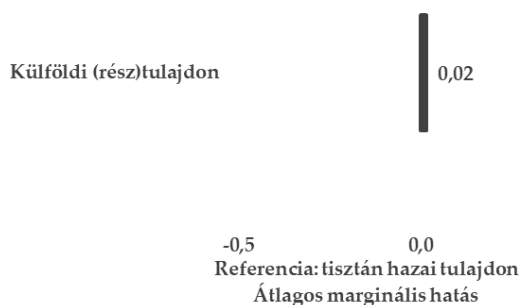
3.1.2. ábra: A létszámnövekedési várakozások összetevői Gazdasági tevékenység szerint

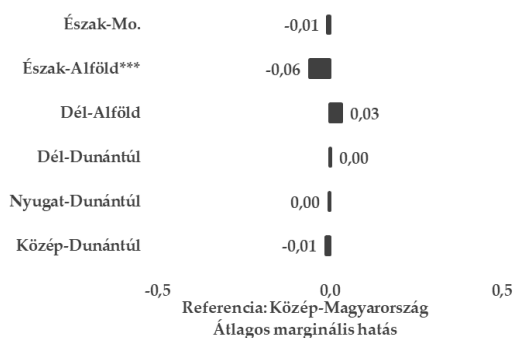
Export tevékenység szerint

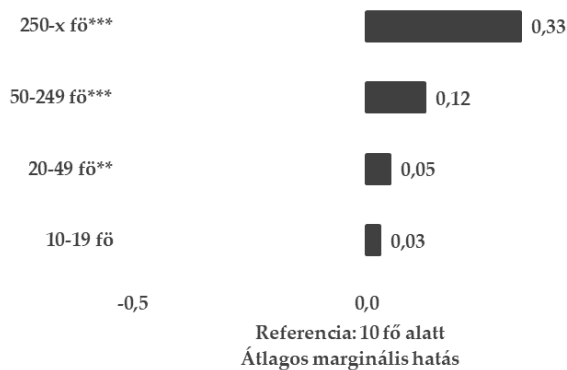
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (n=3607)

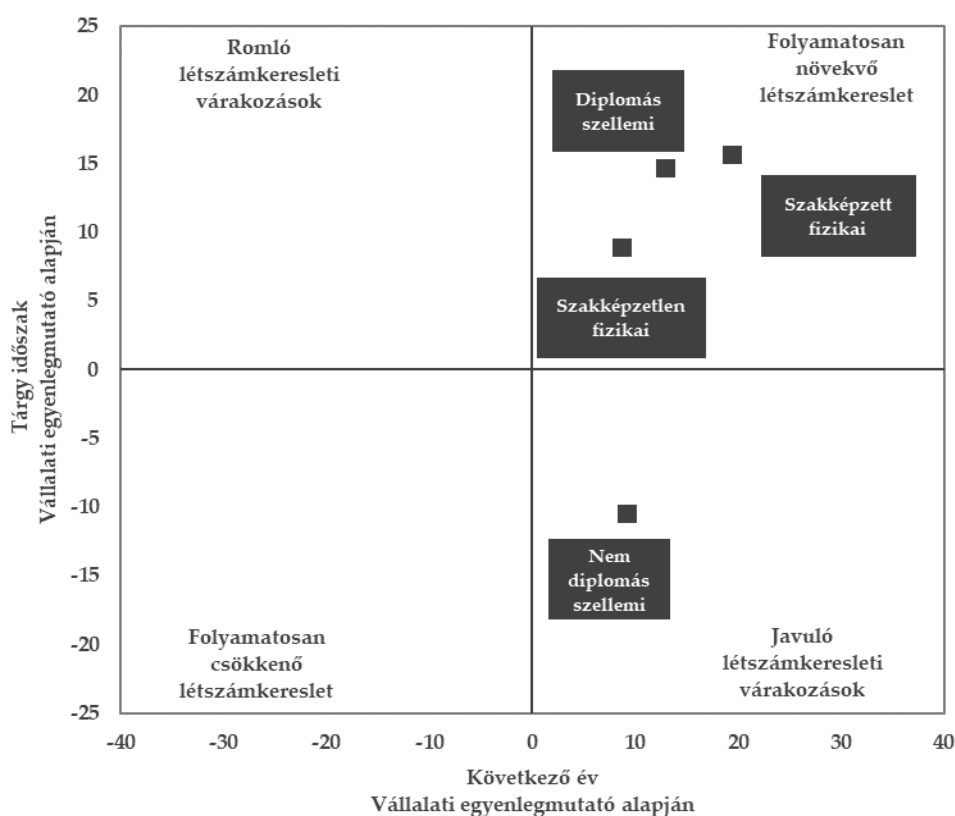
A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nagyobb vagy kisebb valószínűséggel találunk optimista várakozásokat megfogalmazó vállalatokat. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Ábraértelmezés egyszerűen: minél nagyobb az átlagos marginális hatás értéke, annál optimistább a vállalati kör. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciaszint p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban az optimizmus mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoporttól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

A foglalkoztatási egyenlegmutatók szerint a nem diplomás szellemi munkakörökön kívül minden más foglalkoztatási csoport folyamatosan bővülő létszámkereslettel jellemezhető – ezen csoportban 2023-ban kevesebb vállalat bővítette létszámát, mint csökkentette, de a 2024-es évre vonatkozó várakozások szerint itt is növekedni fog a kereslet. A többi csoportban már 2023-ban is a létszám növekedése jellemző, amely fennmaradása várható a következő évben. Az ideji létszámváltozásokat és a jövő évi terveket jellemző egyenlegmutatók a legkedvezőbbben a szakképzett fizikai és diplomás szellemi munkakörökben alakulnak, a foglalkozások ezen csoportjaiban különösen erőteljes keresletnövekedés tapasztalható.

3.1.3. ábra: Munkaerőkereslet foglalkoztatási csoportonként 2023–2024

Egyenlegmutató	Szakképzetlen fizikai pont	Szakképzett fizikai pont	Nem diplomás szellemi pont	Diplomás szellemi pont
Tárgy időszak	8,9	15,7	-10,5	14,7
Várakozások	8,7	19,4	9,2	12,9

Forrás: GFM, GVI 2023

Magyarázat: Az ábra két tengelye az általános foglalkoztatási egyenlegmutatót jeleníti meg. A függőleges tengelyen a tárgyévre, a vízszintes tengelyen a következő évre vonatkozó egyenlegmutató értékei kaptak helyet. Eszerint a jobb felső szegmens a „Folyamatosan növekvő létszámkereslet”, amikor többségben vannak, mind a 2023-ban, mind a 2024-ben létszámukat bővítő vállalatok. Ennek ellentéte a bal, alsó szegmens, amikor mind a tárgyévi helyzet, mind a jövőbeli várakozások kedvezőtlenek, azaz mindkét évben létszámcsökkenésre lehet számítani. Az origó jeleníti meg a semleges állapotot: ebben a pozícióban a jelen és a jövő értékelésekor a pozitívan és negatívan nyilatkozó vállalatok kiegyenlítik egymást. Eszerint az origótól való távolság is értelmezhető, minél messzebbi egy megjelenített pozíció, annál inkább többségben vannak akár a pozitív, akár a negatív értékelések. Az eddigiek alapján tehát, az origótól vett vízszintes pozitív elmozdulás mértéke a jövőbeli létszámfelvételi optimizmus mértékét fejezi ki.

3.2. Létszámvárakozások 2024 tavaszára

Az alábbiakban, először bemutatjuk a foglalkoztatást prognosztizáló GVI modell néhány alapvetését, ami részletesen az M1. mellékletben tekinthető át, majd ezt követően ismertetjük előrejelzésünket 2024 első félévére.

Röviden a létszámvárakozások becsléséről

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

3.2.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2022/1
Vállalatok száma (darab)	2313	1911	2512	2266	1946	1757	1873
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	309986	277407	287481
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	308747	272995	280183
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,00	1,02	1,03

Forrás: GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámainak feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszámelőrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.

A MKIK GVI modelljének célja a GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások („entry”)
- Vállalati kivonulások („exit”)

A becslésre alkalmazott modell az alábbi képlettel írható le.

A modell egyenlete és együtthatói:

$$E(K_t | V_{i,t}, SZJ_{i,t}) = \beta_0 + \sum_{v=1}^j \beta_v VJ_{v,t} + \sum_{v=j+2}^{j+k} \beta_v SZJ_{v,t} + \sum_{v=j+k+1}^{j+k+l} \beta_v I_{v,t} \quad (2)$$

, ahol VJ_i a várokozások jellemzői:

Becslés iránya

Becslés mértéke

SZJ_i pedig a vállalati jellemzők:

Gazdasági ág

Export

Környezet

Létszám

Tulajdonosi háttér

Fizikai arány

I_i pedig az előző csoportokon belüli vagy azok közötti interakciók:

Becslés iránya * Becslés mértéke

Környezet * Becslés mértéke

Környezet * Fizikai arány

t pedig az idő, aminek a becslés során felhasznált értékei: 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség 2020-at kivéve minden alább vizsgált évben kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

3.2.2. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2022/1
Elemzés (darab)	2313	1911	2512	2266	1946	1757	1873
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	309986	277407	287481
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	308747	272995	280183
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,00	1,02	1,03
Becsült létszám (fő)	310300	301427	334136	314604	300330	270877	278853
Várakozás/becslés	1,01	1,01	1,04	1,05	1,03	1,02	1,03
Becslés/tény	1,00	0,99	0,99	1,01	0,97	0,99	1,00

Forrás: GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

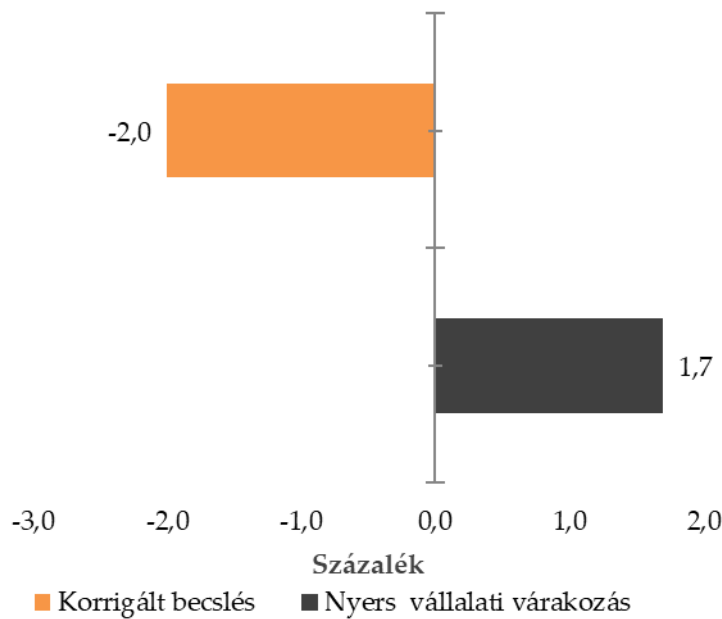
Megjegyzés: a korábbi évek adatait lásd a kutatás korábbi hullámainak feldolgozó tanulmányokban.

Előrejelzés

Az általában túlzott optimizmust kifejező vállalatok válaszai alapján 1,7 százalékos növekedés várható a foglalkoztatásban, míg a GVI korrekciójával végzett becslés arra utal, hogy a cégek 2 százalékos mértékben fogják csökkenteni a foglalkoztatottak számát. A jellemzően túlzóan optimista nyers vállalati várakozásokat és a tényadatokat általában sokkal jobban közelítő, de többnyire némileg alulbecslő korrigált mutatót figyelembe véve stagnáló tendencia valószínűsíthető. A recesszióval kapcsolatos bizonytalanságok, és a velük párhuzamosan jelentkező toborzási nehézségek mellett a munkaerőpiac helyzete egyelőre stabilnak mutatkozik.

Az idei évi előrejelzést bizonytalanná teszi az elhúzódó orosz-ukrán konfliktus, továbbá a korrekció jórészt gazdasági fellendüléssel jellemezhető időszakban tapasztaltak alapján történik, szemben az adatfelvétel idejében jellemző körülményekkel. A jelenlegi felvételt tekintve továbbá fontos figyelembe venni, hogy 2024 márciusára vonatkozóan fogalmazták meg a válaszadók az előrejelzéseiket, míg a korábbi, őszi megkérdezések során a következő év szeptemberére jeleztek előre.

3.2.1. ábra: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán

Forrás: GFM, GVI (n=1891)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált becslés leginkább az építőipar területén jelez bizonytalanságokat – ezen ágazatban a korrekció szerint a foglalkoztatás jelentősebb csökkenése várható, miközben a nyers vállalati előrejelzések szerint minden szektorban létszámnövekedés lesz a következő évben. Figyelemre méltó, hogy az elmúlt évek tapasztalatain alapuló korrigált becslés minden ágazatban létszámcsökkenésre utal.

3.2.3. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán – gazdasági ágak szerint

Gazdasági ág	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Mezőgazdaság	1,2%	-5,0%
Ipar	1,7%	-1,2%
Építőipar	1,1%	-12,3%
Kereskedelem	2,4%	-4,6%
Gazdasági szolgáltatás	1,7%	-5,0%
Versenyszféra egésze	1,7%	-2,0%

Forrás: GFM, GVI 2023 (n=1891)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

A korrigált előrejelzésünk szerint a döntően exportra dolgozó vállalati körben nem várható érdemi létszámváltozás, míg a belföldi értékesítésre koncentrálnó cégeknél létszámcsökkenés várható.

3.2.4. tábla: A foglalkoztatás várható változása 2024 tavaszán – exporttevékenység szerint

	Nyers vállalati várakozások	Korrigált becslés
Döntően nem exportra dolgozó	1,8%	-2,8%
Döntően exportra dolgozó	1,5%	-0,1%
Versenyszféra egésze	1,7%	-2,0%

Forrás: GFM, GVI 2023 (n=1891)

Bázis: 10 főnél nagyobb vállalatok

4. A foglalkoztatás jellemzői

Ebben a fejezetben bemutatjuk a vállalkozások által alkalmazott munkaerő egyes típusaira jellemző tendenciákat. Ezek az alcsoportok sokszor jelentősen eltérő jellemzőkkel bírnak, mint a teljes hazai munkaerő-állomány általában. Az alcsoportok elkülönített vizsgálata nem csak a munkaerőpiaci folyamatok alaposabb megértéséhez szükséges, hanem azért is, mert ezek a csoportok jelentősen eltérhetnek egymástól abban a tekintetben, hogy jellemzően milyen társadalmi csoportok tagjaiból állnak össze, vagy hogy mely gazdasági ágazatokba tartozó cégekhez kapcsolható inkább az adott foglalkoztatási forma. Így egy-egy foglalkoztatási forma helyzete utal a hozzá kapcsolható cégek és munkavállalók helyzetére is, és fontos információt jelent munkaerőpiaci intézkedések megalapozásához.

Az első alfejezet a nem teljes munkaidőben alkalmazottakkal foglalkozik, a második pedig a vállalatok által foglalkoztatott külföldi állampolgárságú munkavállalókkal. A harmadik alfejezetben megvizsgáljuk, hogy miként alakult általában a pályakezdők foglalkoztatása, illetve részletesen kitérünk a pályakezdők képzettségi szint szerinti foglalkoztatására is.

Az első három alfejezetben bemutatjuk, hogy az elmúlt években hogyan változott a vállalatok aránya, amelyek egy adott munkaerőpiaci csoport képviselőit alkalmazták, vagy a következő évben alkalmazni tervezik. Ezután bemutatjuk az adott foglalkoztatási formát jellemző területi egyenlőtlenségeket megyei bontásban.

Főbb megállapítások

A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató vállalatok aránya a 2022 őszi enyhe növekedés után 2023-ban csökkent: a vállalkozások 31 százaléka foglalkoztat ilyen formában. A részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya szintén csökkent tavaly őszhöz képest, és 30 százalékon áll. A legmagasabb értékeket Nógrád és Csongrád, illetve Tolna megyében figyelhetjük meg, míg a legkisebb arányban Budapesten, Komárom-Esztergom és Veszprém megyékben terveznek jövőre részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni.

A külföldieket alkalmazó vállalatok aránya a 2021 óta tapasztalható tendencia folytatásaként az idei félévben enyhe növekedés után 2,1 százalékon áll. A külföldi munkaerőt foglalkoztatni tervezők aránya szintén növekedést mutat, a vállalkozások 2,1 százaléka foglalkoztatna külföldieket a következő évben. E cégek aránya kiemelkedően magas Budapesten és Komárom-Esztergom megyében, míg a legalacsonyabb Somogy, Hajdú-Bihar és Békés megyében.

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok arányában 2021 második féléve óta kisebb növekedés volt látható, amely 2023 első félévében megtört, továbbra is a cégek 8 százaléka alkalmaz ilyen típusú munkaerőt. A pályakezdők alkalmazását tervező cégek aránya csökkent a tavalyi őszi félévhez képest: csupán 6 százalékauk tervez pályakezdő munkaerőt foglalkoztatni. A pályakezdők foglalkoztatását tervező cégek

aránya Zala, Békés és Veszprém megyében volt a legmagasabb, míg Vas, Hajdú-Bihar és Fejér megyékben, valamint Budapesten a legalacsonyabb. A megkérdezett vállalatok 5,1 százaléka alkalmazott idén szakképzett pályakezdőt, 1,4 százaléka pedig diplomás pályakezdőt, és a jövőre alkalmazni tervezők arányai is hasonlóan alakulnak. A szakképzett pályakezdők kompetenciái közül leginkább a számítógépes ismeretekkel (77 százalék) elégedettek a munkaadók, a legkevésbé pedig a vezetési, szervezési képességeket (30 százalék), az idegennyelvtudást (33 százalék) és a gazdasági ismereteket (38 százalék) tartják megfelelőnek.

4.1. Nem teljes munkaidős foglalkoztatás

A nem teljes munkaidőben való foglalkoztatás elterjedtsége Magyarországon 2006 és 2012 között enyhe mértékben, de folyamatosan növekedett az Eurostat adatai szerint, azonban 2013-ban megfordult ez a tendencia¹⁹. 2015-ben az alkalmazottak 5,5 százalékát foglalkoztatták ilyen formában, ami az Európai Unió 28 tagállama között a negyedik legalacsonyabb érték volt (Bulgária, Szlovákia és Csehország után). A csökkenés 2019-ben megtört (4,3 százalék), 2020-ban már a magyar munkavállalók 4,7 százalékát foglalkoztatták nem teljes munkaidőben, ezzel megelőzve Horvátországot (4,5 százalék) és Szlovákiát (3,2 százalék), illetve Bulgáriát (1,8 százalék). 2022-re azonban újra nagyobb mértékben visszaesett a nem teljes munkaidőben foglalkoztatottak aránya (4,2 százalék). Az EU tagállamai között ez a negyedik legalacsonyabb értéket jelentette Bulgária (1,6 százalék), Szlovákia (3,1 százalék) és Románia (3,3 százalék) után.

A 2023 első félévi Prognózis felvétel eredményei alapján megállapítható, hogy a dél-alföldi (40,5 százalék) régióra a legjellemzőbb, míg a közép-dunántúli (21 százalék) régióra a legkevésbé jellemző a részmunkaidősök foglalkoztatása. A nagyobb méretű – a 250 fő feletti cégek 94 százalékánál van részmunkaidős foglalkoztatás – és a tisztán külföldi tulajdonban lévő (44 százalék) vállalatok körében szintén gyakoribb a részmunkaidősök foglalkoztatása. Gazdasági ágak szerint az ipar és a szolgáltatások (33 százalék) területén működő vállalatokra jellemző leginkább, hogy nem teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottjaik is vannak, legkevésbé pedig az építőiparra (21 százalék).

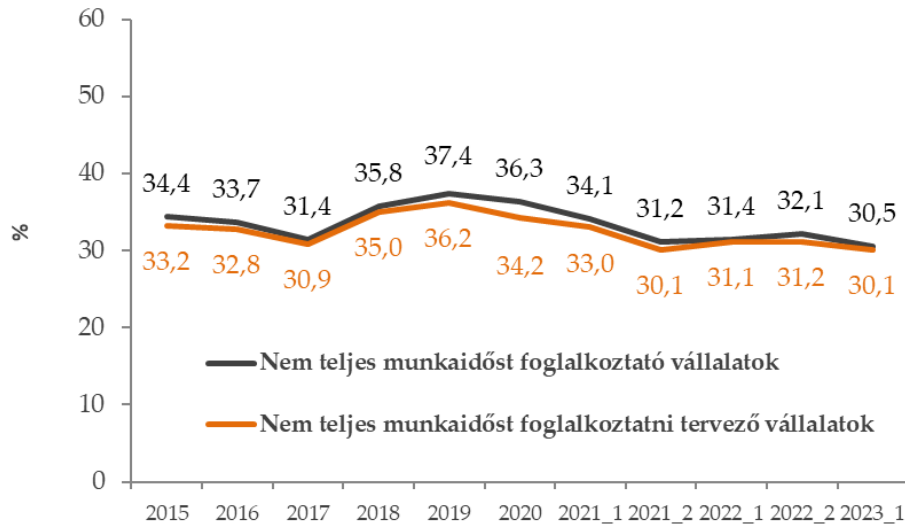
A részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztató cégek aránya 2014-től 2017-ig fokozatos csökkenést mutatott, 2018-ra azonban jelentősen (4 százalékponttal) nőtt az ilyen vállalkozások aránya. A növekedés 2019-ben is folytatódott, amikor 37 százalék volt a részmunkaidős munkavállalót alkalmazó cégek aránya. 2020 óta viszont enyhe csökkenés, illetve stagnálás figyelhető meg: 2021 második félévére 31 százalékra esett vissza az ilyen vállalkozások aránya, 2022 első félévében szintén 31, míg második félévében 32 százalék volt az arányuk. Ez a trend az idei első félévben is folytatódott a vállalkozások csupán 31 százaléka alkalmazott legalább egy részmunkaidős alkalmazottat.

A részmunkaidős foglalkoztatást tervező cégek aránya hasonló tendenciát mutat. Az ilyen cégek aránya 2019-ben volt a legmagasabb (36 százalék), majd fokozatos csökkenés látható. 2021 első félévében a vállalkozások 33 százaléka, a második félévben 30 százaléka tervezett részmunkaidőben foglalkoztatni. 2022 első és második félévében is a hazai cégek 31 százaléka jelezte, hogy tervez részmunkaidős foglalkoztatást, míg az idei év első felében 30 százalék.

---

¹⁹https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/LFSI_PT_A__custom_6830121/default/table?lang=en

4.1.1. ábra: A nem teljes munkaidős foglalkoztatást leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1
Nem teljes munkaidőst foglalkoztató vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	34,4	33,7	31,4	35,8	37,4	36,3	34,1	31,2	31,4	32,1	30,5
Esetszám (n)	7019	6723	6678	6624	6706	6488	5412	6588	5613	6460	5594
Nem teljes munkaidőst alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)	33,2	32,8	30,9	35,0	36,2	34,3	33,0	30,1	31,1	31,2	30,1
Esetszám (n)	7012	6719	6669	6591	6678	6302	5329	6522	5567	6422	5560

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott részmunkaidős alkalmazottat. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és a 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Budapesten (16 százalék), Komárom-Esztergom (17 százalék) és Veszprém (19 százalék) megyékben kiemelkedően alacsony azon vállalatok aránya, amelyek terveznek részmunkaidős foglalkoztatást 2024-ben. Somogy, Borsod-Abaúj-Zemplén, illetve Fejér megyében, szintén a vállalkozások kevesebb, mint 25 százaléka tervez részmunkaidős foglalkoztatást. Kiemelkedően magas értékeket Nógrád (56 százalék) és Csongrád, illetve Tolna (45–45 százalék) megye cégei mutatnak. A fentebb felsorolt kiugróbb adatokat leszámítva az ország megyéinek többségében a részmunkaidőben foglalkoztatni tervező vállalatok aránya 30–40 százalék körüli szinten alakul.

4.1.1. tábla: A jövőbeli nem teljes munkaidős foglalkoztatást kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1056	15,6%
Baranya	189	35,8%
Bács-Kiskun	354	37,3%
Békés	172	33,9%
Borsod-Abaúj-Zemplén	284	24,1%
Csongrád	255	45,3%
Fejér	316	24,2%
Győr-Moson-Sopron	335	25,6%
Hajdú-Bihar	300	27,7%
Heves	163	28,0%
Komárom-Esztergom	211	16,8%
Nógrád	56	56,1%
Pest	618	41,4%
Somogy	158	20,5%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	240	26,9%
Jász-Nagykun-Szolnok	220	38,0%
Tolna	134	45,1%
Vas	153	38,3%
Veszprém	188	18,5%
Zala	158	43,7%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez részmunkaidős alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2024. március 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.2. Külföldiek foglalkoztatása

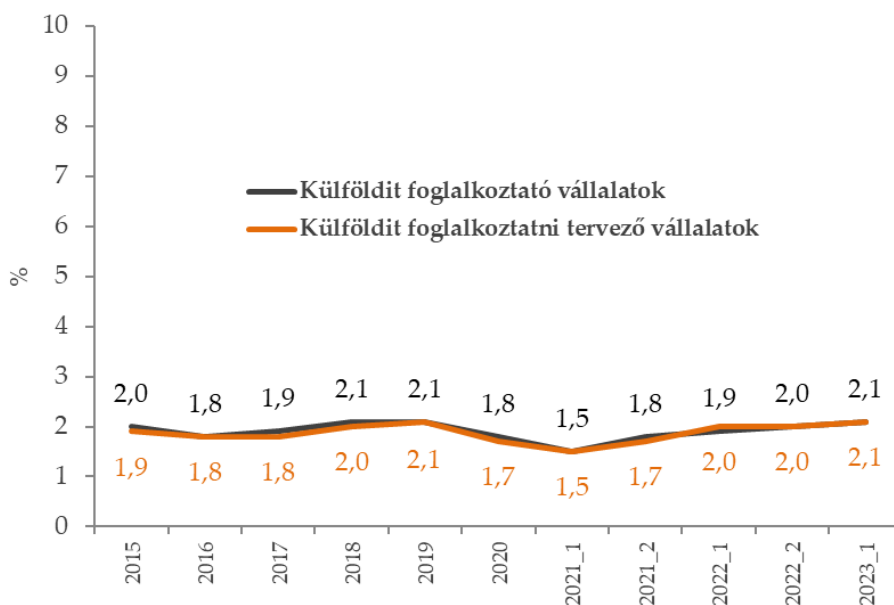
Ebben az alfejezetben megvizsgáljuk, hogy hogyan változtak az elmúlt években a vállalatok szokásai külföldiek foglalkoztatásának tekintetében, majd a vállalatok jövőbeli foglalkoztatási terveit elemezzük.

Az ágazatok közül az ipar területén működő cégek esetében a leginkább gyakori, hogy külföldi munkaerőt foglalkoztatnak (5 százalékuk), míg a kereskedelmi és az építőipari cégekre a legkevésbé jellemző (1 százalék). Tulajdoni viszonyok tekintetében a külföldi (rész) tulajdonban (20,5 százalék) álló vállalkozások jelentősen nagyobb arányban foglalkoztatnak külföldieket, mint a tisztán hazai tulajdonú cégek (1 százalék). Hasonló módon a közép- (20,5 százalék) és nagyvállalatoknál (56 százalék) jelentősen nagyobb a külföldi munkavállalót alkalmazók aránya, mint a kisebb vállalkozásoknál. Emellett a közép-dunántúli (2,1 százalék) és közép-magyarországi (2,5 százalék) cégekre jellemzőbb, hogy külföldieket alkalmaznak, mint más régiókban.

2015 és 2019 között a külföldi munkavállalót foglalkoztató vállalatok aránya 2 százalék körül alakult, majd 2020-ban és 2021 első felében kisebb csökkenés látható. 2021 második felében a cégek 1,8, 2022 első félévében pedig 1,9 százalékuk foglalkoztatott külföldi munkavállalókat, míg a második félévben visszatért a 2 százalékos szintre a külföldi munkaerőt foglalkoztató cégek aránya. Az idei év első felében ez az arány 2,1 százalék.

Az egy évvel későbbi időpontra vonatkozó, tervezett foglalkoztatás tendenciái hasonlóan alakultak a vizsgált időszakban, mint az adott évé. 2023 első félévében a vállalkozások 2,1 százaléka tervezett külföldieket foglalkoztatni a következő év azonos időszakában.

4.2.1. ábra: Külföldiek foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1
Külföldieket alkalmazó vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	2,0	1,8	1,9	2,1	2,1	1,8	1,5	1,8	1,9	2,0	2,1
Esetszám (n)	6799	6540	6469	6408	6478	6239	5247	6422	5482	6369	5498
Külföldieket alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)	1,9	1,8	1,8	2,0	2,1	1,7	1,5	1,7	2,0	2,0	2,1
Esetszám (n)	6796	6540	6469	6390	6462	6221	5232	6425	5486	6350	5488

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott külföldi munkaerőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és a 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A külföldiek foglalkoztatását tervező vállalkozások aránya Budapesten (3,6 százalék) és Komárom-Esztergom megyében (3,2 százalék) a legmagasabb, emellett 2 százalék feletti Baranya, Tolna, Győr-Moson-Sopron és Nógrád megyében. A külföldieket foglalkoztatni tervező cégek aránya Somogy, Hajdú-Bihar és Békés (egyaránt 0,9 százalék) megyében kiugróan alacsony, míg a többi megyében 1–2 százalék között alakul.

4.2.1. tábla: A külföldiek jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1056	3,6%
Baranya	186	2,7%
Bács-Kiskun	333	1,7%
Békés	171	0,9%
Borsod-Abaúj-Zemplén	265	1,0%
Csongrád	253	1,0%
Fejér	316	1,4%
Győr-Moson-Sopron	322	2,5%
Hajdú-Bihar	299	0,9%
Heves	162	1,9%
Komárom-Esztergom	209	3,2%
Nógrád	56	2,4%
Pest	615	1,5%
Somogy	158	0,9%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	239	1,2%
Jász-Nagykun-Szolnok	220	1,3%
Tolna	133	2,7%
Vas	153	1,1%
Veszprém	184	1,8%
Zala	158	1,6%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez külföldi alkalmazottat foglalkoztatni. A vállalatok 2024. március 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.3. Pályakezdők foglalkoztatása

A pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya 2018 és 2021 első feléve között csökkenő tendenciát mutatott, majd 2021 és 2022 első feléve között stagnált. 2022 második felévére emelkedett, az idei év első fele pedig ismét stagnálást mutat (8 százalék).

Gazdasági ágazatok szerint vizsgálva, a pályakezdők foglalkoztatása az építőiparban és az iparban (9 százalék) működő cégekre jellemző leginkább, legkevésbé pedig a mezőgazdaságban (6 százalék). A pályakezdőket foglalkoztatók aránya a vállalatmérettel növekszik: a 10 fő alatti cégek 5 százaléka, míg a 250 fő feletti vállalatok kiemelkedően magas, 63 százalékos, arányban alkalmaznak pályakezdőket. A külföldi (rész) tulajdonban (18 százalék) lévő, valamint a nyugat-dunántúli (11 százalék) cégek az átlagosnál magasabb arányban alkalmaznak pályakezdőket.

A pályakezdők foglalkoztatását tervező vállalatok aránya 2018 óta csökkent, 2021 első feléve óta pedig 6,5 százalék körül stagnált, míg 2022 második felévében elérte a 7 százalékot. Az idei év első felében enyhén csökkent ezen cégek aránya, 6 százalékuk foglalkoztat pályakezdőket.

4.3.1. ábra: Pályakezdők foglalkoztatását leíró mutatók

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2021/2	2022/1	2022/2	2023/1
Pályakezdőket alkalmazó vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	11,6	12,5	10,2	13,8	11,4	9,5	5,9	6,2	6,5	7,9	7,5
Esetszám (n)	6857	6580	6506	6459	6501	6297	5256	6436	5489	6390	5512
Pályakezdőket alkalmazni tervező vállalatok aránya – következő év (%)	11,6	11,9	10,7	14,9	13,1	8,6	6,5	6,3	6,4	7,0	6,3
Esetszám (n)	6840	6582	6503	6428	6473	6266	5237	6436	5493	6373	5495

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka foglalkoztatott pályakezdőt. A vállalatok 2015-től kezdve szeptember 1-jére vonatkozóan válaszoltak, míg a 2021_1-es, a 2022_1-es és a 2023_1-es adatok március 1-jére vonatkoznak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

A pályakezdőket jövőre foglalkoztatni tervező cégek aránya 2023 első félévében Zala (14 százalék), Békés és Veszprém (13–13 százalék) megyében a legmagasabb. Kiugró mértékben a legalacsonyabb arányt ezzel szemben Vas (2 százalék), Hajdú-Bihar (2 százalék) és Fejér (3 százalék) megyékben, valamint Budapesten (3 százalék) figyelhetjük meg.

4.3.1. tábla: Pályakezdők jövőbeli foglalkoztatását kifejező mutató értékei megyei bontásban

	Tervek	
	n	%
Budapest	1053	3,1%
Baranya	186	4,0%
Bács-Kiskun	337	10,0%
Békés	171	13,2%
Borsod-Abaúj-Zemplén	272	6,0%
Csongrád	253	6,0%
Fejér	315	2,7%
Győr-Moson-Sopron	325	9,7%
Hajdú-Bihar	299	2,3%
Heves	162	7,7%
Komárom-Esztergom	206	3,9%
Nógrád	56	9,8%
Pest	615	8,3%
Somogy	158	4,5%
Szabolcs-Szatmár-Bereg	238	4,2%
Jász-Nagykun-Szolnok	220	5,1%
Tolna	133	11,5%
Vas	153	2,1%
Veszprém	185	13,2%
Zala	158	13,5%

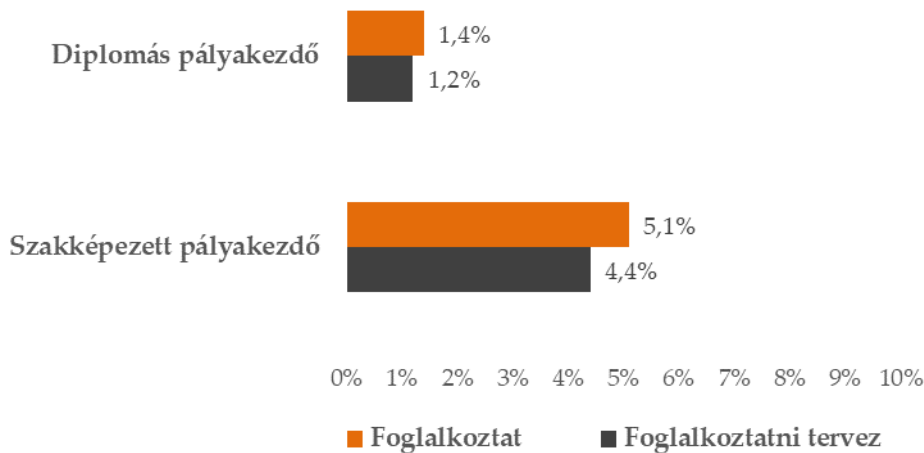
Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2024-ben a vállalatok hány százaléka tervez pályakezdőt foglalkoztatni. A vállalatok 2024. március 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

4.3.1. Pályakezdők és szakképzett pályakezdők foglalkoztatása

A 2023-as tavaszi munkaerőpiaci felmérés során vizsgáltuk a pályakezdők képzettség szerinti foglalkoztatását, illetve az ezzel kapcsolatos jövőbeli terveket is. A vizsgált cégek körülbelül 5 százaléka alkalmaz szakképzett pályakezdőt az idei évben, azonban a jövőre foglalkoztatni tervezők aránya kicsit kevesebb (4 százalék). A diplomás pályakezdőt alkalmazók és alkalmazni tervezők aránya ennél alacsonyabb, 1,4, illetve 1,2 százalék. A válaszadók egy része nem adott konkrét létszámbeclést arra vonatkozóan, hogy 2023 és 2024 folyamán hány pályakezdőt foglalkoztatna, ugyanakkor elmondható, hogy a cégek 11 százaléká²⁰ jelezte, hogy foglalkoztat, illetve tervez alkalmazni idén szakképzett, 1,4 százaléka pedig diplomás pályakezdőt.

4.3.1.1. ábra: Pályakezdők képzettség szerinti (jövőbeli) foglalkoztatását leíró mutatók

	n	2023
Szakképzett pályakezdőt alkalmazók aránya – tárgy időszak (%)	5496	5,1%
Szakképzett pályakezdőt tervezni alkalmazók aránya – következő év (%)	5482	4,4%
Diplomás pályakezdőt alkalmazók aránya – tárgy időszak (%)	5480	1,4%
Diplomás pályakezdőt alkalmazni tervezők aránya – következő év (%)	5473	1,2%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-as évre (tavasz)

A mutató: A táblázatban szereplő értékek azt mutatják meg, hogy 2023-ban a vállalatok hány százaléka alkalmaz, illetve tervez diplomás és szakképzett pályakezdőt foglalkoztatni. A vállalatok 2023., illetve 2024. március 1-jére vonatkozóan válaszoltak. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

²⁰ A fentebb említett arányokhoz képest ez a jelentősen magasabb érték a szakképzett pályakezdőkre vonatkozóan abból adódik, hogy ebben az esetben nem konkrét időpontra vonatkozóan kértünk konkrét létszámbeclést, hanem a teljes 2023-as naptári évet figyelembevéve és a foglalkoztatási szándékot is beleértve kértük a válaszadókat, hogy jelezzék a pályakezdők foglalkoztatására vonatkozó igényeiket. A fejezet további részeiben, a 4.3.1.1. ábrát követően ezt, a teljes 2023-as évre vonatkozó és a foglalkoztatási szándékot is magába foglaló adatot elemezzük vállalatdemográfiai ismérvek szerint.

Azon cégek aránya, amelyek alkalmaznak vagy terveznek alkalmazni 2023 folyamán szakképzett pályakezdőt, az átlagnál magasabb az építőiparban (18 százalék) és az iparban (12 százalék). A nagyvállalatok (46 százalék) és az 50–249 fős (18 százalék) vállalkozások, valamint a közép- és dél-dunántúli cégek (15 százalék) szintén kiemelkedően magas arányban alkalmaznak szakképzett pályakezdőket.

A diplomás pályakezdőket a legmagasabb arányban az ipari (2,4 százalék), a nagy- (38 százalék) és közép-vállalkozások (13 százalék) és a tisztán külföldi tulajdonú (7 százalék) cégek alkalmazzák vagy alkalmaznák, míg a régiók között nem figyelhetőek meg szignifikáns eltérések.

A szakképzett pályakezdőket foglalkoztató, vagy ezt tervező vállalatvezetőket a felmérés során megkérdeztük a munkavállalói csoport kompetenciáival való elégedettségéről is, amelyet 1-től 5-ig terjedő skálán értékelhettek. Az eredmények azt mutatják, hogy a legnagyobb mértékben a szakképzett pályakezdők felhasználói szintű számítógépes ismereteivel elégedettek²¹ a cégvezetők, ennél a mutatónál 77 százalék az elégedettek összesített aránya. 60 százalékot meghaladó az elégedettek aránya az anyanyelvi beszédképességek (71 százalék), az együttműködési készség (62 százalék), az olvasási készség (61 százalék) és az anyanyelvi íráskészség (60 százalék) tekintetében is. Legkevésbé pedig a vezetési, szervezési képességekkel (30 százalék), az idegennyelvtudással (33 százalék) és a gazdasági ismeretekkel kapcsolatban (38 százalék) elégedettek a válaszadók. Emellett a vizsgált vállalatok többsége nem elégedett a pályakezdők következő kompetenciáival: önálló munkavégzés, problémamegoldó, irodai adminisztrációs képességek, szakmai gyakorlati jártasság, korszerű műszaki ismeretek és munkakultúra.

Gazdasági ágazatok szerint vizsgálva, a szakképzett pályakezdők kompetenciáival átlagosan a szolgáltatások területén működő cégek a leginkább elégedettek, míg az ipari cégek a legkevésbé. Régiós összehasonlításban leginkább a közép-magyarországi cégekre jellemző a szakképzett pályakezdők kompetenciáival való magasabb elégedettség, míg az észak-magyarországi cégek a legkevésbé elégedettek.

---

²¹ Az egyes kompetenciákkal elégedettnek azokat a válaszadókat tekintettük, akik egy ötfokozatú skálán a két legmagasabb értéket (teljesen elégedett, inkább elégedett) jelölték meg. A 4.3.1.1. táblában és az elemzésben feltüntetett arányok e két kategória összesített részesedését jelölik a vizsgált kompetenciákra vonatkozóan.

4.3.1.1. tábla: Szakképzett pályakezdeők kompetenciáival való elégedettség

	Elégedettek aránya	
	n	%
Felhasználói szintű számítógépes ismeretek/gyakorlat	705	77,0%
Anyanyelvi beszédképesség	775	70,5%
Együttműködési készség	819	62,4%
Olvasási készség	761	60,7%
Számoláskészség	784	59,3%
Anyanyelvi íráskészség	742	60,4%
Szakmai elméleti alapok	823	58,1%
Ügyféllel való bánásmód	652	55,9%
Korszerű műszaki ismeretek	720	47,1%
Professzionális számítógépes ismeretek/gyakorlat	659	52,7%
Irodai adminisztrációs képességek	601	45,7%
Idegennyelv-tudás	681	33,0%
Technikai, feladat-specifikus képességek	677	55,3%
Munkafegyelem	828	51,0%
Munkakultúra	809	48,0%
Szakmai gyakorlati jártasság	827	46,7%
Problémamegoldó képességek	804	40,2%
Gazdasági ismeretek	684	38,3%
Önálló munkavégzés képessége	828	40,2%
Vezetési, szervezési képességek	582	30,2%

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)
A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a szakképzett pályakezdeőket foglalkoztató, vagy ezt tervező vállalatok hány százaléka elégedett az adott kompetenciával ezen munkavállalói csoportra vonatkozóan. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

5. Toborzási nehézségek

Jelen fejezetben a vállalatok toborzási nehézségeinek gyakoriságát vizsgáljuk. Megmutatjuk, hogyan változott az utóbbi években a toborzási nehézséget tapasztaló vállalatok aránya és hogy alakultak az egyes munkaerő-típusok toborzási nehézségei. Azt is elemezzük, hogy a toborzási nehézséggel való szembesülés esélye hogyan változik az egyes kiemelt cégjellemzők által meghatározott vállalati csoportokban.

5.1. Az elmúlt években tapasztalt folyamatok

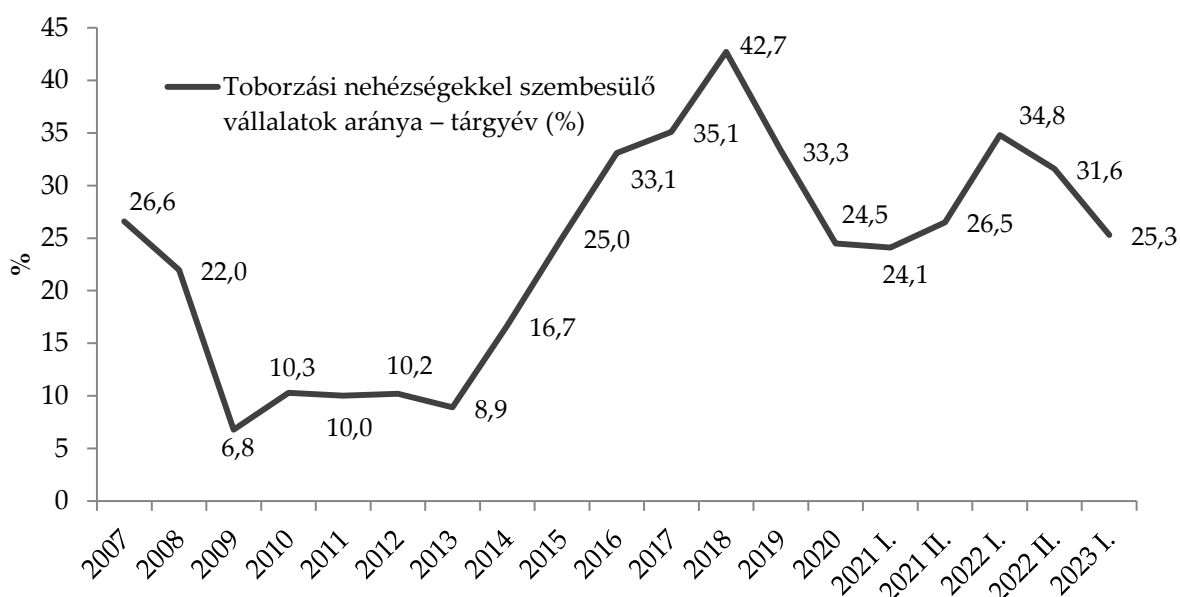
A toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya 2009-ben jelentősen csökkent a gazdasági válság és az elbocsátások hatására, majd 2010-től 2013-ig 9–10 százalékos szinten stagnált ez az arány.

2014-től kezdve újfent növekedést tapasztaltunk – ebben az évben a vállalatok 17 százaléka jelezte, hogy bizonyos pozíciók betöltése problémát jelent számukra. Az emelkedő tendencia öt éven át folytatódott: 2016-ban már a vállalatok egyharmada tapasztalt toborzási nehézségeket, a csúcspontot pedig 2018-ban érte el a mutató, ekkor a vállalatok 43 százaléka számolt be arról, hogy a cégnél tartósan betöltetlen álláshelyek vannak.

Ezt követően drasztikus csökkenés következett be: 2019-ben a vállalkozások 33 százaléka, 2020-ban pedig – már a koronavírus-járvány időszakában – mindössze 25 százaléka jelzett toborzási nehézségeket.

A csökkenő tendencia lassuló ütemben ugyan, de még 2021 első hónapjaiban is folytatódott (24 százalék), az év második felében viszont megfordult (26 százalék), 2022 első félévére pedig azon vállalkozások aránya, amelyek toborzási nehézségekről számoltak be, már csaknem elérte a 35 százalékot. 2022 második felében – az energiaválság kialakulásával párhuzamosan – enyhén csökkent ez az arány (32 százalék), 2023 első félévére pedig 7 százalékponttal mérséklődött a toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya (25 százalék).

5.1.1. ábra: Toborzási nehézséget érzékelő cégek arányának alakulása

	2018	2019	2020	2021 tavasz	2021 ősz	2022 tavasz	2022 ősz	2023 tavasz
Toborzási nehézségekkel szembesülő vállalatok aránya – tárgy időszak (%)	42,7	33,3	24,5	24,1	26,5	34,8	31,6	25,3
Esetszám (n)	4672	4738	4543	3912	4737	4025	4551	3958

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy az egyes években a vállalatok hány százaléka érzékelt nehézséget egyes pozíciók betöltésében. Az adatok a 10 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

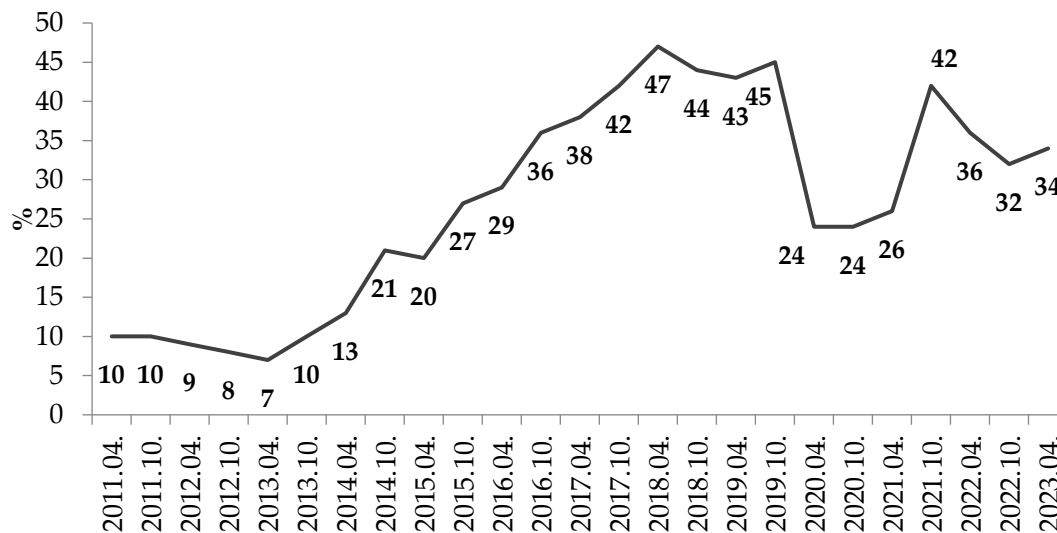
A GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szintén azt támasztják alá, hogy 2014 óta jelentősen nőtt a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya. 2014 októberében 13 százalékról 21 százalékra emelkedett a munkaerőhiányt vagy szakemberhiányt érzékelő cégek aránya. Az ezt követő félévben stagnálás volt tapasztalható (20 százalék), azonban 2015 októberétől kezdve több éven át nőtt a toborzási nehézséggel küzdő cégek aránya. 2018 áprilisára rekordmagasságba emelkedett a mutató, ekkor a cégek 47 százaléka számolt be toborzási nehézségekről. A következő másfél évben 43 százalék és 45 százalék között alakult a munkaerő- vagy szakember-hiánnyal küzdő vállalatok aránya.

A koronavírus-járvány 2020 tavaszi első és őszi második hulláma, valamint az emiatt bevezetett szigorú korlátozó intézkedések következtében 2020 áprilisában és októberében a megkérdezett cégeknek már jóval kisebb része számolt be munkaerőhiánnyal (24–24 százalék), és még 2021 áprilisára is csak kis mértékben emelkedett az arányuk (26 százalék), pedig ekkor már fokozatosan elkezdődött a harmadik hullám miatt bevezetett korlátozások enyhítése. 2021 októberében, miután a járvány negyedik hulláma nem vont maga után újabb korlátozó intézkedéseket, a munkaerőhiánnyal számoló cégek aránya lényegében visszaállt a válság előtti

szintre (42 százalék). 2022 tavaszán újra mérséklődött a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya (36 százalék), 2022 őszén pedig további 4 százalékpontos csökkenést mutattak az adatok (32 százalék).

2023 első félévében az adatok szerint enyhén, 34 százalékra nőtt a munkaerőhiányt vagy szakemberhiányt érzékelő cégek aránya.²²

5.1.2. ábra: Munkaerőhiányt / szakember-hiányt érzékelő cégek arányának alakulása a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményei szerint

Forrás: GVI Féléves Konjunktúra-felvétel

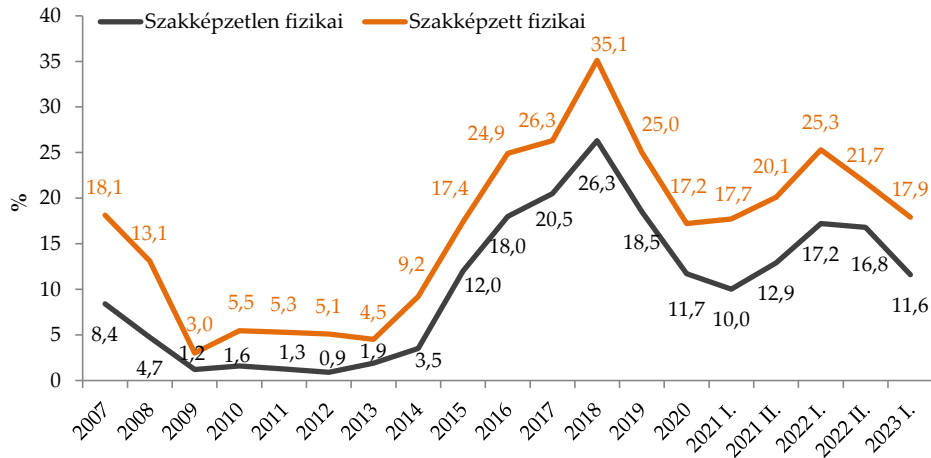
²² Ritkán fordul elő, hogy a Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzésből és a GVI Féléves Konjunktúrafelvételének eredményeiből ellentétes irányú elmozdulás olvasható ki. Ebben az esetben az állhat a jelenség mögött, hogy a Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés adatai esetében a nagyvállalatok felül vannak súlyozva foglalkoztatotti létszámuk alapján, a konjunktúrafelvétel súlyozatlan mintájában viszont jelentős részt képviselnek a mikrovállalkozások. 2023 tavaszán éppen jelentős eltérés tapasztalható a két vállalatcsoport között: a mikrocégek körében nőtt, a nagyvállalatok között pedig jelentősen csökkent a toborzási nehézségekkel küzdő vállalatok aránya.

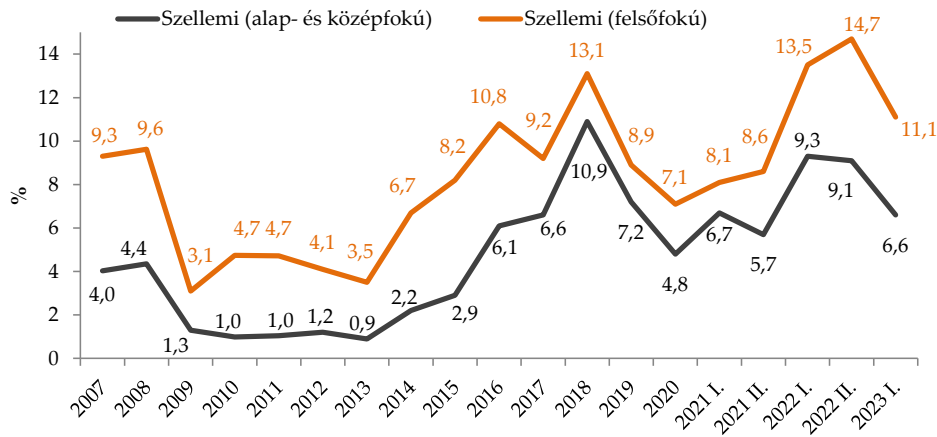
2010 és 2013 között a gazdasági válság hatására mind a fizikai, mind a szellemi munkakörökben alacsony szintű volt a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya. 2014-re minden foglalkozási csoport esetében körülbelül megkétszereződött az arányuk, majd 2014 és 2018 között minden vizsgált foglalkozási csoportot tekintve növekedést mutatnak az adatok. 2019-ben és 2020-ban megfordult a trend, mind a négy foglalkoztatási csoportban csökkent a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok aránya, ez azonban átmeneti időszak volt. 2021 első félévében a szakképzetlen fizikai munkakörök kivételével már újra enyhe növekedés volt megfigyelhető, 2021 őszén pedig csak a szellemi alap- és középfokú munkakörökben tapasztaltunk csökkenést. 2022 első félévében az összes foglalkoztatási csoportban jelentősen nőtt a toborzási nehézségeket észlelő vállalatok aránya. 2022 őszén a szellemi felsőfokú munkavállalók között enyhe növekedést, a többi csoportban csökkenést mutattak az adatok. 2023 tavaszán minden foglalkoztatási csoportban jelentősen visszaesett a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok aránya.

Az előző évekhez hasonlóan 2023 első félévében is legnagyobb arányban (18 százalék) a szakképzett fizikai végzettséget igénylő munkakörök betöltésekor szembesültek toborzási problémákkal a cégek. Ez az arány 4 százalékponttal csökkent az előző félévhez képest. A szakképzetlen fizikai munkaerőt igénylő pozíciók esetén 5 százalékponttal csökkent a toborzási nehézséget tapasztaló vállalkozások aránya, 12 százalékra. A felsőfokú képzettséget igénylő szellemi munkakörök esetében a toborzási nehézségekről beszámoló cégek aránya 11 százalék (ez az arány 4 százalékponttal csökkent az előző félévhez képest). Az előző évekhez hasonlóan idén is az alap- és középfokú végzettséget igénylő szellemi munkakörök csoportjában találtuk a legalacsonyabb arányt (7 százalék). Ebben a foglalkozási csoportban fél év alatt 2 százalékponttal mérséklődött a toborzási nehézséget tapasztaló vállalkozások aránya.

5.1.3. ábra: Toborzási nehézségeket érzékelő cégek aránya munkaköri csoportok szerint
Fizikai munkakörök

Szellemi munkakörök

%	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021 I.	2021 II.	2022 I.	2022 II.	2023 I.
Szakképzetlen fizikai	0,9	1,9	3,5	12,0	18,0	20,5	26,3	18,5	11,7	10,0	12,9	17,2	16,8	11,6
Szakképzett fizikai	5,1	4,5	9,2	17,4	24,9	26,3	35,1	25,0	17,2	17,7	20,1	25,3	21,7	17,9
Szellemi (alap- és középfokú)	1,2	0,9	2,2	2,9	6,1	6,6	10,9	7,2	4,8	6,7	5,7	9,3	9,1	6,6
Szellemi (felsőfokú)	4,1	3,5	6,7	8,2	10,8	9,2	13,1	8,9	7,1	8,1	8,6	13,5	14,7	11,1
Esetszám (n)	4272	4372	4381	3485– 3967	3247– 3904	3160– 3849	3265– 4255	3801– 4395	4026– 4350	3428– 3743	4075– 4481	3202– 3606	3920– 4298	3445– 3760

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz)

A mutató: Az ábrán látható értékek a toborzási nehézséggel szembesülő vállalatok százalékos aránya a foglalkozási csoportok szerint. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

Példa: 2023 tavaszán a vállalatok 18 százaléka jelzett toborzási problémát, amikor szakképzett fizikai munkakörbe keresett jelöltek.

A tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkező vállalkozások többségénél (66 százalék) a megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya okozza a nehézséget. Ezt követi a megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya (61 százalék). A cégek 51 százaléka véli úgy, hogy a megfelelő alapkompenciákkal, készségekkel rendelkező munkaerő hiánya áll a toborzási nehézségek hátterében. A felkínált bér nagyságát 45 százalék, a munkarendet, munkaidő-beosztást 25 százalék, a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalását 17 százalék, a közlekedési nehézségeket 16 százalék, a munkakörülmények jellegét pedig 8 százalék említette a toborzási nehézségek okaként. A megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvételét a válaszadók kevesebb, mint egy százaléka jelölte meg.

5.1.4. ábra: A tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások megoszlása a szerint, hogy milyen okokkal magyarázzák, hogy vállalkozásuknál ilyen álláshelyek vannak

Forrás: GFM, GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz), N=774–780

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező vállalkozások szerint milyen okai vannak annak, hogy tartósan betöltetlen álláshelyek vannak vállalkozásuknál. Az adatok a 9 fő feletti vállalkozásokra vonatkoznak. A százalék-adatok a foglalkoztatottak számának régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlására vonatkozóan súlyozottak, az *n* érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

5.2. A toborzási nehézség elemi összetevői

Különböző vállalati körök nem egyforma valószínűséggel találkoznak toborzási nehézségekkel működésük során. Az alábbiakban exporttevékenység, gazdasági tevékenység, vállalatméret, tulajdonosi háttér és régió szerinti regressziós modell segítségével határozzuk meg, hogy mely jellemzők növelik ennek esélyét.²³

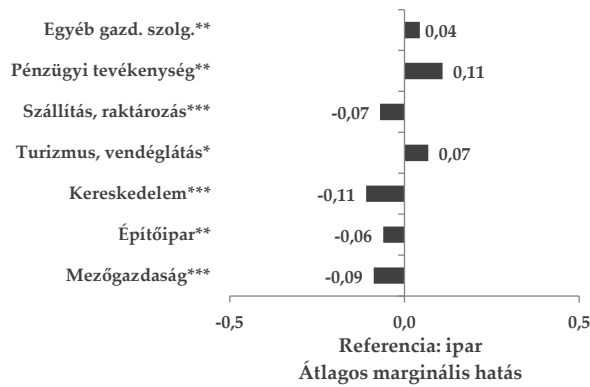
- A tulajdonszerkezet hatása nem szignifikáns a toborzási nehézségek valószínűsége szempontjából.
- A döntően exportáló vállalatok 6, a részben exportálók pedig 4 százalékponttal alacsonyabb valószínűséggel szembesülnek toborzási nehézségekkel, mint a nem exportáló cégek.
- A vállalkozás méretének növekedésével nő a toborzási nehézségek valószínűsége: a 250 fő feletti vállalkozások körében 27 százalékponttal nagyobb annak a valószínűsége, hogy egy cég ilyen nehézségekkel küzd, mint a 10–19 fős vállalkozások között. A 10–19 fős cégekhez képest az 50–249 fős kategóriában 7 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulási valószínűsége. A 20–49 fős vállalkozások ebben a tekintetben nem különböznek szignifikánsan a 10–19 fős cégektől.
- A gazdasági ágazatok szerint azt láthatjuk, hogy a pénzügyi tevékenységgel foglalkozó, a turizmus-vendéglátás területén működő és a szolgáltató vállalkozások esetében (sorrendben 11, 7, illetve 4 százalékponttal) nagyobb valószínűséggel fordul elő toborzási nehézség, mint az ipari cégeknél. Ezzel szemben a kereskedelem területén tevékenykedő cégek 11, a mezőgazdasági vállalatok 9, a szállító-raktározó cégek 7, az építőipari vállalkozások pedig 6 százalékponttal kisebb valószínűséggel szembesülnek toborzási nehézségekkel, mint az ipari vállalatok.
- A központi régióhoz képest az ország összes többi régiójában 10–18 százalékponttal magasabb a toborzási nehézségek előfordulásának valószínűsége.

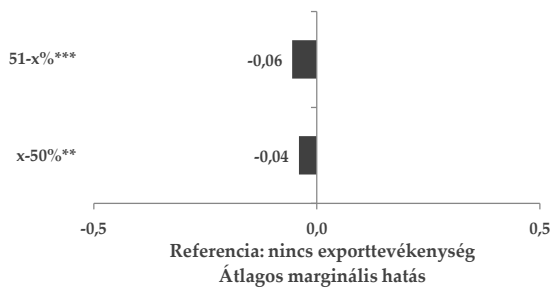
²³ A logit modell függő változója a toborzási nehézségek fennállása volt. A modell paraméterei az M3.3. táblázatban kerülnek bemutatásra.

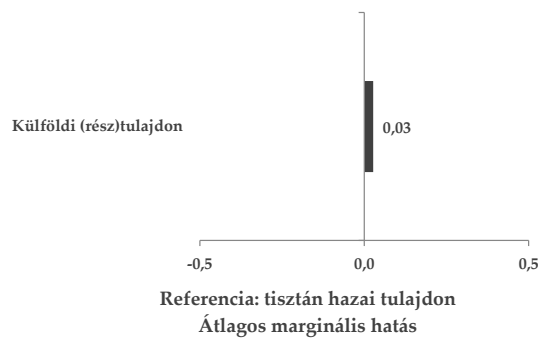
5.2.1. ábra: A toborzási nehézség elemi összetevői – gazdasági tevékenység szerint

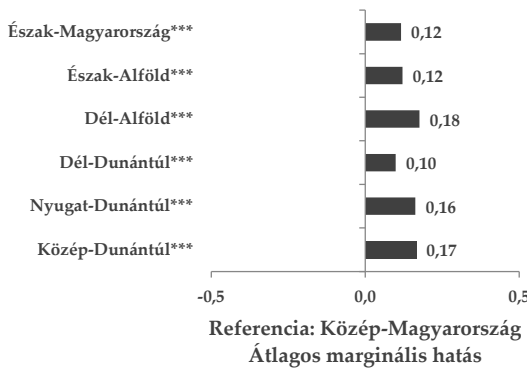
Exporttevékenység szerint

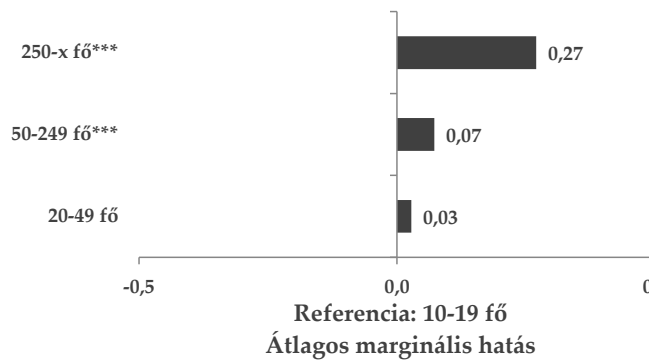
Tulajdonosi háttér szerint

Földrajzi elhelyezkedés szerint

Vállalati létszám szerint

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (n=3574)

A modell többváltozós logisztikus regressziós eljárással készült. Az ábrákon átlagos marginális hatások értékei láthatóak, amik kifejezik, hogy a referenciacsoporthoz képest hány százalékponttal nő/csökken a toborzási nehézség valószínűsége. A modellben referenciacsoportnak az ábrákon feltüntetett jellegzetesség tekinthető.

Bázis: 9 főnél nagyobb vállalatok.

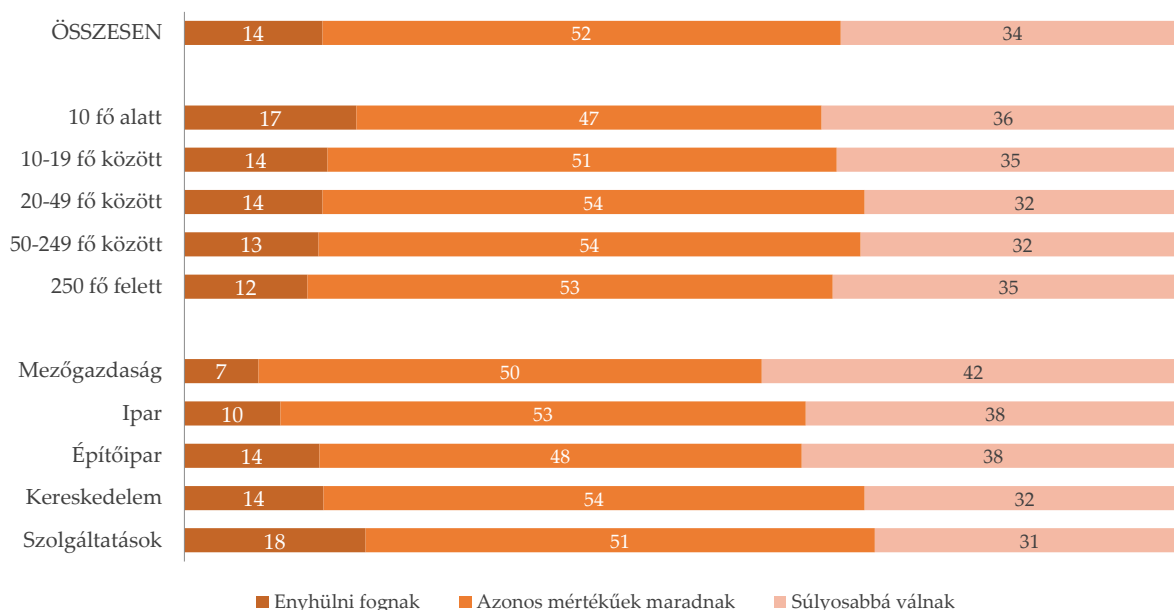
Ábraértelmezés egyszerűen: az átlagos marginális hatás megmutatja, hány százalékponttal nő/csökken a referenciacsoporthoz képest a toborzási nehézség valószínűsége. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0 feletti, akkor növeli, ha 0 alatti, akkor csökkenti a toborzási nehézség valószínűségét. Ha az átlagos marginális hatás értéke 0-hoz közeli, és a szignifikanciateszt p-értéke nagyobb 0,1-nél, akkor az adott csoportban a toborzási nehézség mértéke statisztikai értelemben nem tér el a referencia csoportétól.

Az ábrán jelöltük a szignifikanciaszinteket is az egyes kategóriákhoz tartozó átlagos marginális hatások mellett: *** 1 százalékos ($p < 0,01$), ** 5 százalékos ($p < 0,05$), * 10 százalékos szinten szignifikáns hatás ($p < 0,1$).

5.3. A munkaerőhiány alakulásával kapcsolatos várakozások, fluktuációs problémák

Minden vállalkozástól (tehát nem kizárólag a toborzási nehézségekről beszámoló cégektől) megkérdeztük, hogy véleményük szerint a munkaerőhiánnyal kapcsolatos problémák a következő egy évben hogyan fognak változni Magyarországon. A válaszokat az alkalmazottak régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlása alapján súlyoztuk. A vállalkozások mindössze 14 százaléka (tavaly 17 százaléka) számít a probléma enyhülésére, több mint egyharmaduk (34 százalék, tavaly 38 százalék) pedig úgy véli, még tovább fog súlyosbodni a helyzet. Különösen a mezőgazdasági, az ipari és az építőipari cégek körében magas a negatív kilátás aránya (38–42 százalék), a kereskedelemben és a szolgáltatások területén viszont a cégek 68–69 százaléka a helyzet javulására vagy stagnálására számít. Vállalatméret szerint a 250 fő feletti nagyvállalatok, valamint a 20 fő alatti mikro- és kisvállalatok jelezték a legmagasabb arányban (35–36 százalék), hogy munkaerőhiánnyal kapcsolatos problémáik várhatóan súlyosbodni fognak.

5.3.1. ábra: A vállalkozások percepciója a munkaerőhiánnyal kapcsolatos problémák következő egy évben várható változásai kapcsán, százalék

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=4956)

A százalékadatok a foglalkoztatottak régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

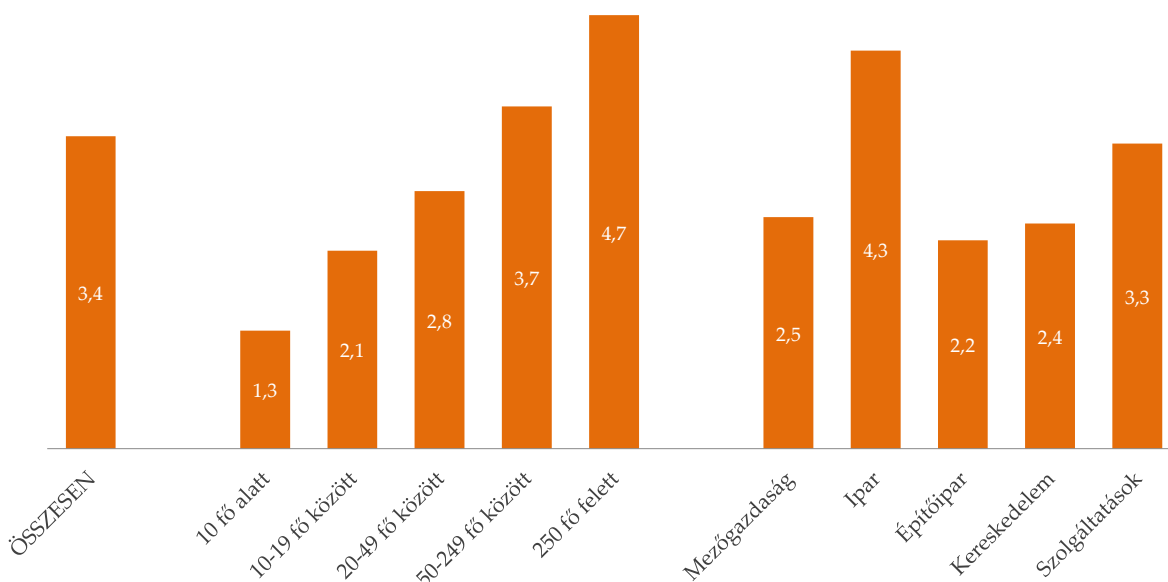
Idén azt is megkérdeztük a vállalatoktól, hogy mekkora problémát jelentett számukra az elmúlt egy évben a fluktuáció. A 0–10-ig terjedő skálán a 0 azt jelentette, hogy a válaszadó cég számára nem jelentett problémát a fluktuáció, a 10-es pedig azt, hogy nagyon jelentős problémát jelentett.

Az adatok azt mutatják, hogy a vállalkozások negyede (25 százalék) számára nem jelentett problémát a fluktuáció az elmúlt egy évben (0). 31 százalékuk számára kis jelentőségű problémát okozott (1-es, 2-es, vagy 3-as érték), 26 százalékuk számára közepes problémát jelentett (4-es, 5-ös, vagy 6-os érték), 15 százalékuk jelezte, hogy a fluktuáció jelentős probléma volt cégüknél (7-es, 8-as, vagy 9-es érték), 3 százalékuk számára pedig nagyon jelentős problémát okozott (10-es érték). Az összes válasz átlaga 3,36 pont volt, a leggyakoribb érték a 0.

A fluktuációs probléma súlyosságát mutató átlagpontszám a vállalatmérettel nő: a 10 fő alatti mikrocégeknek 1,3 pont, a 10–19 fő közötti kisvállalatoknak 2,1 pont, a 20–49 fő közötti cégeknek 2,8 pont, az 50–249 fő közötti közepes vállalatok körében 3,7 pont, a 250 fő feletti foglalkoztatotti létszámú nagyvállalatoknak pedig 4,7 pont.

Ágazatok szerint a legsúlyosabb fluktuációs problémát az ipari cégek jelezték (4,3 pont). A szolgáltató cégek körében a mutató értéke átlag körüli (3,3 pont), a mezőgazdasági, kereskedelmi és építőipari cégek között pedig átlag alatti (rendre 2,5 pont, 2,4 pont és 2,2 pont).

5.3.2. ábra: A vállalkozások fluktuációs problémáinak súlyossága az elmúlt egy évben, átlagpont

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=5308)

A százalék-adatok a foglalkoztatottak régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az *n* érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan.

5.4. A meglévő munkaerő megtartása, toborzási nehézségek kiküszöbölése

A toborzási nehézségekről beszámoló vállalatok körében feltérképeztük, milyen intézkedésekkel igyekeznek megtartani meglévő munkatársaikat, továbbá milyen eszközökkel próbálják enyhíteni a tapasztalt nehézségeket. Ebben az alfejezetben a regisztrált vállalkozások létszámkategória, ágazat és régió szerinti megoszlására vonatkozóan súlyoztunk. Az ábrákon és a táblázatokban közölt arányok tehát a regisztrált vállalkozások megoszlására vonatkozóan tekinthetők reprezentatívnak.

A toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások körében a meglévő munkaerő megtartásának legfontosabb eszköze a béremelés, erről az érintett cégek 68 százaléka számolt be. Számottevő még a munkakörülmények, munkaeszközök fejlesztése (43 százalék), a munkahelyi hangulat javítása (37 százalék), illetve a munkavállalói továbbképzések biztosítása, finanszírozása (30 százalék) is. A toborzási nehézségekben érintett vállalatok 15 százaléka számolt be arról, hogy a cafeteria és egyéb juttatások bővítésével kívánják megtartani állományukat. Az előrelépési lehetőségek felajánlásával 12 százalékuk élt, az atipikus foglalkoztatási formák bevezetésével 9 százalékuk, a munkaterhelés csökkentését pedig csupán 5 százalékuk vezette be, illetve tervezi bevezetni.

5.4.1. ábra: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–953)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek megtartani meglévő állományukat. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

A béremelés az összes létszámkategóriában a leggyakoribb intézkedés a meglévő munkavállalók megtartása érdekében. Látható az is, hogy jellemzően a nagyvállalatok alkalmazzák leggyakrabban a felsorolt intézkedéseket. Kivétel ez alól a munkakörülmények, munkaeszközök fejlesztése, amely a nagyvállalatok 46 százalékánál, a 20–49 fős kisvállalkozások között pedig 47 százalékban fordul elő.

5.4.1. tábla: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, létszámkategóriák szerint

	10 fő alatt	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–x fő
Béremelés	69%	65%	63%	76%	73%
Cafeteria és egyéb juttatások bővítése	12%	21%	16%	30%	36%
Előrelépési lehetőségek felajánlása	9%	18%	10%	27%	46%
Munkahelyi hangulat javítása	36%	45%	37%	38%	46%
Munkakörülmények, munkaeszközök fejlesztése	42%	42%	47%	43%	46%
Részmunkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése	7%	12%	10%	17%	18%
Továbbképzések biztosítása, finanszírozása	29%	26%	31%	45%	60%
Munkaterhelés csökkentése	3%	10%	8%	7%	18%

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–953)

A mutató: A táblázatban látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek megtartani meglévő állományukat. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

Ágazatok szerint vizsgálva az adatokat azt láthatjuk, hogy a béremelés minden ágazat esetén a legelterjedtebb intézkedés. A többi eszköz jóval kevesebb vállalatnál fordul elő, az ágazatok között általában kiegyenlített arányban.

5.4.2. tábla: Meglévő munkavállalók megtartására irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, ágazatok szerint

	Mezőgazdaság*	Ipar	Építő-ipar	Kereskedelem	Szolgáltatások
Béremelés	71%	69%	60%	75%	67%
Cafeteria és egyéb juttatások bővítése	29%	19%	11%	11%	19%
Előrelépési lehetőségek felajánlása	17%	11%	11%	8%	15%
Munkahelyi hangulat javítása	50%	44%	20%	40%	44%
Munkakörülmények, munkaeszközök fejlesztése	50%	45%	40%	44%	42%
Részmunkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése	0%	17%	3%	3%	15%
Továbbképzések biztosítása, finanszírozása	50%	24%	25%	39%	26%
Munkaterhelés csökkentése	0%	6%	5%	2%	7%

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–953)

A mutató: A táblázatban látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek megtartani meglévő állományukat. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az *n* érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

* Megjegyzés: a mezőgazdasági vállalatokra vonatkozó eredmények az alacsony esetszám (40 cég) miatt fenntartással kezelendők!

A munkaerőhiány kezelése érdekében a toborzási nehézségekkel küzdő vállalkozások 26 százaléka igyekszik a versenytársaihoz képest magasabb béreket biztosítani. 18 százalékuk jelezte, hogy beruházásokat eszközöl a munkaerőigény csökkentése érdekében, és szintén 18 százalékuk új toborzási módszereket alkalmaz. A munkaerőhiánnyal szembesülő cégek 16 százaléka diákmunkát vesz igénybe, 12 százalékuk pedig növeli meglévő munkavállalóik munkaterheit. Mindössze a vállalatok 7 százaléka jelezte, hogy atipikus foglalkoztatási formák bevezetésével kívánja kezelni a munkaerőhiányt, külföldi állampolgárságú munkavállalókat pedig csupán 5 százalékuk alkalmazna.

5.4.2. ábra: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–951)

A mutató: Az ábrán látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek kezelni a munkaerőhiányt. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

A létszámkategóriák szerinti elemzés azt mutatja, hogy a legtöbb felsorolt intézkedést a nagyobb méretű cégek alkalmazzák magasabb arányban. A versenytársakhoz viszonyított magasabb bérek fizetése, a meglévő munkavállalók munkaterhelésének növelése, valamint a munkaerőigény csökkentése érdekében megvalósított beruházások viszont gyakoribbak a kisebb létszámú vállalatok körében.

Összességében a toborzási nehézséggel küzdő vállalkozások fele (50 százalék) számolt be arról, hogy a munkaerőhiány kezelése érdekében részt vesz a duális képzésben. Érdeemes megjegyezni, hogy a területi kamarák által kérdezett mikrovállalkozások körében felülreprezentáltak a duális képzőhelyek, így a duális képzésben részt vevők aránya a mintában a teljes gazdaságra jellemző átlagos arányhoz képest magasabb lehet.²⁴ A duális képzésbe ugyanakkor a 250 fő feletti cégek 40, az 50–249 közötti cégeknek pedig 21 százaléka is bekapcsolódik, azaz a duális képzést a vállalkozások egy jelentős része a munkaerőhiány kezelésének egy eszközeként használja.

5.4.3. tábla: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, létszámkategóriák szerint

	10 fő alatt	10–19 fő	20–49 fő	50–249 fő	250–x fő
Versenytársakhoz képest magasabb bérek és béren kívüli juttatások fizetése	26%	30%	20%	21%	20%
Új toborzási módszerek alkalmazása	12%	33%	25%	38%	55%
Diákmunka alkalmazása	16%	16%	14%	23%	30%
Duális képzésben való részvétel	58%	34%	16%	21%	40%
Külföldi állampolgárságú munkavállalók alkalmazása	2%	10%	10%	21%	36%
Részmunkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése	6%	9%	10%	17%	20%
Meglévő munkavállalók munkaterhelésének növelése	14%	5%	10%	10%	9%
Beruházások a munkaerőigény csökkentése érdekében	11%	25%	14%	20%	18%

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–951)

A mutató: A táblázatban látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek kezelni a munkaerőhiányt. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

²⁴ A duális képzésben való részvétel tényét nem vizsgáltuk, hanem kizárólag a toborzási nehézségekkel összefüggésben kérdeztünk rá erre a lehetőségre.

Ágazatok szerint a versenytársakhoz képest magasabb béreket kínáló (34 százalék) és a meglévő munkavállalók munkaterhelését növelő (20 százalék) vállalkozások aránya az építőiparban a legmagasabb. Új toborzási módszereket (21 százalék) és a munkaerőigény csökkentését célzó beruházásokat (20 százalék) a leggyakrabban az ipari cégek alkalmazzák. Diákmunkát (29 százalék) és külföldi állampolgárok munkáját (17 százalék) a legnagyobb arányban a mezőgazdasági vállalkozások veszik igénybe. Az atipikus foglalkoztatás bevezetése a szolgáltató cégek körében a legelterjedtebb (13 százalék).

5.4.4. tábla: Munkaerőhiány kezelésére irányuló intézkedések toborzási nehézségekben érintett vállalatok körében, ágazatok szerint

	Mező- gazdaság*	Ipar	Építő- ipar	Kereskedelem	Szolgáltatások
Versenytársakhoz képest magasabb bérek és béren kívüli juttatások fizetése	29%	16%	34%	28%	21%
Új toborzási módszerek alkalmazása	0%	21%	14%	18%	18%
Diákmunka alkalmazása	29%	12%	10%	20%	18%
Külföldi állampolgárságú munkavállalók alkalmazása	17%	13%	4%	4%	5%
Részmunkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése	0%	10%	3%	4%	13%
Meglévő munkavállalók munkaterhelésének növelése	0%	6%	20%	11%	10%
Beruházások a munkaerőigény csökkentése érdekében	17%	20%	12%	18%	8%

Forrás: GFM–GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés a 2024-es évre (tavasz) (N=947–951)

A mutató: A táblázatban látható értékek megmutatják, hogy a toborzási nehézségeket tapasztaló vállalkozások milyen eszközökkel igyekeznek kezelni a munkaerőhiányt. A százalék-adatok a regisztrált vállalkozások régió, létszámkategória és ágazat szerinti megoszlásának megfelelően súlyozottak, az n érték, amely a válaszoló vállalatok számát mutatja, súlyozatlan. A válaszadók több választ is megjelölhettek.

* Megjegyzés: a mezőgazdasági vállalatokra vonatkozó eredmények az alacsony esetszám (40 cég) miatt fenntartással kezelendők!

1. Melléklet: Az előrejelzés módszertana

M1.1. A kérdőíves vállalati létszám-előrejelzésekkel kapcsolatos dilemmák

Általános tapasztalatnak tekinthető, hogy a vállalati várakozások, nyers formájukban nem nyújtanak pontos képet a várható létszámváltozásokról, ezért értelmezésükhöz felmerül valamiféle statisztikai korrekció igénye.

A vizsgált évek közül a 2019-ben megfogalmazott várakozások voltak leginkább túlzóak – ekkor a vizsgálatba bevont vállalatok 6 százalékkal nagyobb létszámot valószínűsítettek a következő évre, mint ahogyan az történt, vélhetően jórészt a koronavírus nyomán kialakuló gazdasági válság következtében. A másik végletnek a 2020-as év tekinthető, ekkor a vállalati várakozások pontosnak bizonyultak, szinte pont ugyanannyi lett a vizsgált „vállalati pool” összlétszáma, mint ahogyan azt a várakozások valószínűsítették.

M1.1.1. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásának éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2022/1
Vállalatok száma (darab)	2313	1911	2512	2266	1946	1757	1873
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	309986	277407	287481
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	308747	272995	280183
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,00	1,02	1,03

Forrás: GFM–GVI Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés (2016–2022) – speciális minta

Megjegyzés: a 2015. év előtti adatokat lásd a kutatás korábbi hullámait feldolgozó tanulmányokban.

A vállalatok által megfogalmazott éves létszámvárakozásokat, tehát „nyers” formában nem szabad tényként értelmezni, a tapasztalatok szerint ezeket különböző statisztikai módszerekkel korrigálni szükséges. A korrekció fontossága három alapvető állítással támasztható alá:

- A vállalatok általában túlzóan optimistán tekintenek a jövőbe, jellemzően nagyobb mértékű létszámfelvétellel vagy kisebb mértékű elbocsátással kalkulálnak, mint ami bekövetkezik.
- A vállalatok a belső szerkezetük vagy a külső üzleti környezetük okán különbözőek. Vannak olyan szegmensek, ahol könnyebb és vannak olyanok, ahol nehezebb pontosabb éves létszám előrejelzéseket megfogalmazni.
- A vállalatok számára eltérő jelentőséggel bír az üzleti és ezen belül a létszámtervezés. Így vannak olyan vállalati szegmensek, ahol jelentős energiát fektetnek a tervezésbe, ezért pontosabb előrejelzésekkel rendelkeznek, máshol inkább pillanatnyi intuíciók alapján fogalmazzák meg a jövőre vonatkozó várakozásaikat.²⁵

²⁵ Lásd az MTA KRTK KTI elemzésének idevágó eredményeit:

<http://elorejelzes.mtakti.hu/downloaddoc.php?docid=53&mode=articles>

Ugyanakkor hangsúlyoznunk kell, hogy olyan extrém külső körülmények hatásait, mint például súlyosbodó toborzási nehézségek, csak korlátozottan tudunk a korrekció során figyelembe venni.

Több olyan összetett magyarázómodell is ismert, ami a létszámgazdálkodási várakozások megvalósulását, pontosságát vizsgálta. Egy a szubjektív megítélésen²⁶ alapuló modell eredményei szerint a megbízható létszámtervezés²⁷ esélye növekszik a vállalati mérettel, a szellemi alkalmazottak arányával, illetve megállapítja, hogy a rossz üzleti helyzetben lévő vállalatok esetében a leginkább bizonytalan a létszámtervezés. Írásos üzleti tervezés inkább olyan vállalatoknál fordul elő, ahol a létszámtervezés nem tekinthető megbízhatónak. A látszólagos ellentmondás mögött az áll, hogy általában a nagyobb, több fizikai alkalmazottal bíró vállalatok készítenek üzleti terveket. Létszámukból és üzleti tevékenységükből fakadóan jobban ki vannak téve a gazdaság hullámzásainak, ez az érzékenység pedig kihat a létszámgazdálkodásra is. Ezen vállalati kör inkább készít, tevékenységének összehangolásához szükséges üzleti terveket, azzal a céllal, hogy a jövő bizonytalanságát csökkentse. Fontos, hogy itt semmiképpen nem szabad magyarázó tényezőként tekintetni az írásos üzleti tervek, azaz nem az írásos üzleti tervek megléte eredményezi a megbízhatatlanságot, hanem az eleve létszámtervezési problémákkal küzdő vállalatok készítenek írásos üzleti terveket.²⁸ Más objektív megbízhatóságon²⁹ alapuló modellek kiemelik a vállalat méretét, foglalkozási homogenitását és gazdasági tevékenységét, mint jelentős magyarázó erővel bíró jellegzetességeket. Megállapítják továbbá, hogy minél többféle beosztású dolgozó vesz részt a vállalati üzleti tervezésben, illetve minél régebb óta létezik egy cég annál pontosabb az előrejelzése.³⁰

A MKIK GVI modelljének célja a Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés nagymintás vállalati adatfelvételben megfogalmazott létszámváltozással kapcsolatos várakozások korábbi évek tapasztalataival való korrigálása. Célunk tehát egy olyan korrekciós becslő modell megalkotása, ahol:

---

²⁶ A szubjektív megítélés esetében a vállalati vezető véleményezi, hogy létszámgazdálkodási terveik, elképzeléseik mennyire megbízhatóak, pontosak.

²⁷ A modellekben a megbízhatóságot önbevallásos kérdés alapján operacionalizálták. A megkérdezettek ötös skálán árnyalva kifejezték, hogy a mennyire tudják megbecsülni egy, három, hat és tizenkét hónap múlva a vállalati létszámot. Az aggregált index 0 és száz között vehet fel értékeket. 0 az értéke akkor, ha a megkérdezett semmilyen időtávra nem tudta megmondani a létszámot, 100 pedig akkor, ha az összes vizsgált időtávra teljes bizonyossággal tudna nyilatkozni a létszámról. Az index kialakításánál az egyes időtávokhoz köthető megbízhatósági szintek az időtáv hosszának megfelelően kerültek súlyozva aggregálásra. Megbízhatónak tekintjük egy vállalat létszámbecslését, ha a százaskálán legalább 89 pontos értéket ért el. Itt a megkérdezett vállalatok 20 százaléka tekinthető megbízható létszámtervezőnek.

²⁸ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

²⁹ Vállalati panelkutatás, ahol fél éves létszám létszám-gazdálkodási várakozások megvalósulását ellenőrizték.

³⁰ „Ágazati munkaerő-keresleti előrejelzés vállalati várakozások alapján” alprojekt, TÁMOP - 2.3.2-09/1 kiemelt projekt.

$$|T_{t+1} - V_{t,t+1}| > |T_{t+1} - V_{t,t+1} - K| \quad (1)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

K : Korrekciós tényező

Értelemszerűen egy ilyen jellegű modellezés nem kalkulál váratlan gazdasági eseményekkel, mint:

- Zöld mezős beruházások
- Vállalati kivonulások

M1.2. A modell ismertetése

Az alábbiakban a modellezésünkkel kapcsolatos alapvető információkat közöljük. Ismertetjük (1) a modellezés alapjául szolgáló adatokat, (2) a modell kimeneti változóját, (3) a modell együtthatóit, (4) a korrekció eredményeképpen előálló létszámadatok pontosságát.

Adatok

A korrekciós tényező modellezése a 2011 és a 2022 közötti Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés kérdőíves kutatások – 25.054 vállalat, 3.480.664 fő alkalmazásban álló – adatain alapszik. A modellezés alapját képező adatokból kihagytuk az extrém eseteket. Az extrém esetek kiszűrésekor az alábbi szempontokat vettük figyelembe (a „hüvelykujj-szabályokat” az eloszlások figyelembevételével állapítottuk meg):

- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és vállalati létszám eltérése
- +/- 50 százalékpontnál jelentősebb a tényleges létszámváltozás mértéke
- +/- 75 százalékpontnál jelentősebb a nyers várakozás és tényleges változás mértéke

M1.2.1. tábla: A minta részletezése

	Vállalatok száma	Alkalmazottak száma
2011	1918 db	259.977 fő
2012	1943 db	269.622 fő
2013	1932 db	250.226 fő
2014	1977 db	242.839 fő
2015	2003 db	291.829 fő
2016	2313 db	305.892 fő
2017	1911 db	305.371 fő
2018	2512 db	338.203 fő
2019	2266 db	325.645 fő
2020	2107 db	316.247 fő
2021	1757 db	306.228 fő
2022	1873 db	280.014 fő

A modell kimeneti változója

A modellezés alapját a korábbi években résztvevő vállalatok információi képezik. Egy olyan adattáblát alakítottunk ki, ami egyaránt tartalmazza egy vállalat t időpontban megfogalmazott létszámvárakozását és a $t+1$ időpontban, tehát egy évvel később, a tényleges létszámot. A várakozások és tények összevetésével információhoz jutunk arról, hogy a vállalatok várakozásai mennyiben teljesülnek.

A modell tehát azt feltételezi, hogy a múltbéli létszámvárakozások és teljesülések közötti különbségek nem egyediek, hanem szisztematikusan fordulnak elő és a mintázat extrapolálható a jövőre is. Érthető okok miatt a váratlan, nagy horderejű gazdasági események hatása, a zöldmezős beruházások, illetve a váratlan egyedi bezárások, kivonulások nem képződnek le a modellben – ezekkel a modell nem számol.

Az általánosított lineáris regressziós modellben arra kerestük a választ, hogy azonosíthatóak-e olyan tényezők, amik szisztematikusan befolyásolják, illetve, ha igen, akkor milyen mértékben, a létszámvárakozások teljesülését vagy éppen nem teljesülését. A regressziós modellben (becslés) függő változónak egy olyan mérőszámot tekintettünk, ami százalékos formában kifejezi a várakozás és tény közötti eltérést:

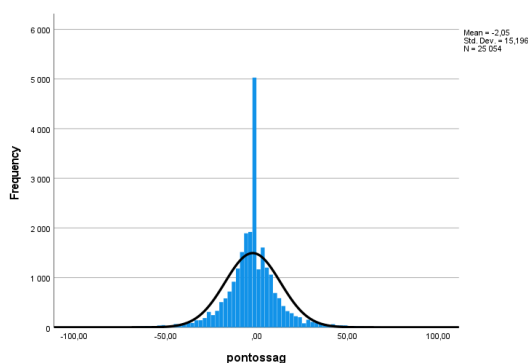
$$(T_{t+1} - V_{t,t+1}) / V_{t,t+1} * 100 \quad (2)$$

T_{t+1} : $t+1$ időpontban ismert létszám

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Az ilyen módon kialakított kimeneti változó eloszlása nagyon hasonlít a haranggörbére, de sajnálatos módon mégsem normális eloszlású, amiért leginkább a magas pozitív Kurtosis érték (3,855) lehet a felelős.

M1.2.1. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása

Kolmogorov-Smirnov t.	Nem normális
Skewness	-0,001
Kurtosis	3,855

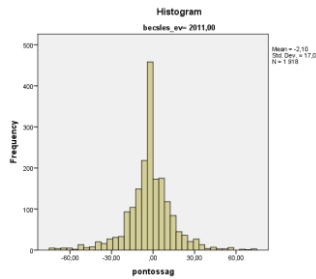

Az alábbiakban látható, hogy a normális eloszlás évenként hasonló módon sérül.

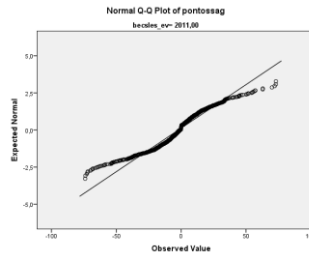
M1.2.2. ábra: A modell kimeneti változójának eloszlása évenként

**2012-re
vonatkozó
várakozások**

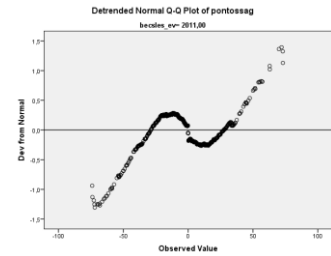
Hisztogram

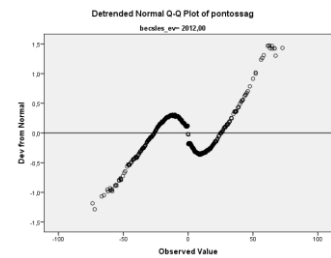
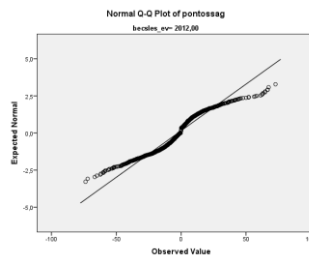
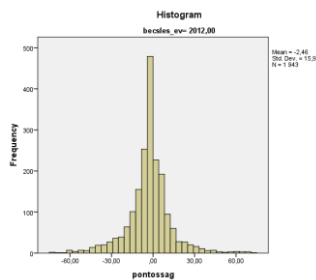
Normál Q-Q grafikon

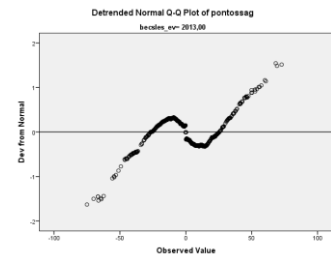
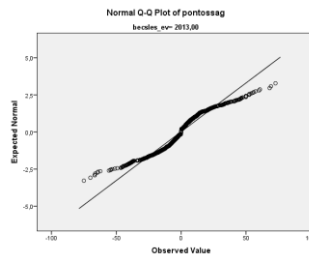
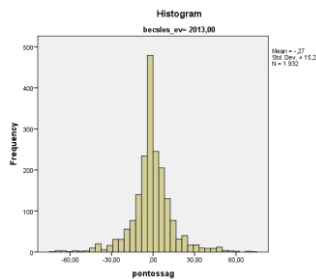
**Q-Q grafikon
(Detrended)**

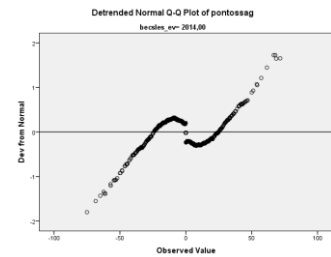
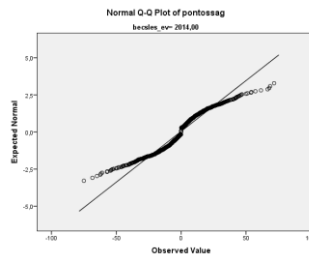
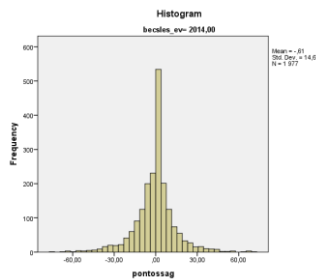
**2013-ra
vonatkozó
várakozások**

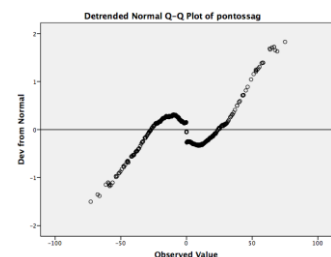
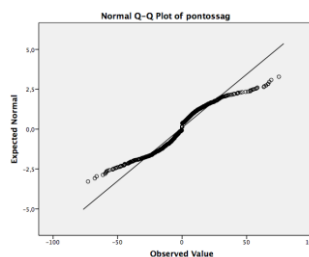
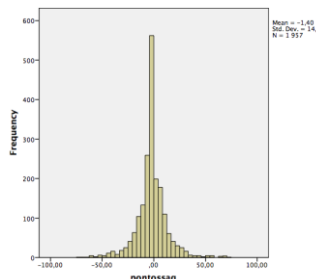
**2014-re
vonatkozó
várakozások**

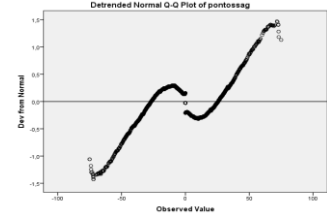
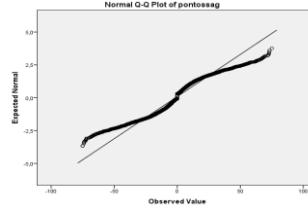
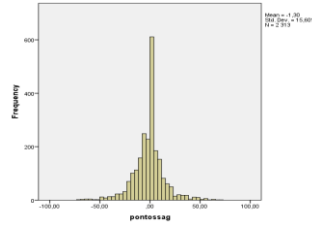
**2015-re
vonatkozó
várakozások**

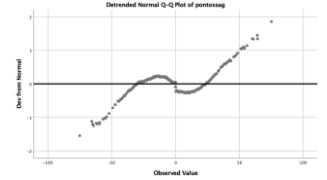
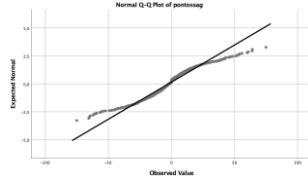
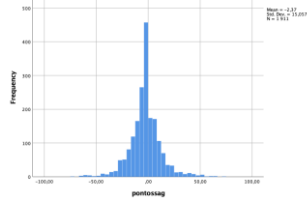
**2016-ra
vonatkozó
várakozások**

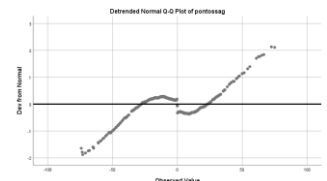
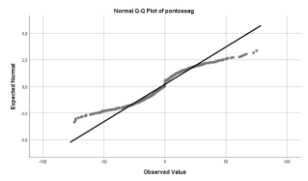
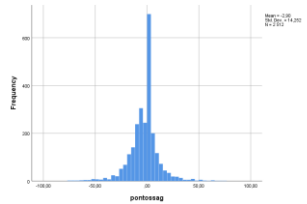
**2017-re
vonatkozó
várakozások**

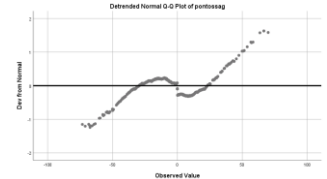
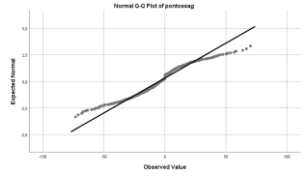
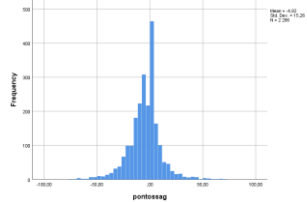
**2018-ra
vonatkozó
várakozások**

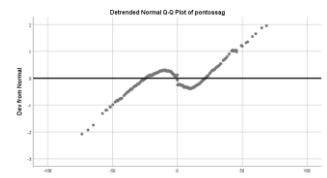
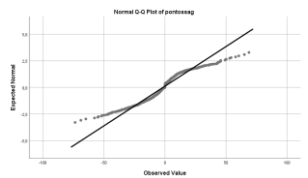
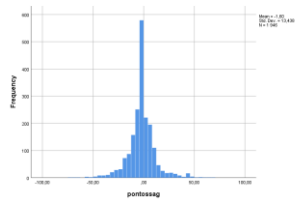
**2019-re
vonatkozó
várakozások**

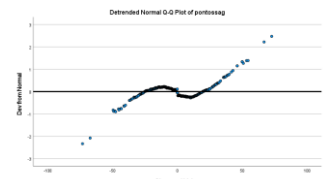
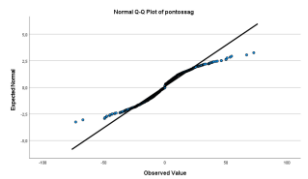
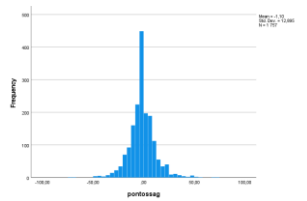
**2020-ra
vonatkozó
várakozások**

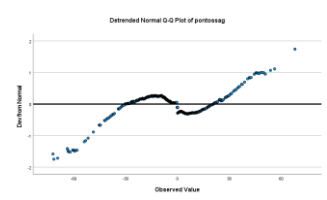
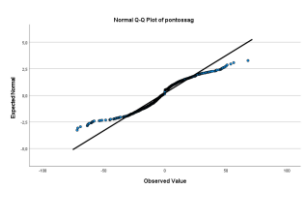
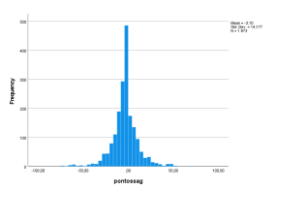
**2021-re
vonatkozó
várakozások**

**2022-re
vonatkozó
várakozások**

**2023-ra
vonatkozó
várakozások**

Forrás: GFM-GVI: Rövidtávú Munkaerőpiaci Előrejelzés

Ábrák:

1. ábra: A modell kiemeneti változójának histogramja
2. ábra: A modell kiemeneti változójának Normál Q-Q grafikonja
http://en.wikipedia.org/wiki/Q%E2%80%93Q_plot (letölt: 2013.11.11)
3. ábra: A modell kiemeneti változójának Q-Q (Detrended) grafikon
http://faculty.ksu.edu.sa/hisham/Documents/Students/a_PHCL/Testing_Normality.pdf (letölt: 2013.11.11)

A modell magyarázó együtthatói

Az általánosított lineáris modell figyelembe veszi a vállalat jellemzőit, illetve létszámváltozással kapcsolatos várakozások jellegzetességeit és azok kontextusát. A modellben használt változók listáját az alábbi táblázatban részleteztük.

M1.2.2. tábla: A modell bemeneti változói

Csoport	Változó	Elnevezés	Kódolás
Alapvető vállalati jellemzők	Vállalati létszám	LETSZAM_	folytonos
	Tulajdonosi háttér	FO_	1 = 100% külföldi, 0 = NEM
	Exporttevékenység	XHO_	1 = döntően export, 0 = NEM
	Fizikai munkakörök aránya	FIZ_ARANY	folytonos
	Földrajzi elhelyezkedés (régió)	RE_T	1=K.-Magy., 2=K.-Dunántúl, 3=Ny.-Dun., 4=D.-Dun., 5=D-Alf., 6=É.-Alf., 7=É.-Magy.
A létszámvárakozások kontextusa	Üzleti klíma	KORNYEZET	1 = rossz, 2 = javul, 3 = stagnál
A létszámvárakozások jellemzői	A létszámvárakozások mértéke	MERTEK_ABS	Folytonos
	A várakozások iránya	B_IRANYA	1 = csökkenés 2 = növekedés, 3 = stagnálás

A modellt gazdasági ág és létszámkategória szerint kialakított részmintákon becsültük; öt gazdasági ág (mezőgazdaság, ipar, építőipar, kereskedelem és szolgáltatások) valamint három létszámkategória (10–49 fő, 50–249 fő, 250+ fő) szerint összesen 15 almintán. Ezt technikailag a csoportokat jelölő interakciós tagok alkalmazásával oldottuk meg. A modell illeszkedésének néhány mérőszáma az alábbi táblában látható:

M1.2.3. tábla: A modell illeszkedésének néhány alapvető mérőszáma

	Mutató értéke	Szabadságfok	Mutató értéke/szabadságfok
Deviance	4292630,094	23766	180,621
Scaled Deviance	23960	23766	
Pearson Chi-Square	4292630,094	23766	180,621
Scaled Pearson Chi-Square	23960	23766	
Log Likelihood	-96153,231		
Akaike's Information Criterion	192696,463		
Finite Sample Corrected AIC (AICC)	192699,679		
Bayesian Information Criterion	194272,87		
Consistent AIC (CAIC)	194467,87		

M1.2.4. tábla: A modell együtthatói

Parameter	B	Std. Error	95% Wald Confidence Interval		Hypothesis Test		
			Lower	Upper	Wald Chi-Square	df	Sig.
(Intercept)	29,726	5,6331	18,685	40,766	27,846	1	0
[fo_=.00] * [csop_=11,00]	-8,204	14,409	-36,445	20,037	0,324	1	0,569
[fo_=.00] * [csop_=12,00]	41,533	9,0063	23,881	59,185	21,266	1	0
[fo_=.00] * [csop_=13,00]	-14,055	11,1461	-35,901	7,791	1,59	1	0,207
[fo_=.00] * [csop_=14,00]	13,73	11,7388	-9,278	36,738	1,368	1	0,242
[fo_=.00] * [csop_=15,00]	6,948	6,5152	-5,822	19,717	1,137	1	0,286
[fo_=.00] * [csop_=21,00]	17,193	19,5775	-21,178	55,564	0,771	1	0,38
[fo_=.00] * [csop_=22,00]	24,932	11,8956	1,618	48,247	4,393	1	0,036
[fo_=.00] * [csop_=23,00]	-25,995	20,2797	-65,743	13,752	1,643	1	0,2
[fo_=.00] * [csop_=24,00]	8,34	20,1449	-31,144	47,823	0,171	1	0,679
[fo_=.00] * [csop_=25,00]	22,199	6,8472	8,779	35,62	10,511	1	0,001
[fo_=.00] * [csop_=31,00]	-47,965	29,4473	-105,681	9,75	2,653	1	0,103
[fo_=.00] * [csop_=32,00]	-70,509	32,8627	-134,919	-6,1	4,603	1	0,032
[fo_=.00] * [csop_=33,00]	-196,781	89,2799	-371,766	-21,795	4,858	1	0,028
[fo_=.00] * [csop_=34,00]	-21,585	31,8189	-83,949	40,779	0,46	1	0,498
[fo_=.00] * [csop_=35,00]	-0,567	0,6309	-1,804	0,67	0,808	1	0,369
[fo_=1,00] * [csop_=11,00]	-7,343	15,1328	-37,002	22,317	0,235	1	0,628
[fo_=1,00] * [csop_=12,00]	45,342	9,2122	27,286	63,398	24,225	1	0
[fo_=1,00] * [csop_=13,00]	-10,09	11,6465	-32,917	12,737	0,751	1	0,386
[fo_=1,00] * [csop_=14,00]	22,839	12,0458	-0,771	46,448	3,595	1	0,058
[fo_=1,00] * [csop_=15,00]	11,174	6,5393	-1,643	23,99	2,92	1	0,088
[fo_=1,00] * [csop_=21,00]	19,833	20,3844	-20,12	59,786	0,947	1	0,331
[fo_=1,00] * [csop_=22,00]	23,89	12,0888	0,196	47,583	3,905	1	0,048
[fo_=1,00] * [csop_=23,00]	-27,701	20,3726	-67,63	12,229	1,849	1	0,174
[fo_=1,00] * [csop_=24,00]	13,297	20,2497	-26,391	52,986	0,431	1	0,511
[fo_=1,00] * [csop_=25,00]	23,612	6,8648	10,157	37,066	11,83	1	0,001
[fo_=1,00] * [csop_=32,00]	-73,786	33,2848	-139,023	-8,549	4,914	1	0,027
[fo_=1,00] * [csop_=33,00]	-186,888	88,6421	-360,623	-13,152	4,445	1	0,035
[fo_=1,00] * [csop_=34,00]	-19,128	32,2815	-82,398	44,143	0,351	1	0,553
[fo_=1,00] * [csop_=35,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=.00] * [csop_=11,00]	-0,95	1,9805	-4,831	2,932	0,23	1	0,632
[xho_=.00] * [csop_=12,00]	-2,687	1,663	-5,947	0,572	2,611	1	0,106
[xho_=.00] * [csop_=13,00]	-1,679	2,2656	-6,119	2,762	0,549	1	0,459
[xho_=.00] * [csop_=14,00]	0,676	1,4667	-2,199	3,55	0,212	1	0,645
[xho_=.00] * [csop_=15,00]	-0,001	0,479	-0,94	0,937	0	1	0,998
[xho_=.00] * [csop_=21,00]	1,619	1,8915	-2,088	5,327	0,733	1	0,392
[xho_=.00] * [csop_=22,00]	-3,049	1,8824	-6,739	0,64	2,624	1	0,105
[xho_=.00] * [csop_=23,00]	-4,227	3,0773	-10,259	1,804	1,887	1	0,17
[xho_=.00] * [csop_=24,00]	1,63	1,6629	-1,629	4,89	0,961	1	0,327
[xho_=.00] * [csop_=25,00]	1,618	0,3927	0,848	2,388	16,973	1	0
[xho_=.00] * [csop_=31,00]	10,388	5,8368	-1,052	21,828	3,167	1	0,075
[xho_=.00] * [csop_=32,00]	-5,945	2,9962	-11,817	-0,073	3,937	1	0,047
[xho_=.00] * [csop_=33,00]	-12,559	22,1213	-55,916	30,798	0,322	1	0,57
[xho_=.00] * [csop_=34,00]	0,528	0,625	-0,697	1,753	0,713	1	0,399

[xho_=,00] * [csop_=35,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=11,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=12,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=13,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=14,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=15,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=21,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=22,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=23,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=24,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=25,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=31,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=32,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=33,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=34,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[xho_=1,00] * [csop_=35,00]	-6,835	21,584	-49,139	35,469	0,1	1	0,751
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00]	10,672	18,2051	-25,009	46,354	0,344	1	0,558
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00]	10,147	26,6837	-42,152	62,446	0,145	1	0,704
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00]	88,01	30,4098	28,407	147,612	8,376	1	0,004
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00]	-7,463	7,2868	-21,744	6,819	1,049	1	0,306
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00]	-16,788	24,3013	-64,418	30,842	0,477	1	0,49
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00]	-82,096	24,6695	-130,448	-33,745	11,075	1	0,001
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00]	7,064	41,8286	-74,918	89,047	0,029	1	0,866
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00]	-41,153	98,2689	-233,756	151,451	0,175	1	0,675
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00]	-0,609	9,1901	-18,621	17,403	0,004	1	0,947
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00]	2,844	57,7275	-110,3	115,987	0,002	1	0,961
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00]	38,167	48,8355	-57,549	133,882	0,611	1	0,434
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00]	298,532	231,2458	-154,702	751,765	1,667	1	0,197
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00]	-25,974	98,7117	-219,445	167,498	0,069	1	0,792
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00]	23,066	15,1051	-6,54	52,671	2,332	1	0,127
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00]	-0,64	1,5668	-3,711	2,431	0,167	1	0,683
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00]	1,474	1,1725	-0,824	3,772	1,58	1	0,209
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00]	-1,891	1,5687	-4,965	1,184	1,453	1	0,228
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00]	1,559	1,6269	-1,63	4,748	0,918	1	0,338
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00]	0,277	0,4804	-0,664	1,219	0,334	1	0,564
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00]	1,127	1,3245	-1,469	3,723	0,724	1	0,395
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00]	-1,902	1,4084	-4,663	0,858	1,825	1	0,177
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00]	-0,833	2,286	-5,314	3,647	0,133	1	0,715
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00]	-0,894	1,9488	-4,714	2,925	0,211	1	0,646
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00]	-0,245	0,4439	-1,115	0,625	0,306	1	0,58
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00]	-1,568	2,8994	-7,251	4,114	0,293	1	0,589
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00]	-1,678	2,6868	-6,944	3,588	0,39	1	0,532
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00]	-3,97	6,8299	-17,356	9,416	0,338	1	0,561
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00]	-5,944	2,7219	-11,279	-0,609	4,769	1	0,029
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00]	-0,494	0,6821	-1,831	0,843	0,524	1	0,469
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00]	0,528	0,625	-0,697	1,753	0,713	1	0,399
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00]	0a	.	.	.	.	.	.

[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00]	-5,253	8,289	-21,499	10,994	0,402	1	0,526
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00]	-5,213	2,2836	-9,689	-0,737	5,211	1	0,022
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00]	-8,467	6,2515	-20,72	3,786	1,834	1	0,176
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00]	-4,348	6,7393	-17,557	8,861	0,416	1	0,519
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00]	-7,441	1,8157	-10,999	-3,882	16,794	1	0
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00]	-17,176	8,7455	-34,316	-0,035	3,857	1	0,05
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00]	9,537	3,99	1,717	17,357	5,713	1	0,017
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00]	30,287	15,926	-0,928	61,501	3,617	1	0,057
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00]	-48,421	17,7606	-83,232	-13,611	7,433	1	0,006
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00]	-32,748	2,3784	-37,41	-28,087	189,59	1	0
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00]	10,269	15,9292	-20,952	41,489	0,416	1	0,519
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00]	-33,9	10,9349	-55,332	-12,468	9,611	1	0,002
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00]	-9,898	25,1127	-59,118	39,322	0,155	1	0,693
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00]	32,945	44,0113	-53,315	119,206	0,56	1	0,454
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00]	-21,412	5,031	-31,273	-11,552	18,115	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00]	13,437	4,4118	4,79	22,084	9,276	1	0,002
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00]	3,04	1,1742	0,738	5,341	6,701	1	0,01
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00]	-8,024	4,1402	-16,139	0,09	3,756	1	0,053
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00]	0,842	3,8685	-6,74	8,424	0,047	1	0,828
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00]	29,208	0,7821	27,675	30,74	1394,768	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00]	-4,025	4,6087	-13,058	5,008	0,763	1	0,382
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00]	9,933	1,538	6,918	12,948	41,709	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00]	-0,01	6,9108	-13,555	13,535	0	1	0,999
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00]	12,446	4,9743	2,697	22,196	6,261	1	0,012
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00]	-20,35	0,9584	-22,229	-18,472	450,882	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00]	-3,047	7,8256	-18,385	12,291	0,152	1	0,697
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00]	1,744	3,3051	-4,733	8,222	0,279	1	0,598
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00]	40,821	21,1822	-0,695	82,337	3,714	1	0,054
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00]	5,596	10,8093	-15,589	26,782	0,268	1	0,605
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00]	2,331	0,63	1,097	3,566	13,694	1	0
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00]	0a	.	.	.	.	.	.

[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00]	0a	.	.	.	.	.	.
[csop_=11,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,044	0,0381	-0,119	0,031	1,328	1	0,249
[csop_=12,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,156	0,0346	-0,224	-0,088	20,437	1	0
[csop_=13,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,012	0,0462	-0,078	0,103	0,069	1	0,793
[csop_=14,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,159	0,0497	-0,256	-0,061	10,223	1	0,001
[csop_=15,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,098	0,0138	-0,125	-0,071	49,93	1	0
[csop_=21,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,003	0,0086	-0,014	0,02	0,138	1	0,71
[csop_=22,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,007	0,0101	-0,027	0,012	0,529	1	0,467
[csop_=23,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,016	0,0167	-0,017	0,049	0,903	1	0,342
[csop_=24,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,036	0,0141	0,009	0,064	6,576	1	0,01
[csop_=25,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,002	0,0032	-0,009	0,004	0,604	1	0,437
[csop_=31,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,021	0,0073	-0,036	-0,007	8,543	1	0,003
[csop_=32,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0,002	0,002	-0,002	0,006	0,819	1	0,366
[csop_=33,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	-0,008	0,0106	-0,029	0,013	0,582	1	0,445
[csop_=34,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	0	0,0012	-0,003	0,002	0,095	1	0,758
[csop_=35,00] * Statisztikai állományi létszám 2011	2,82E-06	0,0004	-0,001	0,001	0	1	0,995
[csop_=11,00] * fiz_arany	0,489	0,0348	0,421	0,558	197,968	1	0
[csop_=12,00] * fiz_arany	0,126	0,0135	0,1	0,153	87,952	1	0
[csop_=13,00] * fiz_arany	0,541	0,03	0,482	0,6	326,313	1	0
[csop_=14,00] * fiz_arany	0,41	0,0302	0,351	0,469	183,704	1	0
[csop_=15,00] * fiz_arany	0,369	0,0094	0,351	0,388	1531,15	1	0
[csop_=21,00] * fiz_arany	0,352	0,0426	0,268	0,435	68,085	1	0
[csop_=22,00] * fiz_arany	0,132	0,0202	0,092	0,171	42,681	1	0
[csop_=23,00] * fiz_arany	0,731	0,06	0,613	0,848	148,013	1	0
[csop_=24,00] * fiz_arany	0,488	0,0445	0,4	0,575	119,828	1	0
[csop_=25,00] * fiz_arany	4,00E-05	0,0001	0	0	0,085	1	0,771
[csop_=31,00] * fiz_arany	0,256	0,0884	0,083	0,43	8,391	1	0,004
[csop_=32,00] * fiz_arany	0,059	0,0422	-0,024	0,142	1,956	1	0,162
[csop_=33,00] * fiz_arany	0,713	0,1275	0,463	0,962	31,249	1	0
[csop_=34,00] * fiz_arany	0,431	0,1199	0,196	0,666	12,928	1	0
[csop_=35,00] * fiz_arany	0,005	0,0026	0	0,01	3,644	1	0,056
[csop_=11,00] * varakozas_merteke	-0,565	0,1264	-0,813	-0,318	20,006	1	0
[csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,71	0,0658	-0,839	-0,581	116,296	1	0
[csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,586	0,0909	-0,764	-0,408	41,55	1	0
[csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,721	0,0949	-0,907	-0,535	57,698	1	0
[csop_=15,00] * varakozas_merteke	-0,626	0,0309	-0,687	-0,566	410,745	1	0
[csop_=21,00] * varakozas_merteke	-0,774	0,1837	-1,134	-0,413	17,728	1	0
[csop_=22,00] * varakozas_merteke	-0,608	0,1008	-0,805	-0,41	36,369	1	0
[csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,602	0,1953	-0,985	-0,219	9,494	1	0,002
[csop_=24,00] * varakozas_merteke	-0,819	0,1865	-1,185	-0,454	19,295	1	0
[csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,541	0,0382	-0,616	-0,466	200,314	1	0

[csop_=31,00] * varakozas_merteke	-0,04	0,2743	-0,578	0,497	0,021	1	0,884
[csop_=32,00] * varakozas_merteke	0,381	0,3231	-0,252	1,014	1,39	1	0,238
[csop_=33,00] * varakozas_merteke	1,158	0,8456	-0,499	2,816	1,877	1	0,171
[csop_=34,00] * varakozas_merteke	-0,36	0,303	-0,954	0,234	1,409	1	0,235
[csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,315	0,0557	-0,424	-0,206	31,935	1	0
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0,078	0,2269	-0,367	0,523	0,118	1	0,731
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	-0,147	0,2019	-0,543	0,249	0,529	1	0,467
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	-0,058	0,2914	-0,629	0,513	0,04	1	0,842
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	-0,997	0,3307	-1,645	-0,349	9,092	1	0,003
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0,064	0,08	-0,093	0,221	0,644	1	0,422
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0,177	0,2478	-0,308	0,663	0,512	1	0,474
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0,86	0,2628	0,345	1,375	10,706	1	0,001
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	-0,052	0,4386	-0,912	0,807	0,014	1	0,905
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0,413	1,0345	-1,615	2,441	0,159	1	0,69
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	-0,008	0,0961	-0,197	0,18	0,008	1	0,93
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0,018	0,5978	-1,154	1,19	0,001	1	0,976
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	-0,374	0,5029	-1,36	0,611	0,554	1	0,457
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	-3,091	2,3596	-7,716	1,534	1,716	1	0,19
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0,227	1,004	-1,741	2,194	0,051	1	0,821
[reg_becsles_iranya=1,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	-0,262	0,1564	-0,568	0,045	2,797	1	0,094
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.

[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=2,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=11,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=12,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=13,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=14,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=15,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=21,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=22,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=23,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=24,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=25,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=31,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=32,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=33,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=34,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_becsles_iranya=3,00] * [csop_=35,00] * varakozas_merteke	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0,051	0,1089	-0,162	0,265	0,222	1	0,637
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0,053	0,0369	-0,019	0,125	2,062	1	0,151
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,07	0,0757	-0,078	0,219	0,861	1	0,353
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0,043	0,0895	-0,132	0,219	0,235	1	0,628
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0,084	0,0236	0,037	0,13	12,536	1	0
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,201	0,1174	-0,029	0,431	2,942	1	0,086
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,18	0,0637	-0,305	-0,055	7,935	1	0,005
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,376	0,2062	-0,78	0,028	3,327	1	0,068
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0,611	0,2097	0,2	1,022	8,499	1	0,004
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,415	0,0316	0,353	0,477	172,718	1	0
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	-0,095	0,2769	-0,638	0,447	0,118	1	0,731
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0,664	0,22	0,232	1,095	9,101	1	0,003
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0,168	0,3359	-0,491	0,826	0,249	1	0,618
[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,446	0,5629	-1,549	0,657	0,628	1	0,428

[reg_kornyezet=1,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0,279	0,0679	0,146	0,412	16,929	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	-0,178	0,0584	-0,292	-0,063	9,241	1	0,002
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	-0,044	0,0201	-0,083	-0,004	4,706	1	0,03
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0,076	0,0463	-0,015	0,167	2,71	1	0,1
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	-0,008	0,0482	-0,102	0,087	0,025	1	0,873
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	-0,369	0,0094	-0,388	-0,351	1531,225	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0,047	0,0629	-0,076	0,17	0,561	1	0,454
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	-0,132	0,0202	-0,171	-0,092	42,701	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	-0,016	0,085	-0,183	0,15	0,036	1	0,85
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	-0,113	0,0623	-0,235	0,009	3,289	1	0,07
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0,3	0,0119	0,277	0,323	631,573	1	0
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0,081	0,1197	-0,154	0,316	0,458	1	0,499
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	-0,026	0,0577	-0,139	0,087	0,196	1	0,658
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	-0,321	0,2669	-0,844	0,202	1,448	1	0,229
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	-0,083	0,1402	-0,358	0,192	0,35	1	0,554
[reg_kornyezet=2,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	-0,005	0,0027	-0,01	0	3,488	1	0,062
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=11,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=12,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=13,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=14,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=15,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=21,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=22,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=23,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=24,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=25,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=31,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=32,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=33,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=34,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
[reg_kornyezet=3,00] * [csop_=35,00] * fiz_arany	0a	.	.	.	.	.	.
(Scale)	179,158b	1,6368	175,979	182,395			

Dependent Variable: pontosság

Model: (Intercept), fo_ * csop_ xho_ * csop_ , reg_becsles_iranya * csop_ reg_kornyezet * csop_ csop_ * Statisztikai állományi létszám 2011 , csop_ * fiz_arany, csop_ * varakozas_merteke, reg_becsles_iranya * csop_ * varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_ * varakozas_merteke, reg_kornyezet * csop_ * fiz_arany

A korrekció eredményeképpen előálló létszám adatok pontossága

A modell alapján számított korrekciós tényező figyelembevételével a következő képlet alapján számoljuk a várható a következő évi létszámot.

$$E(V_{t+1|x}) = ((K/100)*100)*V_{t,t+1} + V_{t,t+1} \quad (3)$$

, ahol x az összes felhasznált információ és feltételezés

K : Korrekciós tényező

$V_{t,t+1}$: t időpontban megfogalmazott létszámvárakozás $t+1$ időpontra

Elmondható, hogy a tények és becslések közötti különbség 2020-at kivéve minden alább vizsgált évben kisebb, mint a tények és vállalati várakozások közötti különbség. Ilyen értelemben tehát a korrekciós becslés eredményesnek tekinthető, hiszen képes „közelebb” hozni a tényeket és várakozásokat.

M1.2.5. tábla: Vállalati létszámvárakozások, tények és becslések éves bontásban

	A várakozás megfogalmazásnak éve						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021/1	2022/1
Elemzés (darab)	2313	1911	2512	2266	1946	1757	1873
Vállalati várakozás (fő)	313650	305371	347526	330588	309986	277407	287481
Tény (fő)	310202	303604	338203	310993	308747	272995	280183
Várakozás/tény	1,01	1,01	1,03	1,06	1,00	1,02	1,03
Becsült létszám (fő)	310300	301427	334136	314604	300330	270877	278853
Várakozás/becslés	1,01	1,01	1,04	1,05	1,03	1,02	1,03
Becslés/tény	1,00	0,99	0,99	1,01	0,97	0,99	1,00

2. Melléklet: A vállalkozások üzleti helyzete és kilátásai – elemi eloszlások

M2.1. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, tárgy félév

M2.1.1 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
10 fő alatt	3,9	48,7	47,5	4,6	45,2	50,2	15,5	53,8	30,7	14,0	51,7	34,3	5,6	51,0	43,4	6,2	52,6	41,2	8,3	54,4	37,2	8,2	56,6	35,2
10–19 fő között	2,1	49,0	49,0	2,3	49,3	48,4	11,9	61,0	27,1	9,6	53,8	36,6	4,1	58,1	37,8	4,5	56,8	38,7	7,8	61,3	30,9	6,1	61,1	32,7
20–49 fő között	3,2	50,3	46,5	2,3	51,7	46,0	12,6	61,3	26,1	11,3	58,0	30,7	4,6	62,4	33,0	4,4	61,4	34,2	5,9	62,0	32,0	7,1	65,5	27,5
50–249 fő között	1,8	46,0	52,2	2,3	47,3	50,5	9,5	58,3	32,2	8,2	56,1	35,7	4,1	51,9	44,0	3,9	52,2	43,9	5,1	58,1	36,8	5,7	61,1	33,2
250 fő felett	1,9	41,8	56,3	3,2	42,4	54,3	5,9	53,0	41,0	7,0	43,7	49,3	3,4	43,3	53,3	3,9	42,9	53,2	6,5	47,8	45,7	3,9	49,1	47,0
Minta összesen	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.1.2 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Tisztán hazai	2,6	49,6	47,8	2,9	48,2	48,9	10,3	60,0	29,7	10,8	52,3	36,9	4,4	54,6	41,0	4,8	53,7	41,5	7,1	57,7	35,2	6,8	59,3	33,9
Vegyes	2,0	47,8	50,2	1,3	44,6	54,1	9,0	51,9	39,1	4,1	47,2	48,6	3,9	43,9	52,3	0,4	49,6	50,0	9,7	42,2	48,1	3,4	48,5	48,1
Tisztán külföldi	2,1	35,1	62,8	3,4	39,5	57,1	7,6	49,2	43,2	4,3	48,8	46,9	3,6	40,3	56,1	4,2	40,6	55,2	5,6	48,2	46,2	3,4	47,2	49,4
Minta összesen	2,5	46,9	50,6	2,9	46,4	50,7	9,7	57,1	33,2	9,0	51,3	39,8	4,2	50,4	45,4	4,5	50,5	45,0	6,9	54,7	38,4	5,9	56,2	37,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.1.3 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	5,4	60,0	34,6	4,5	58,3	37,2	8,7	60,6	30,7	7,3	58,7	34,1	6,8	54,4	38,8	4,2	55,1	40,7	11,5	54,2	34,4	9,9	56,7	33,3
Ipar összesen	3,2	44,2	52,6	4,5	45,3	50,2	8,5	57,0	34,5	5,5	52,2	42,4	6,0	48,3	45,7	5,5	47,5	47,0	7,2	51,9	40,9	6,7	54,0	39,3
Építőipar	1,7	37,8	60,5	1,6	32,5	65,9	5,0	53,9	41,0	3,3	46,7	50,0	2,3	46,4	51,3	1,6	45,2	53,3	3,2	50,1	46,7	4,0	59,2	36,9
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,3	44,7	53,0	2,6	51,7	45,7	5,6	59,2	35,2	6,8	54,3	38,9	2,1	49,2	48,7	4,1	51,1	44,8	6,9	58,5	34,6	6,1	60,4	33,5
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1,0	46,8	52,1	1,4	41,7	57,0	32,8	53,8	13,4	48,4	36,9	14,7	7,7	65,5	26,8	6,3	58,3	35,4	10,2	63,5	26,2	10,3	72,7	16,9
Szállítás, raktározás	1,8	55,6	42,7	2,3	56,6	41,1	12,8	59,4	27,7	7,3	49,1	43,7	3,1	48,5	48,5	3,7	51,4	44,9	7,2	61,7	31,1	4,8	60,5	34,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,0	22,8	77,2	0,0	33,6	66,4	1,0	29,1	69,8	6,7	31,6	61,7	0,0	61,8	38,2	5,3	36,5	58,2	0,0	30,4	69,6	0,0	43,7	56,3
Egyéb gazd.	0,7	51,6	47,8	1,0	49,6	49,5	8,4	56,3	35,3	11,4	49,8	38,8	2,8	51,3	45,9	2,8	55,3	41,9	5,1	54,6	40,2	4,1	52,4	43,5
Minta összesen	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,3	40,9	4,0	50,3	45,7	4,2	50,2	45,5	6,5	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.1.4 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Nincs export tevékenység	2,6	50,4	47,0	3,2	48,9	47,9	10,8	59,6	29,6	11,6	53,1	35,3	4,3	55,9	39,8	4,8	55,3	39,9	6,1	59,5	34,4	6,9	59,3	33,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,2	46,1	51,7	2,3	45,3	52,4	6,3	54,9	38,7	8,1	55,6	36,3	3,3	47,9	48,8	2,8	45,5	51,7	7,4	49,3	43,3	6,3	53,3	40,5
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	3,0	40,5	56,5	4,0	45,3	50,7	11,8	50,9	37,3	5,0	47,3	47,7	5,8	41,6	52,6	5,0	46,6	48,4	7,6	49,0	43,4	3,8	52,1	44,1
Minta összesen	2,6	47,6	49,8	3,2	47,2	49,5	10,1	56,9	32,9	9,7	52,5	37,9	4,4	51,4	44,2	4,4	51,7	43,9	6,6	55,7	37,7	6,3	57,0	36,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.1.5 tábla: A jelenlegi üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó	Rossz	Kielégítő	Jó
Közép-Magyarország	1,4	44,1	54,5	1,4	46,1	52,5	10,2	53,2	36,6	10,6	49,5	39,9	2,4	50,4	47,2	3,6	50,7	45,7	5,5	54,5	40,0	5,0	57,3	37,7
Közép-Dunántúl	4,2	37,1	58,7	4,6	41,6	53,9	8,0	59,5	32,5	6,0	48,4	45,6	5,2	48,1	46,7	4,4	47,5	48,2	7,7	52,9	39,4	3,7	55,4	40,9
Nyugat-Dunántúl	1,0	49,2	49,7	3,4	45,2	51,4	6,4	62,2	31,4	6,7	51,8	41,5	6,2	43,9	49,9	3,4	48,7	47,9	4,4	51,8	43,8	5,4	50,4	44,2
Dél-Dunántúl	3,3	44,5	52,2	3,5	39,6	56,9	9,7	57,0	33,3	7,6	51,3	41,1	3,7	51,4	44,9	4,4	48,6	47,0	6,9	56,2	36,9	5,7	50,1	44,2
Dél-Alföld	3,6	52,9	43,5	6,1	52,4	41,5	8,7	61,0	30,3	6,6	55,7	37,7	5,3	54,1	40,6	6,5	48,6	44,9	7,6	55,8	36,6	9,2	58,7	32,1
Észak-Alföld	3,1	54,0	42,8	3,6	47,9	48,5	7,8	56,5	35,6	8,4	51,2	40,4	5,1	53,4	41,5	4,8	53,0	42,2	7,2	53,7	39,1	6,1	59,2	34,7
Észak-Magyarország	3,9	49,2	46,8	2,5	56,7	40,8	10,3	58,4	31,4	8,5	46,5	45,0	8,1	50,0	41,9	5,8	53,0	41,2	10,1	54,4	35,6	8,5	57,5	34,0
Minta összesen	2,3	45,9	51,8	2,8	46,5	50,7	9,3	56,3	34,5	8,8	50,2	40,9	4,0	50,3	45,7	4,3	50,2	45,5	6,4	54,2	39,3	5,7	56,3	38,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok jelenlegi üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.2. Elemi összefüggések: Üzleti helyzet, következő félév

M2.2.1 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása vállalatméret szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
10 fő alatt	2,6	41,0	56,4	3,3	34,1	62,6	9,4	48,9	41,7	7,6	49,1	43,3	3,4	48,2	48,4	5,9	50,4	43,6	12,9	59,3	27,8	8,5	54,8	36,8
10–19 fő között	1,4	38,5	60,1	1,6	41,8	56,6	7,9	54,4	37,7	3,6	47,3	49,1	3,4	53,5	43,1	4,0	53,5	42,5	12,9	61,0	26,1	5,1	57,5	37,4
20–49 fő között	2,1	41,8	56,1	1,8	44,0	54,2	8,4	56,9	34,8	4,3	55,0	40,8	2,1	60,4	37,4	3,7	59,4	36,9	12,2	63,9	23,9	6,5	64,7	28,8
50–249 fő között	0,8	38,4	60,8	1,6	38,9	59,5	6,3	52,3	41,4	3,4	51,0	45,6	3,0	48,4	48,7	3,7	50,0	46,3	11,1	57,9	31,0	4,5	59,8	35,7
250 fő felett	1,0	36,3	62,7	1,4	39,5	59,1	2,7	47,6	49,8	4,5	41,3	54,2	2,6	40,5	56,9	3,6	41,1	55,3	10,7	48,8	40,6	4,3	54,4	41,3
Minta összesen	1,3	38,5	60,2	1,8	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.2.2 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása tulajdonforma szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Tisztán hazai	1,4	41,9	56,7	2,1	39,7	58,2	6,5	53,2	40,3	4,8	49,8	45,4	3,1	51,8	45,1	4,6	52,1	43,2	13,6	57,7	28,6	6,1	59,8	34,1
Vegyes	1,8	31,6	66,7	0,7	43,9	55,4	7,4	33,5	59,1	2,9	41,9	55,2	0,4	44,7	54,9	1,8	46,8	51,4	18,2	54,5	27,3	3,1	57,3	39,6
Tisztán külföldi	1,3	30,1	68,6	0,9	36,6	62,5	2,4	50,6	47,0	2,6	41,8	55,6	2,3	38,7	59,1	2,9	38,8	58,4	6,3	51,4	42,3	4,9	46,9	48,2
Minta összesen	1,4	39,3	59,3	1,8	39,4	58,8	5,7	51,0	43,3	4,2	47,6	48,2	2,7	48,1	49,2	4,1	48,7	47,2	12,1	56,0	31,9	5,7	56,8	37,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.2.3 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása gazdasági ágak szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,8	54,8	40,5	3,4	54,4	42,2	5,8	57,9	36,3	2,4	60,2	37,3	3,8	56,0	40,1	4,5	54,5	40,9	13,4	61,1	25,5	8,9	56,8	34,2
Ipar összesen	1,6	35,9	62,5	2,5	39,2	58,3	4,5	54,7	40,8	3,0	47,0	50,0	4,2	45,1	50,7	5,0	46,9	48,1	8,7	54,4	36,8	4,1	55,3	40,5
Építőipar	0,6	31,3	68,1	1,4	29,9	68,7	5,1	47,6	47,3	2,8	39,4	57,9	1,4	43,4	55,2	2,2	45,2	52,6	7,5	59,2	33,2	5,6	58,2	36,2
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1,9	35,9	62,2	1,5	42,7	55,9	4,5	51,8	43,8	3,5	47,8	48,7	1,9	49,4	48,6	4,1	50,3	45,6	17,2	52,6	30,1	8,8	56,6	34,6
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	0,2	38,6	61,2	1,3	30,3	68,4	20,5	52,8	26,7	23,3	48,7	28,0	6,5	58,8	34,7	5,6	50,5	43,9	34,6	42,0	23,4	7,2	69,8	23,0
Szállítás, raktározás	1,2	47,6	51,2	2,0	49,3	48,8	4,0	59,1	36,9	3,8	43,1	53,1	2,9	45,3	51,8	2,2	44,3	53,5	13,9	60,8	25,3	10,0	57,0	33,0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,0	24,2	75,8	0,0	33,6	66,4	0,5	20,5	79,0	5,3	29,8	64,9	0,0	65,2	34,8	4,9	34,2	60,9	0,6	43,9	55,5	0,0	25,5	74,5
Egyéb gazd.	0,5	47,2	52,2	0,7	43,2	56,2	4,6	43,0	52,4	4,8	48,9	46,3	1,1	45,8	53,1	2,3	50,5	47,3	9,3	56,8	33,9	3,1	60,3	36,6
Minta összesen	1,3	38,5	60,2	1,7	39,7	58,6	5,4	50,6	44,0	4,4	46,6	49,0	2,8	47,2	50,0	3,9	47,9	48,2	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.2.4 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása exporttevékenység szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Nincs export tevékenység	1,5	40,7	57,8	2,5	43,2	54,3	7,0	52,8	40,2	4,9	50,4	44,7	3,0	52,7	44,4	4,3	52,2	43,5	14,3	57,7	28,0	7,6	59,1	33,3
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	1,3	39,0	59,8	0,7	42,5	56,7	4,3	46,4	49,3	4,7	52,1	43,2	1,9	47,1	51,0	3,3	44,8	51,9	11,5	53,1	35,4	3,9	57,6	38,5
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	1,7	37,1	61,1	1,7	41,0	57,2	4,0	52,2	43,8	4,2	41,1	54,7	3,4	40,8	55,7	3,8	47,0	49,2	7,7	55,7	36,6	2,0	55,0	43,0
Minta összesen	1,5	39,7	58,9	2,0	42,5	55,5	5,8	51,3	42,8	4,7	48,9	46,4	2,8	49,1	48,1	4,0	49,8	46,3	12,5	56,4	31,1	5,9	58,1	36,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.2.5 tábla: A következő félévre vonatkozó üzleti helyzet megítélésének alakulása régiók szerint 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul	Romlik	Nem változik	Javul
Közép-Magyarország	0,7	32,1	67,2	1,0	35,0	64,0	5,7	44,6	49,7	5,7	45,7	48,5	1,9	45,6	52,5	3,0	47,1	49,8	11,1	55,5	33,4	5,9	59,7	34,4
Közép-Dunántúl	3,2	35,1	61,7	1,1	41,5	57,3	5,1	56,7	38,2	2,3	44,6	53,1	4,9	43,0	52,1	2,5	48,1	49,4	10,5	50,3	39,2	3,0	56,7	40,4
Nyugat-Dunántúl	0,5	45,0	54,4	1,9	39,5	58,6	3,9	59,4	36,7	2,6	47,2	50,2	3,6	44,8	51,6	3,8	45,7	50,5	11,8	52,2	35,9	4,3	49,8	45,9
Dél-Dunántúl	2,2	39,9	57,9	2,6	36,7	60,7	4,8	55,3	40,0	2,5	49,7	47,8	2,2	50,4	47,4	3,7	46,6	49,7	11,0	56,5	32,4	3,5	53,5	43,1
Dél-Alföld	1,8	51,0	47,3	3,8	50,2	46,1	5,8	57,6	36,6	3,0	49,1	47,8	2,6	53,8	43,6	7,7	49,9	42,4	12,1	56,0	31,9	7,0	57,6	35,4
Észak-Alföld	2,5	50,6	47,0	3,6	43,2	53,2	5,2	52,7	42,1	4,6	50,0	45,4	3,4	51,9	44,7	5,1	51,7	43,2	10,4	58,3	31,3	6,2	58,5	35,3
Észak-Magyarország	1,2	45,9	52,9	2,0	51,8	46,2	4,9	57,6	37,5	3,9	44,1	52,0	4,0	49,6	46,4	5,9	50,0	44,1	15,5	55,2	29,3	7,1	52,5	40,4
Minta összesen	1,3	38,5	60,2	1,8	39,7	58,5	5,3	50,6	44,1	4,4	46,6	49,0	2,8	47,3	50,0	3,9	47,9	48,1	11,4	55,0	33,6	5,5	57,2	37,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok következő félévre vonatkozó üzleti helyzetének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.3. Elemi összefüggések: Rendelésállomány

M2.3.1 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
10 fő alatt	3,7	49,5	46,7	5,2	47,8	46,9	18,1	54,9	27,0	12,9	52,4	34,7	6,3	52,1	41,6	7,8	51,2	41,1	8,7	57,9	33,4	9,7	59,6	30,8
10–19 fő között	3,0	53,7	43,3	3,5	58,9	37,6	14,9	65,3	19,7	10,8	56,3	32,9	6,7	62,8	30,5	3,7	64,4	31,9	11,1	64,3	24,7	8,5	65,4	26,1
20–49 fő között	3,5	59,4	37,2	3,5	62,4	34,1	15,8	66,7	17,4	14,1	63,9	22,0	6,9	66,2	26,9	7,0	64,3	28,7	9,5	69,0	21,5	11,4	73,3	15,3
50–249 fő között	3,0	56,7	40,3	2,7	60,5	36,8	13,6	64,0	22,5	11,0	61,0	28,0	4,9	60,9	34,2	4,9	61,1	34,0	8,1	66,2	25,6	9,8	68,0	22,2
250 fő felett	2,0	41,1	56,9	2,9	51,5	45,6	10,1	53,7	36,3	6,9	46,0	47,1	4,8	43,1	52,1	2,2	49,7	48,1	5,1	54,3	40,6	5,5	61,6	33,0
Minta összesen	2,8	50,9	46,3	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,2	64,4	27,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.3.2 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Tisztán hazai	3,0	54,5	42,5	3,6	57,8	38,6	15,0	60,4	24,5	11,6	56,2	32,2	5,2	59,1	35,7	4,6	57,9	37,6	7,2	61,8	30,9	8,7	65,6	25,7
Vegyes	1,7	44,6	53,7	2,6	57,5	39,9	18,1	52,6	29,3	5,6	58,7	35,7	2,5	53,4	44,1	1,7	63,2	35,1	13,2	59,5	27,3	7,7	64,1	28,2
Tisztán külföldi	2,7	35,7	61,6	3,2	45,7	51,1	6,7	57,9	35,4	6,5	45,2	48,3	6,1	40,0	53,8	4,4	48,1	47,6	7,0	58,4	34,6	7,2	59,2	33,6
Minta összesen	2,9	50,6	46,4	3,5	55,6	40,9	13,6	59,3	27,2	10,2	53,8	36,0	5,3	54,0	40,7	4,4	55,9	39,7	7,5	60,9	31,6	8,3	64,1	27,6

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.3.3 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,4	66,1	29,4	7,7	67,7	24,5	9,0	68,1	22,9	8,7	65,3	26,0	5,0	66,5	28,5	2,4	50,3	47,3	6,6	59,0	34,4	13,8	60,0	26,3
Ipar összesen	2,7	44,9	52,4	4,3	53,9	41,8	10,2	56,6	33,1	7,8	52,9	39,3	7,2	47,8	44,9	5,8	50,7	43,5	7,9	57,0	35,1	10,0	61,1	28,9
Építőipar	2,8	35,8	61,4	2,7	36,9	60,4	8,3	56,0	35,7	4,7	47,1	48,2	3,8	47,0	49,2	2,7	46,3	51,0	7,2	54,3	38,5	10,2	60,5	29,3
Kereskedelem, gépjárműjavítás	2,3	57,5	40,1	2,8	61,3	35,8	7,7	61,2	31,1	9,1	58,3	32,6	3,6	57,6	38,9	3,1	59,2	37,7	5,5	66,6	27,9	7,4	67,4	25,2
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	0,5	54,8	44,7	0,6	54,5	44,9	35,6	54,0	10,4	47,3	39,3	13,4	17,4	60,3	22,4	6,0	71,6	22,3	19,9	69,3	10,8	9,3	73,5	17,3
Szállítás, raktározás	1,9	68,7	29,4	4,4	64,0	31,5	15,3	58,2	26,5	7,4	62,4	30,2	3,4	47,6	49,0	4,3	52,3	43,4	3,2	61,4	35,4	5,0	63,3	31,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	1,0	48,5	50,5	0,5	53,6	45,9	16,3	81,4	2,3	0,5	43,5	56,0	0,0	69,8	30,2	0,0	73,9	26,1	6,1	58,3	35,7	3,6	76,1	20,3
Egyéb gazd.	5,3	56,9	37,8	2,5	61,4	36,1	17,0	60,7	22,3	10,5	53,1	36,4	3,9	58,6	37,5	3,5	63,0	33,5	7,8	62,2	30,0	6,0	66,5	27,6
Minta összesen	2,8	50,9	46,3	3,3	56,4	40,4	13,0	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,2	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,3	64,5	27,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.3.4 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Nincs export tevékenység	3,2	55,1	41,7	3,6	58,7	37,7	14,1	62,1	23,7	11,8	55,9	32,3	4,9	59,7	35,4	4,3	58,3	37,4	6,6	65,0	28,3	7,5	66,4	26,1
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	2,8	52,4	44,7	3,2	55,8	40,9	10,6	59,7	29,6	10,9	55,8	33,3	3,6	53,5	42,9	4,7	49,0	46,3	7,1	57,5	35,5	10,2	59,7	30,1
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	2,9	40,9	56,2	4,6	55,0	40,4	15,0	52,9	32,1	7,2	46,4	46,3	8,7	39,2	52,1	5,0	49,8	45,2	11,2	52,0	36,7	11,1	58,6	30,3
Minta összesen	3,1	51,8	45,1	3,8	57,2	39,0	13,6	59,7	26,7	10,8	54,0	35,2	5,4	54,5	40,1	4,5	54,8	40,7	7,6	61,1	31,3	8,6	63,9	27,5

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.3.5 tábla: Vállalatok rendelésállományának alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas	Alacsony	Közepes	Magas
Közép-Magyarország	1,9	47,9	50,2	1,8	55,4	42,8	14,2	55,8	30,0	10,1	50,7	39,2	3,4	52,8	43,9	3,1	58,7	38,2	5,9	62,5	31,7	5,5	68,7	25,8
Közép-Dunántúl	4,7	47,2	48,1	5,4	50,3	44,3	10,2	63,0	26,8	6,4	53,8	39,8	7,7	51,6	40,7	3,8	53,8	42,4	9,4	56,5	34,1	9,1	57,5	33,4
Nyugat-Dunántúl	3,1	51,6	45,3	3,5	56,4	40,1	11,9	62,6	25,4	8,7	53,9	37,4	7,8	46,1	46,1	4,3	50,5	45,3	7,0	57,5	35,5	10,7	54,6	34,7
Dél-Dunántúl	4,0	47,7	48,3	3,8	52,0	44,2	13,1	65,3	21,6	12,2	56,1	31,7	5,6	55,4	39,0	4,6	47,7	47,7	8,4	55,3	36,2	9,2	62,2	28,6
Dél-Alföld	3,2	54,2	42,6	4,9	60,1	35,0	12,9	63,5	23,6	9,8	58,6	31,6	5,8	57,6	36,6	5,5	55,7	38,8	9,5	59,1	31,4	11,1	62,2	26,7
Észak-Alföld	3,1	63,6	33,3	4,0	62,4	33,6	13,3	58,0	28,7	12,2	56,8	30,9	8,7	59,0	32,3	5,7	60,2	34,2	8,4	63,1	28,5	10,7	68,6	20,7
Észak-Magyarország	3,4	58,5	38,1	5,7	63,8	30,5	10,8	61,6	27,5	9,6	58,7	31,7	7,9	57,5	34,6	8,8	55,0	36,2	10,5	62,0	27,6	13,1	60,6	26,3
Minta összesen	2,8	50,9	46,3	3,3	56,3	40,4	13,1	59,2	27,8	9,8	53,5	36,7	5,4	53,6	41,0	4,3	56,3	39,5	7,5	60,6	32,0	8,2	64,5	27,3

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok rendelésállományának megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.4. Elemi összefüggések: Beruházási volumen

M2.4.1 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
10–19 fő között	11,7	4,8	45,7	37,8	11,8	5,6	52,7	29,9	12,5	8,3	51,7	27,5	15,4	6,9	47,9	29,8	22,0	3,6	46,7	27,7	16,9	5,4	52,2	25,5	27,9	6,8	50,3	15,0	22,7	8,5	49,4	19,4
20–49 fő között	9,9	4,8	48,2	37,1	13,6	7,6	48,1	30,7	10,7	7,7	49,0	32,5	11,5	7,0	53,7	27,8	22,8	4,8	47,2	25,2	16,0	5,1	53,4	25,6	21,0	10,6	51,4	17,0	15,3	12,7	52,3	19,7
50–249 fő között	5,3	5,8	43,5	45,4	9,9	7,7	48,4	34,0	5,9	8,5	49,0	36,5	6,7	7,8	53,4	32,2	14,2	6,7	49,9	29,2	9,1	7,6	54,4	29,0	13,8	13,1	53,0	20,1	12,2	12,3	52,7	22,8
250 fő felett	4,5	6,3	43,1	46,0	3,7	9,7	47,2	39,4	5,4	6,6	40,5	47,5	14,4	4,5	47,4	33,7	7,0	4,8	47,6	40,5	6,9	4,3	54,1	34,7	10,5	10,3	53,1	26,1	9,7	10,0	50,0	30,3
Minta összesen	7,8	5,5	44,6	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,4	45,6	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,7	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.4.2 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Tisztán hazai	9,3	5,9	45,7	39,1	10,2	7,8	49,6	32,4	9,0	7,1	48,5	35,4	14,4	6,0	49,0	30,6	17,8	5,3	47,4	29,5	14,3	5,9	51,6	28,3	20,6	11,4	50,1	17,8	19,0	10,7	48,4	21,9
Vegyes	2,5	4,9	41,7	51,0	8,6	6,1	45,7	39,6	9,1	5,8	33,2	51,8	12,1	8,4	50,0	29,4	4,9	5,3	63,3	26,5	8,5	6,0	60,0	25,5	12,4	17,1	60,0	10,5	13,5	7,2	50,9	28,4
Tisztán külföldi	7,1	6,3	37,2	49,4	7,0	9,3	42,1	41,6	4,6	9,9	37,9	47,6	5,7	5,7	53,5	35,1	11,4	4,9	46,4	37,3	5,5	4,6	55,5	34,5	11,0	5,3	50,6	33,1	10,9	8,5	51,6	29,0
Minta összesen	8,6	5,9	44,1	41,3	9,5	7,9	48,0	34,5	8,1	7,6	45,1	39,2	12,3	6,0	50,1	31,6	15,5	5,2	48,0	31,3	12,0	5,6	52,9	29,5	18,0	10,4	50,8	20,9	17,1	10,1	49,2	23,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.4.3 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik				
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	9,6	8,4	50,6	31,3	8,6	14,6	51,0	25,8	7,5	15,6	47,4	29,5	3,4	11,9	43,8	40,9	12,8	7,8	42,8	36,7	4,4	10,8	45,6	39,2	15,6	16,9	45,0	22,5	12,8	15,2	47,6	24,4
Ipar összesen	5,2	6,5	41,9	46,5	5,7	9,5	46,4	38,5	6,2	10,2	41,3	42,4	4,3	8,1	49,2	38,5	8,3	7,6	47,0	37,1	8,7	7,6	49,0	34,7	11,5	11,4	50,9	26,2	10,0	11,0	48,4	30,6
Építőipar	8,6	3,8	42,2	45,4	11,2	5,9	50,2	32,7	8,1	5,6	49,7	36,5	8,2	5,2	49,7	36,8	14,1	1,9	49,7	34,3	11,3	5,6	57,2	25,9	25,3	8,8	47,4	18,5	19,8	12,0	50,1	18,1
Kereskedelem, gépjárműjavítás	10,0	5,2	47,9	36,9	12,2	6,9	49,4	31,6	7,1	6,5	46,5	40,0	12,9	4,6	55,2	27,3	23,6	3,9	46,5	26,0	14,8	2,9	54,4	27,9	21,0	10,5	52,9	15,6	18,7	12,1	50,5	18,7
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	7,9	4,4	44,6	43,1	13,6	4,2	45,1	37,1	15,8	10,0	43,0	31,2	30,2	6,9	37,1	25,7	19,2	6,6	45,1	29,1	15,3	5,3	52,2	27,3	17,4	13,2	42,6	26,8	15,1	9,1	51,7	24,1
Szállítás, raktározás	6,8	4,8	54,6	33,7	8,5	4,8	52,1	34,6	6,3	5,4	50,0	38,3	6,6	6,6	53,0	33,8	16,4	2,9	54,1	26,5	8,6	4,9	56,6	29,9	18,0	10,8	59,0	12,2	15,2	5,4	56,1	23,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,8	0,0	26,9	72,3	5,2	10,5	41,2	43,1	25,0	3,6	17,2	54,2	34,7	2,1	49,2	14,0	11,2	7,7	55,6	25,5	6,9	4,9	71,4	16,7	3,1	12,5	68,1	16,3	37,7	0,0	57,1	5,2
Egyéb gazd.	13,2	4,9	47,7	34,2	12,4	5,2	52,4	30,0	8,6	3,1	55,9	32,3	24,9	2,8	46,9	25,4	18,6	2,1	47,4	32,0	16,8	2,1	55,9	25,3	22,4	6,7	50,8	20,1	22,8	8,3	46,0	22,9
Minta összesen	7,8	5,5	44,6	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,2	7,5	45,5	38,8	13,0	5,9	49,3	31,8	14,9	4,9	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,6	17,2	10,2	51,6	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.4.4 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1										
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik								
Nincs export tevékenység	10,4	4,8	48,3	36,4	11,6	7,1	51,2	30,1	10,7	6,3	49,7	33,3	17,4	5,9	51,1	25,6	20,0	3,4	48,0	28,6	15,8	4,9	54,1	25,2	22,9	9,5	51,8	15,8	21,7	9,5	49,6	19,2
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	4,5	8,0	38,3	49,2	6,9	11,6	40,0	41,5	3,5	7,7	40,9	48,0	6,4	6,3	48,6	38,6	11,1	7,7	47,1	34,2	6,1	4,6	55,6	33,7	10,5	12,7	52,6	24,2	7,3	13,6	52,3	26,8
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	5,9	6,5	39,8	47,8	6,5	8,4	43,7	41,5	5,8	12,0	35,2	47,1	5,4	7,2	44,8	42,6	9,3	7,3	50,1	33,3	8,7	8,2	42,4	40,7	7,7	11,8	47,2	33,3	9,3	10,2	41,8	38,7
Minta összesen	8,4	5,8	44,7	41,2	9,3	8,3	47,0	35,4	8,2	7,7	44,9	39,2	13,0	6,3	49,4	31,4	16,1	5,1	48,2	30,7	12,5	5,4	52,2	29,8	17,6	10,6	51,1	20,8	17,0	10,3	48,7	24,0

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M.2.4.5 tábla: Vállalatok beruházási volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2018				2019				2020				2021_1				2021_2				2022_1				2022_2				2023_1			
	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik	Nem lesz beruházás	Csökken	Változatlan marad	Növekszik
Közép-Magyarország	7,5	3,8	46,7	42,1	9,8	4,1	54,3	31,8	7,7	3,7	48,2	40,4	19,7	3,8	53,9	22,6	19,7	2,9	50,4	27,0	13,7	2,1	61,1	23,2	21,1	6,2	57,7	15,0	21,1	7,3	52,9	18,6
Közép-Dunántúl	6,1	10,2	41,7	41,9	7,6	9,6	45,5	37,3	6,2	10,8	46,1	36,9	5,3	6,4	46,7	41,7	6,9	5,9	46,7	40,6	13,7	7,7	52,7	25,9	12,3	10,0	53,3	24,3	15,8	10,4	46,4	27,4
Nyugat-Dunántúl	6,3	4,5	45,6	43,6	8,5	7,2	46,0	38,3	12,6	11,6	42,5	33,3	10,1	6,3	50,5	33,1	16,0	7,7	44,8	31,5	14,9	5,9	45,4	33,9	14,2	14,4	45,9	25,5	12,4	10,3	48,8	28,5
Dél-Dunántúl	5,9	6,5	41,5	46,0	8,7	13,1	40,6	37,6	4,6	11,3	43,9	40,2	5,4	10,5	43,8	40,3	10,7	10,7	37,5	41,1	6,4	10,4	39,8	43,4	9,4	12,7	44,2	33,6	8,0	15,7	46,5	29,8
Dél-Alföld	6,9	9,1	45,0	38,9	6,7	11,1	46,1	36,1	8,1	13,3	44,4	34,2	4,6	8,6	41,1	45,6	10,6	6,9	43,2	39,3	8,4	7,6	42,6	41,4	11,5	16,5	43,3	28,7	13,7	13,9	43,2	29,3
Észak-Alföld	13,5	4,2	44,0	38,2	12,8	12,1	42,6	32,5	10,6	11,9	39,0	38,5	6,6	8,3	46,4	38,7	10,9	5,2	49,5	34,4	7,2	7,5	48,4	36,9	19,6	14,0	45,8	20,6	13,6	10,9	48,0	27,6
Észak-Magyarország	10,7	6,5	38,3	44,5	10,2	10,2	38,0	41,5	11,5	7,0	40,6	40,9	7,2	8,8	38,8	45,3	9,1	6,6	47,2	37,0	7,6	9,6	46,5	36,3	13,3	17,3	38,9	30,4	13,8	15,0	41,3	29,9
Minta összesen	7,8	5,5	44,7	42,0	9,3	7,6	48,3	34,8	8,3	7,4	45,5	38,8	13,0	5,9	49,4	31,8	14,9	5,0	47,8	32,3	11,8	5,1	53,4	29,7	17,2	10,2	51,6	21,0	16,9	10,0	49,2	23,9

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok beruházási volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

M2.5. Elemi összefüggések: Termelési volumen

M.2.5.1 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása vállalatméret szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
10–19 fő között	2,2	50,8	47,0	2,6	57,6	39,7	10,2	64,2	25,6	4,7	53,9	41,4	3,0	62,5	34,5	4,6	66,1	29,3	18,6	67,4	14,0	9,4	68,2	22,4
20–49 fő között	2,3	49,8	47,9	3,4	54,3	42,4	11,5	59,5	29,0	6,0	58,7	35,4	3,3	63,6	33,1	5,9	66,9	27,2	20,4	64,4	15,2	12,3	66,1	21,5
50–249 fő között	2,7	46,5	50,8	3,3	56,7	40,0	8,7	56,6	34,7	5,1	52,7	42,2	3,7	55,4	40,9	5,8	63,1	31,1	17,2	61,7	21,2	11,3	62,6	26,1
250 fő felett	2,3	45,0	52,6	4,6	48,0	47,4	5,8	48,3	45,9	3,3	48,1	48,5	3,4	48,4	48,1	4,8	53,1	42,1	10,2	60,4	29,4	12,9	56,8	30,3
Minta összesen	2,3	48,0	49,7	3,6	53,3	43,2	8,0	54,4	37,6	4,5	51,7	43,8	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,0	22,5	11,3	62,6	26,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik vállalatméret szerinti bontásban.

M2.5.2 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása tulajdonforma szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Tisztán hazai	2,2	51,9	45,9	3,0	56,2	40,8	7,9	58,9	33,2	5,0	54,8	40,2	2,9	59,8	37,2	5,8	61,4	32,8	16,9	63,6	19,5	10,2	64,7	25,1
Vegyes	1,8	46,2	52,0	1,4	58,6	40,0	14,3	38,5	47,2	4,4	48,3	47,3	5,4	46,5	48,1	3,3	61,8	34,9	14,3	77,1	8,6	7,8	71,9	20,3
Tisztán külföldi	4,1	32,0	63,8	6,5	42,0	51,5	7,8	43,5	48,7	3,6	45,7	50,7	3,6	49,7	46,6	5,3	55,7	39,0	9,2	58,3	32,5	14,7	56,7	28,6
Minta összesen	2,5	48,1	49,4	3,6	53,7	42,7	8,4	54,0	37,6	4,7	52,4	42,9	3,2	56,5	40,2	5,6	60,1	34,3	15,0	63,1	21,9	11,1	63,2	25,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik tulajdonforma szerinti bontásban.

M2.5.3 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása gazdasági ágak szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,5	70,1	25,4	5,0	69,5	25,5	8,7	70,4	20,9	9,4	59,1	31,6	3,2	71,8	25,0	1,8	69,3	28,8	10,2	68,3	21,6	7,5	66,3	26,3
Ipar összesen	2,3	47,0	50,7	5,5	50,6	43,9	7,3	50,0	42,7	5,5	47,4	47,2	4,3	51,7	44,0	6,5	56,3	37,2	13,3	56,0	30,7	13,2	56,0	30,8
Építőipar	1,5	48,0	50,5	3,5	50,7	45,8	8,4	58,5	33,1	4,4	53,2	42,4	1,5	58,9	39,6	5,2	66,7	28,1	17,2	64,4	18,4	14,5	66,9	18,6
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1,7	46,1	52,1	2,7	54,1	43,2	8,9	56,5	34,6	3,9	55,5	40,6	2,5	57,6	39,8	6,4	64,3	29,3	21,3	64,7	14,0	13,7	67,8	18,6
Szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	0,5	47,8	51,6	0,2	56,0	43,8	24,8	53,1	22,1	5,8	54,3	39,9	6,0	46,2	47,8	6,0	46,2	47,7	38,8	52,9	8,3	6,6	65,0	28,3
Szállítás, raktározás	3,1	58,3	38,6	2,9	58,0	39,0	3,8	60,2	36,0	3,0	54,8	42,2	1,8	57,4	40,8	1,8	62,5	35,8	6,2	79,2	14,6	11,6	72,7	15,7
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0,8	7,3	91,9	1,4	41,4	57,1	2,6	34,0	63,4	0,0	48,9	51,1	11,6	57,0	31,4	0,0	59,9	40,1	1,3	93,4	5,3	2,1	88,9	9,0
Egyéb gazd.	3,8	50,9	45,3	2,7	55,3	42,0	5,6	58,0	36,4	3,8	53,3	42,8	1,5	55,3	43,1	4,1	61,5	34,5	10,8	64,5	24,6	7,8	59,4	32,8
Minta összesen	2,3	48,0	49,7	3,6	53,3	43,1	8,0	54,4	37,6	4,6	51,8	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,2	34,7	14,4	63,1	22,5	11,3	62,6	26,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik gazdasági ágak szerinti bontásban.

M2.5.4 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása exporttevékenység szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Nincs export tevékenység	2,6	54,4	43,0	2,8	56,6	40,6	8,6	59,7	31,7	4,5	56,1	39,4	3,1	61,4	35,5	4,7	63,6	31,7	16,3	67,8	15,9	11,0	66,6	22,4
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	1,8	38,7	59,5	2,9	50,2	47,0	6,2	56,9	36,8	5,6	49,9	44,5	2,1	52,0	45,9	5,8	58,3	35,9	15,2	56,6	28,3	10,1	61,6	28,4
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	3,9	43,5	52,7	6,5	45,8	47,7	9,9	39,7	50,4	3,6	42,5	53,9	5,7	48,2	46,2	6,6	52,7	40,7	11,8	52,1	36,1	13,2	52,0	34,8
Minta összesen	2,7	49,1	48,2	3,8	52,4	43,8	8,4	55,0	36,6	4,5	52,3	43,2	3,4	56,7	39,9	5,3	60,5	34,2	15,2	62,6	22,2	11,3	63,1	25,7

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megélését jelentik exporttevékenység szerinti bontásban.

M2.5.5 tábla: Vállalatok termelési volumenének alakulása régiók szerint, 2018–2023 (%)

	2018			2019			2020			2021_1			2021_2			2022_1			2022_2			2023_1		
	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik	Csökken	Változatlan	Növekszik
Közép-Magyarország	1,5	48,5	50,0	1,6	57,5	40,8	7,1	57,3	35,6	3,3	56,1	40,6	2,4	55,4	42,2	3,8	64,2	31,9	11,3	70,7	18,0	10,7	67,2	22,1
Közép-Dunántúl	3,8	42,5	53,7	5,5	49,4	45,0	9,7	53,0	37,4	3,4	49,2	47,4	3,4	54,7	41,9	4,4	59,7	35,8	13,2	59,8	27,0	9,3	59,2	31,5
Nyugat-Dunántúl	2,9	49,1	48,0	4,5	45,2	50,3	8,6	54,2	37,2	4,9	48,7	46,4	2,7	52,8	44,4	3,9	61,1	35,0	17,9	57,2	24,9	10,3	64,0	25,7
Dél-Dunántúl	1,1	48,4	50,4	3,8	47,4	48,8	8,8	48,6	42,6	6,3	48,0	45,7	3,5	59,3	37,1	7,0	52,9	40,1	15,2	57,6	27,2	11,0	52,7	36,4
Dél-Alföld	4,0	48,1	47,9	5,8	53,2	41,0	10,0	52,9	37,1	5,0	48,7	46,2	5,3	52,7	42,0	8,0	54,9	37,1	20,6	50,8	28,6	11,7	58,8	29,4
Észak-Alföld	3,2	50,3	46,5	5,7	51,8	42,5	9,5	48,0	42,4	8,3	43,4	48,3	5,1	58,4	36,5	7,8	52,4	39,8	15,8	60,7	23,5	14,7	58,4	26,9
Észak-Magyarország	2,5	48,7	48,7	4,9	52,8	42,4	6,4	52,0	41,6	7,1	47,4	45,5	3,9	51,6	44,5	8,0	55,9	36,1	22,9	46,9	30,2	14,9	53,7	31,3
Minta összesen	2,3	48,0	49,7	3,6	53,2	43,2	8,0	54,4	37,6	4,6	51,7	43,7	3,3	55,1	41,6	5,2	60,1	34,7	14,4	63,1	22,5	11,3	62,6	26,1

Táblaértelmezés: A táblázatban található százalékok az adott szegmensben a vállalatok termelési volumenének megítélését jelentik régiók szerinti bontásban.

3. Melléklet: Regressziós modellek együtthatói

M3.1. tábla: Optimista üzleti várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0923	0,0235	3,9260	0,0001	0,0462	0,1384
Létszám: 10–19 fő	0,0230	0,0279	0,8225	0,4108	-0,0318	0,0777
Létszám: 20–49 fő	-0,0838	0,0255	-3,2848	0,0010	-0,1338	-0,0338
Létszám: 50–249 fő	-0,0341	0,0241	-1,4147	0,1572	-0,0814	0,0132
Létszám: 250 fő felett	-0,0558	0,0235	-2,3738	0,0176	-0,1018	-0,0097
Régió: Észak-Alföld	0,0272	0,0261	1,0449	0,2961	-0,0239	0,0783
Régió: Észak-Magyarország	0,0691	0,0308	2,2434	0,0249	0,0087	0,1294
Régió: Dél-Alföld	0,0324	0,0256	1,2655	0,2057	-0,0178	0,0827
Régió: Dél-Dunántúl	0,0900	0,0307	2,9320	0,0034	0,0298	0,1502
Régió: Közép-Dunántúl	0,0502	0,0265	1,8945	0,0582	-0,0017	0,1021
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,1201	0,0271	4,4320	0,0000	0,0670	0,1732
Ágazat: építőipar	0,0477	0,0301	1,5839	0,1132	-0,0113	0,1068
Ágazat: kereskedelem	0,0285	0,0233	1,2243	0,2208	-0,0171	0,0742
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0062	0,0426	-0,1456	0,8842	-0,0896	0,0772
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,4449	0,0472	9,4219	0,0000	0,3524	0,5375
Ágazat: szállítás	-0,0100	0,0309	-0,3249	0,7452	-0,0706	0,0505
Ágazat: szolgáltatás	0,0782	0,0227	3,4385	0,0006	0,0336	0,1228
Ágazat: vendéglátás	-0,0870	0,0347	-2,5106	0,0121	-0,1549	-0,0191
Exporthányad: 51–x%	0,0702	0,0280	2,5086	0,0121	0,0154	0,1251
Exporthányad: x–50%	0,0439	0,0220	1,9979	0,0457	0,0008	0,0869

Nagelkerke R Square

0,04

M3.2. tábla: Létszámbővítő várakozásokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0166	0,0204	0,8120	0,4168	-0,0234	0,0566
Létszám: 10–19 fő	0,0263	0,0227	1,1617	0,2454	-0,0181	0,0708
Létszám: 20–49 fő	0,0493	0,0225	2,1847	0,0289	0,0051	0,0934
Létszám: 50–249 fő	0,3281	0,0262	12,5162	0,0000	0,2767	0,3795
Létszám: 250 fő felett	0,1233	0,0229	5,3756	0,0000	0,0784	0,1683
Régió: Észak-Alföld	-0,0583	0,0198	-2,9430	0,0033	-0,0972	-0,0195
Régió: Észak-Magyarország	-0,0059	0,0258	-0,2287	0,8191	-0,0565	0,0447
Régió: Dél-Alföld	0,0338	0,0238	1,4204	0,1555	-0,0129	0,0805
Régió: Dél-Dunántúl	0,0007	0,0288	0,0240	0,9809	-0,0557	0,0571
Régió: Közép-Dunántúl	-0,0117	0,0243	-0,4830	0,6291	-0,0593	0,0359
Régió: Nyugat-Dunántúl	-0,0015	0,0239	-0,0644	0,9486	-0,0485	0,0454
Ágazat: építőipar	0,0041	0,0282	0,1437	0,8857	-0,0512	0,0593
Ágazat: kereskedelem	-0,0358	0,0197	-1,8211	0,0686	-0,0744	0,0027
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0479	0,0351	-1,3625	0,1730	-0,1167	0,0210
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,0120	0,0569	0,2110	0,8329	-0,0995	0,1235
Ágazat: szállítás	-0,0112	0,0272	-0,4117	0,6806	-0,0644	0,0420
Ágazat: szolgáltatás	-0,0086	0,0195	-0,4392	0,6605	-0,0469	0,0297
Ágazat: vendéglátás	-0,0259	0,0333	-0,7787	0,4361	-0,0911	0,0393
Exporthányad: 51–x%	0,1130	0,0302	3,7433	0,0002	0,0538	0,1722
Exporthányad: x–50%	0,0859	0,0215	3,9946	0,0001	0,0437	0,1280

Nagelkerke R Square

0,19

M3.3. tábla: A toborzási nehézségeket jelző vállalatokat leíró regressziós modell

	AME	SE	z	p	lower	upper
Tulajdonosi háttér: külföldi (rész)tulajdon	0,0271	0,0172	1,5749	0,1153	-0,0066	0,0608
Létszám: 20–49 fő	0,0275	0,0216	1,2715	0,2036	-0,0149	0,0698
Létszám: 50–249 fő	0,0724	0,0209	3,4559	0,0005	0,0313	0,1134
Létszám: 250 fő felett	0,2695	0,0229	11,7691	0,0000	0,2246	0,3144
Régió: Észak-Alföld	0,1210	0,0208	5,8048	0,0000	0,0802	0,1619
Régió: Észak-Magyarország	0,1160	0,0239	4,8569	0,0000	0,0692	0,1628
Régió: Dél-Alföld	0,1760	0,0227	7,7573	0,0000	0,1316	0,2205
Régió: Dél-Dunántúl	0,0990	0,0230	4,3000	0,0000	0,0539	0,1442
Régió: Közép-Dunántúl	0,1658	0,0229	7,2454	0,0000	0,1209	0,2106
Régió: Nyugat-Dunántúl	0,1627	0,0226	7,2011	0,0000	0,1184	0,2070
Ágazat: építőipar	-0,0609	0,0269	-2,2653	0,0235	-0,1136	-
Ágazat: kereskedelem	-0,1095	0,0174	-6,2892	0,0000	-0,1436	-
Ágazat: mezőgazdaság	-0,0881	0,0310	-2,8400	0,0045	-0,1490	-
Ágazat: pénzügyi szolgáltatás	0,1092	0,0464	2,3555	0,0185	0,0183	0,2000
Ágazat: szállítás	-0,0697	0,0237	-2,9368	0,0033	-0,1162	-
Ágazat: szolgáltatás	0,0440	0,0208	2,1162	0,0343	0,0033	0,0848
Ágazat: vendéglátás	0,0681	0,0378	1,8028	0,0714	-0,0059	0,1422
Exporthányad: $x-50\%$	-0,0402	0,0157	-2,5612	0,0104	-0,0709	-
Exporthányad: $51-x\%$	-0,0551	0,0178	-3,0880	0,0020	-0,0901	-

Nagelkerke R Square

0,18

4. Melléklet: A minta alapvető eloszlásai

2023. április 4-e és május 30-a között ismét sor került a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) és az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) együttműködésében a versenyszektor rövid távú gazdasági kilátásait előrejelző, és munkaerőpiaci döntéseit felmérő vállalati empirikus vizsgálatra. Ennek keretében 5685, legalább két főt foglalkoztató vállalatot kerestünk meg kérdőívünkkel.

A mintában a tisztán hazai tulajdonú vállalatok vannak jelen döntő részben, súlyozatlan arányuk 87,8 százalék. A külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok aránya 12,2 százalék.

M4.1 tábla: A súlyozatlan minta eloszlása tulajdoni háttér szerint, 2023 tavasz

	n	%
Tisztán hazai	4802	87,8
Külföldi (rész)tulajdon	667	12,2
Minta összesen	5469	100,0

Gazdasági ág szerinti megoszlás szerint a legjelentősebb szerepet az ipar kapja 2023 első félévében, 32 százalékkal.

M4.2. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása gazdasági ág szerint, 2023 tavasz

	n	%
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	335	5,9
Ipar összesen	1790	31,5
Építőipar	685	12,0
Kereskedelem, gépjárműjavítás	1225	21,5
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	350	6,2
Szállítás, raktározás	328	5,8
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	34	0,6
Egyéb gazdasági szolgáltatás	938	16,5
Minta összesen	5685	100,0

A súlyozatlan mintában szereplő vállalatok jelentős részének (73,8 százalék) nem volt exporttevékenysége 2022-ben.

M4.3. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása az export aránya szerint, 2023 tavasz

	n	%
Nincs exporttevékenység	3910	73,8
Árbevétel 50 százalékánál kisebb	828	15,6
Árbevétel 50 százalékánál nagyobb	558	10,5
Minta összesen	5296	100,0

Vállalatméret szempontjából a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató cégek dominálnak a mintában 28,8 százalékkal.

M4.4. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása vállalatméret szerint, 2023 tavasz

	n	%
10 fő alatt	1636	28,8
10–19 fő között	966	17,0
20–49 fő között	1385	24,4
50–249 fő között	1275	22,4
250 fő felett	423	7,4
Minta összesen	5685	100,0

Az alapsokaságnak megfelelően a legnagyobb arányban a közép-magyarországi vállalatok vannak jelen a mintában, 30 százalékkal

M4.5. tábla: A súlyozatlan minta eloszlása régió szerint, 2023 tavasz

	n	%
Közép-Magyarország	1689	29,7
Közép-Dunántúl	732	12,9
Nyugat-Dunántúl	670	11,8
Dél-Dunántúl	483	8,5
Dél-Alföld	814	14,3
Észak-Alföld	762	13,4
Észak-Magyarország	535	9,4
Minta összesen	5685	100,0

5. Melléklet: A kutatás kérdőíve

GAZDASÁGFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

GAZDASÁG- ÉS VÁLLALKOZÁSKUTATÓ INTÉZET

KÉRDŐÍV

Rövidtávú munkaerőpiaci előrejelzés és konjunktúrakutatás

2023. ÁPRILIS – MÁJUS

A válaszadás önkéntes. Az adatszolgáltatás kizárólag statisztikai célra történik. A felmérés során az MKIK GVI tudomására jutott személyes adatok kezelése az Európai Unió 2016/679 számú általános adatvédelmi rendeletében (GDPR) megállapított szabályoknak megfelelően történik. A válaszokat csak összesítve, statisztikai módszerekkel dolgozzuk fel!

KORMÁNYHIVATAL ÁLTAL HASZNÁLT AZONOSÍTÓK

A1. Melyik településen töltötték ki a kérdőívet? .....

A2. A kormányhivatal által adott sorszám (külső azonosító):

A3. A kérdező azonosítója:

A4. A kérdező neve: .....

AZ ADATRÖGZÍTŐ TÖLTI KI!

Az adatrögzítő felület által adott sorszám:

CÉGREGISZTRÁCIÓS FELÜLET

A kérdőíven a cég adatait, valamint a tárgyévre vonatkozó kérdéseket kérjük, nyomtatott nagybetűkkel töltsse ki.

R1. A cég adószámának első 8 számjegye:

R2. A cég székhelyének címe: .....
Irányítószám ..... település neve

.....
út/utca, házszám

R3. A cég megnevezése:.....

R4. A cég főtevékenységének 2008-as TEÁOR száma a hatályos társasági szerződés vagy alapító okirat szerint:

R5. A válaszoló neve:.....

R6. A válaszoló telefonszáma: .....
körzetszám / telefonszám

R7. A válaszoló e-mail címe: .....

R8. Mi a válaszoló beosztása?

01 – humánpolitikai igazgató, vezető, humánerőforrás menedzser	07 – kereskedelmi igazgató, vezető
02 – kontrolling igazgató, vezető	08 – menedzser-tulajdonos
03 – elnök-vezérigazgató	09 – műszaki igazgató, vezető
04 – értékesítési igazgató	10 – termelési igazgató, vezető
05 – gazdasági, pénzügyi igazgató, vezető	11 – vezérigazgató
06 – igazgató, ügyvezető igazgató	12 – vezérigazgató helyettes
	13 – egyéb, éspedig ³¹ : .....

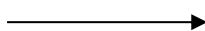
³¹ - Olyan személy válaszoljon a kérdésekre, aki kompetens a cég (telephely) munkaerő-gazdálkodását illetően!

CÉGINFORMÁCIÓ

1. A felkeresett szervezeti egység melyik alábbi kategóriába sorolható?

1 - telephely nélküli cég/szervezet

A CÉGRE VONATKOZÓAN VÁLASZOLJON!

2 - telephellyel rendelkező cég/szervezet központja (székhelye)

A CÉGKÖZPONTRA ÉS
MUNKAERŐPIACI
KÖRZETÉBEN TALÁLHATÓ
TELEPHELYEIRE
VONATKOZÓAN ADJON
VÁLASZOKAT A KÉRDŐÍVBEN!

3 - cég/szervezet telephelye

CSAK A TELEPHELYRE VONATKOZÓAN
ADJON VÁLASZOKAT A KÉRDŐÍVBEN!

1.1. A vállalkozás vagy annak egy részlege üzleti szolgáltató központként (SSC) működik?

1 – igen

2 – nem

9 – NT/NV

CSAK HA EGY TELEPHELYRE VONATKOZIK A KÉRDEZÉS!

2. Mi ennek a telephelynek a fő tevékenysége?

ÍRJA LE!

.....

2.1. Mi ennek a fő tevékenységnek a négy számjegyű (azaz nem betűjeles) 2008-as ágazati kódja (TEÁOR-kód)?

A TEÁOR kód:

2.2. Van-e a telephelynek lehetősége, illetve jogköre arra, hogy a cégközponttól függetlenül létszámfelvétellel, elbocsátással kapcsolatos személyzeti döntéseket hozzon?

1 – nincs

2 – van

9- nem tudja

MINDENKITŐL!

3. Mekkora a külföldi tőke aránya hozzávetőlegesen a cég jegyzett tőkéjén belül?

%

999 – nem tudja

4. A vállalkozás (telephely) teljes értékesítéséből kb. hány százalékot tett ki az export részaránya 2022-ben?³²

%

999 – nem tudja

32 - Az építőiparban exportnak számít a külföldi munkavégzés, az idegenforgalomban pedig a külföldi vendég fogadása.

ÜZLETI VÁRAKOZÁSOK

5. Várhatóan hogyan alakul a vállalkozásnál (telephelynél) a **beruházások volumene 2023 második és 2024 első félévében 2022 és 2023 azonos időszakaihoz** viszonyítva?

	5a. kérdés	5b. kérdés
	2023 második félévében	2024 első félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
4 – Nem volt és nem is lesz beruházás		
9 – Nem tudja		

A VÁLASZT A MEGFELELŐ CELLÁBA ÍRT X-SZEL RÖGZÍTSE!

6. Ön szerint milyen a vállalkozás (telephely) **jelenlegi üzleti helyzete?**
7. Várhatóan milyen lesz a vállalkozás (telephely) **üzleti helyzete 2023 második és 2024 első félévében?**

	6. kérdés	7a. kérdés	7b. kérdés
	Jelenlegi	2023 második félévében	2024 első félévében
1 – Jó			
2 – Kielégítő			
3 – Rossz			
9 – Nem tudja			

8. Várhatóan hogyan változik a vállalkozásnál (telephelynél) a **termelés (szolgáltatás) volumene 2023 második és 2024 első félévében 2022 és 2023 azonos időszakaihoz** viszonyítva?

	8a. kérdés	8b. kérdés
	2023 második félévében	2024 első félévében
1 – Növekszik		
2 – Változatlan marad		
3 – Csökken		
9 – Nem tudja		

9. Milyennek itéli a vállalkozás (telephely) **rendelésállományát**, vagy termékeinek **keresletét jelenleg?**

- 1 – magas
- 2 – közepes
- 3 – alacsony
- 9 – nem tudja

KAPACITÁSKIHASZNÁLTSÁG

10. Megítélése szerint jelenleg mekkora a vállalkozás (telephely) termelő/szolgáltató kapacitásainak kihasználtsága?³³

%

999 – Nem tudja

LÉTSZÁMGAZDÁLKODÁS

11. Adja meg a statisztikai állományi létszámok alakulását az alábbi időpontokban (2024-re vonatkozóan kérem, hogy becsülje meg azokat)! Kérem, hogy ahol nulla a létszám oda is regisztrálja az értéket.

		2022. június 30. (fő)	2023. március 1. (fő)	2024. március 1. (fő)
Statisztikai állományi létszám				
a.	Statisztikai állományi létszám	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
b.	ebből: szakképzetlen fizikai foglalkozású	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
c.	szakképzett fizikai foglalkozású	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
d.	nem diplomás szellemi foglalkozású	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
e.	diplomás szellemi foglalkozású	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
f.	Teljes munkaidőben foglalkoztatott:	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
g.	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott:	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
h.	Közfoglalkoztatási jogviszony keretében foglalkoztatottak	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
i.	Külföldi (nem magyar állampolgárságú) munkavállalók	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
j.	Pályakezdek³⁴ összesen	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
k.	ebből: diplomás pályakezdő	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
l.	ebből: szakképzett pályakezdő	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____
m.	Statisztikai állományi létszámba nem tartozó munkaerő létszáma	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____	____ ____ ____ ____ ____ ____

33 - Csak azokban az esetekben kell kitölteni, ahol a kérdés értelmezhető.

34 - Pályakezdeknek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELSEN ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

12. Várhatóan milyen volt/lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2023-ban a következő kategóriákban?

0 – nem volt/nem várható munkaviszony megszűnése

0 – nem volt/nem várható munkaerő-felvétel

9999 – nem tudja

9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnt/megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő

2. Felvételre került/kerül	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA BÁRMELY OKBÓL VOLT/LESZ MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS 2023-BAN!

13. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2023-ban a legnagyobb volt / lesz a munkaviszony megszüntetés!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN LÉTSZÁMFELVÉTEL VOLT/ LESZ!

14. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2023-ban a legnagyobb volt / lesz a létszámfelvétel!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

FONTOS, HOGY NE A LÉTSZÁMMOZGÁS EGYENLEGÉT, HANEM A TÉNYLEGES LÉTSZÁMKIÁRAMLÁSBAN ÉS LÉTSZÁMFELVÉTELBE ÉRINTETT SZEMÉLYEK SZÁMÁT ADJA MEG!

15. Várhatóan milyen lesz a munkaviszony megszűnésben, ill. a létszámfelvételben érintettek összetétele 2024-ben a következő kategóriákban?

0 – nem várható munkaviszony megszűnése
9999 – nem tudja

0 – nem várható munkaerő-felvétel
9999 – nem tudja

1. Munkaviszony megszűnik	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő

2. Felvételre kerül	
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő
e. ÖSSZESEN	____ ____ ____ ____ fő

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2024-BEN MUNKAVISZONY MEGSZÜNTETÉS LESZ!

16. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben várhatóan 2024-ben a legnagyobb lesz a munkaviszony megszüntetés!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2024-BEN LÉTSZÁMFELVÉTEL LESZ!

17. Sorolja fel azt a maximum 3 munkakört – a FEOR szám és létszámadatak megjelölésével együtt –, amelyben 2024-ben várhatóan a legnagyobb lesz a létszámfelvétel!

Munkakörök megnevezése	Érintettek száma	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ ____ ____

LÉTSZÁMSTOP

18. Van-e érvényben jelenleg az Ön cégénél létszámstop, bármilyen munkakör esetén (ahol jelenleg nem lehetséges új munkatárs felvétele üres pozíció esetén sem)?

- 1 – nincs → UGRÁS A 19. KÉRDÉSRE
2 – van → 18.1. KÖVETKEZIK
9 – nem tudja → UGRÁS A 19. KÉRDÉSRE

18.1. Milyen jellegű munkakörökben van létszámstop jelenleg az Ön cégénél? (Több válasz is megjelölhető!)

- 1 – Szakképzetlen fizikai
2 – Szakképzett fizikai
3 – Nem diplomás szellemi
4 – Diplomás szellemi
9 – Nem tudja

BÉRVÁLTOZÁSOK

19. Átlagosan hány százalékkal változtak a bruttó bérek az Ön cégénél az alábbi munkavállalói csoportok körében 2022 folyamán? Ha csökkennek a bruttó bérek, negatív számot adjon meg!

Várhatóan 2023 folyamán összességében átlagosan hány százalékkal fognak változni a bruttó bérek az Ön cégénél az alábbi munkavállalói csoportok körében? Ha csökkennek a bruttó bérek, negatív számot adjon meg!

2022	2023
a. szakképzetlen fizikai ____ ____ ____ %	a. szakképzetlen fizikai ____ ____ ____ %
b. szakképzett fizikai ____ ____ ____ %	b. szakképzett fizikai ____ ____ ____ %
c. nem diplomás szellemi ____ ____ ____ %	c. nem diplomás szellemi ____ ____ ____ %
d. diplomás szellemi ____ ____ ____ %	d. diplomás szellemi ____ ____ ____ %
e. ÖSSZESEN (a teljes cégre vonatkozó átlag) ____ ____ ____ %	e. ÖSSZESEN (a teljes cégre vonatkozó átlag) ____ ____ ____ %

PÁLYAKEZDŐK

20. Alkalmaznak-e/terveznek-e alkalmazni 2023-ban pályakezdőt³⁵? Több válasz is megjelölhető!

- 1 – igen, szakképzetlen pályakezdőt
2 – igen, szakképzett pályakezdőt
3 – igen, diplomás pályakezdőt
4 – nem → UGRÁS 23-RA
9 – nem tudja → UGRÁS 23-RA

³⁵ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN ALKALMAZNAK / TERVEZNEK ALKALMAZNI PÁLYAKEZDŐT! (20-NÁL JELÖLVE VAN 1, 2 VAGY 3.)

21. Sorolja fel a **3 legjellemzőbb munkakört** – a FEOR szám és létszámadatok megjelölésével együtt –, amelyekben **2023-ban pályakezdőt³⁶ alkalmaznak / terveznek alkalmazni!**

Munkakör megnevezése	A munkakör 4 jegyű FEOR kódja				Pályakezdők létszáma
a.					fő 999 NT
b.					fő 999 NT
c.					fő 999 NT

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA 2023-BAN ALKALMAZNAK / TERVEZNEK ALKALMAZNI SZAKKÉPZETT PÁLYAKEZDŐT! (20-NÁL JELÖLVE VAN A 2-ES.)

22. Mennyire elégedett a szakképzett pályakezdők következő készségeivel és kompetenciáival? Iskolai osztályzatokkal válaszoljon. Az 5-ös jelentse azt, hogy nagyon elégedett, az 1-es pedig azt, hogy egyáltalán nem elégedett vele. (Természetesen a közbülső osztályzatokat is használhatja.)

	Egyáltalán nem elégedett ← → Teljesen elégedett					NT/N V
	1	2	3	4	5	
a. szakmai elméleti alapok	1	2	3	4	5	9
b. szakmai gyakorlati jártasság	1	2	3	4	5	9
c. felhasználói szintű számítógépes ismeretek/gyakorlat	1	2	3	4	5	9
d. professzionális számítógépes ismeretek/gyakorlat	1	2	3	4	5	9
e. korszerű műszaki ismeretek	1	2	3	4	5	9
f. gazdasági ismeretek	1	2	3	4	5	9
g. olvasási készség	1	2	3	4	5	9
h. számoláskészség	1	2	3	4	5	9
i. anyanyelvi beszéd-készség	1	2	3	4	5	9
j. anyanyelvi íráskészség	1	2	3	4	5	9
k. idegennyelv-tudás	1	2	3	4	5	9
l. munkakultúra	1	2	3	4	5	9
m. munkafegyelem	1	2	3	4	5	9
n. önálló munkavégzés képessége	1	2	3	4	5	9
o. együttműködési készség	1	2	3	4	5	9
p. problémamegoldó képességek	1	2	3	4	5	9
q. ügyféllel való bánásmód	1	2	3	4	5	9
r. vezetési, szervezési képességek	1	2	3	4	5	9
s. irodai adminisztrációs képességek	1	2	3	4	5	9
t. technikai, feladat-specifikus képességek	1	2	3	4	5	9
u. egyéb, Ön által fontosnak tartott készség vagy képesség, és pedig:	1	2	3	4	5	9

³⁶ Pályakezdőnek tekintjük a legfeljebb két éve végzett munkavállalókat.

MUNKAERŐHIÁNY

23. Van-e jelenleg tartósan betöltetlen álláshely a cégnél (telephelyen)?

1 – nincs → UGRÁS A 28. KÉRDÉSRE

2 – van → 23.1. Milyen képzettségi szintű álláshelyek ezek?

9 – nem tudja → 28. KÉRDÉS

Átlagosan hány hónapja keresnek munkaerőt az egyes képzettségi szintű állásokra?

képzettségi szint:	Ebből hány fő hiányzik?	Átlagosan hány hónapja keresnek ilyen munkakörökbe?
a. szakképzetlen fizikai	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
b. szakképzett fizikai	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
c. nem diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja
d. diplomás szellemi	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja

24. Melyek a legfontosabb tartósan betöltetlen munkakörök? Maximum 5 munkakört írjon be, azokat, amik a legtöbb személyt érintik és válaszoljon a többi kérdésre is!

Munkakörök megnevezése	A hiányzó létszám	Átlagosan hány hónapja keres ebbe a munkakörbe?	Jelenleg kínált havi bruttó bér nagysága	FEOR'08 száma
a.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
b.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
c.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
d.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____
e.	____ ____ ____ ____ fő	____ ____ hónapja	____ ____ ____ ____ ezer Ft/hó	____ ____ ____ ____

25. Kérjük, adja meg, hogy az alábbiak közül mely okok játszanak szerepet abban, hogy tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik! TÖBB VÁLASZT IS MEGJELÖLHET!

- 1 – megfelelő mennyiségű munkaerő hiánya
- 2 – megfelelő szakképzettségű munkaerő hiánya
- 3 – megfelelő alapkompenciákkal, készségekkel rendelkező munkaerő hiánya
- 4 – felkínált bér nagysága
- 5 – munkakörülmények jellege (munkahelyi infrastruktúra, munkavégzéshez szükséges eszközök minősége)
- 6 – munkarend, munkaidő-beosztás (rugalmatlan munkarend, éjszakai, hétfégi munkavégzési kötelezettség a munkakörben)
- 7 – közlekedési nehézségek
- 8 – a megfelelő munkaerő külföldi munkavállalása
- 9 – a megfelelő munkaerő közfoglalkoztatásban való részvétele
- 10 – egyéb, éspedig: .....

26. **A meglévő munkaerő megtartása érdekében alkalmazzák-e/tervezik-e bevezetni a cégnél a következő intézkedések valamelyikét 2023 folyamán? (TÖBB VÁLASZ IS MEGJELÖLHETŐ!)**

- 1 – Béremelés
- 2 – Cafeteria és egyéb juttatások bővítése
- 3 – Rész munkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése
- 4 – Előrelépési lehetőségek felajánlása
- 5 – Továbbképzések biztosítása, finanszírozása
- 6 – Munkakörülmények, munkaeszközök fejlesztése
- 7 – Munkahelyi hangulat javítása
- 8 – Munkaterhelés csökkentése
- 9 – Egyéb, és pedíg: .....

27. **A munkaerőhiány kezelése érdekében alkalmazzák-e/tervezik-e bevezetni vállalkozásuknál a következő intézkedések valamelyikét 2023 folyamán? (TÖBB VÁLASZ IS MEGJELÖLHETŐ!)**

- 1 – Versenytársakhoz képest magasabb bérek és béren kívüli juttatások fizetése
- 2 – Új toborzási módszerek alkalmazása
- 3 – Diák munka alkalmazása
- 4 – Duális képzésben való részvétel
- 5 – Külföldi állampolgárságú munkavállalók alkalmazása
- 6 – Rész munkaidő, távmunka vagy egyéb atipikus foglalkoztatási formák bevezetése
- 7 – Meglévő munkavállalók munkaterhelésének növelése
- 8 – Beruházások a munkaerőigény csökkentése érdekében
- 9 – Egyéb, és pedíg: .....

MINDENKITŐL!

28. **Mekkora problémát jelentett az elmúlt 1 évben az Önök cégénél a fluktuáció? Kérem, egy 0–10-ig terjedő skálán jelölje a fluktuációs probléma mértékét, ahol a 0 azt jelenti, hogy nem jelentett problémát a fluktuáció az elmúlt 1 évben, a 10-es pedig azt, hogy nagyon jelentős problémát jelentett a cég számára a fluktuáció az elmúlt egy évben.**

Fluktuáció alatt az elmúlt 1 évben belépő és kilépő munkavállalók összes munkavállalóhoz viszonyított arányát értjük.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

nem jelentett problémát

nagyon jelentős problémát jelentett

99 – nem tudja

29. **Véleménye szerint a munkaerőhiánnyal kapcsolatos problémák Magyarországon a következő egy évben várhatóan enyhülni fognak, azonos mértékűek maradnak vagy súlyosabbá válnak?**

- 1 – enyhülni fognak
- 2 – azonos mértékűek maradnak
- 3 – súlyosabbá válnak
- 9 – NT

ATIPIKUS FOGLALKOZTATÁS

30. Az Ön cégénél az alkalmazottak igénybe vehetnek-e úgynevezett atipikus foglalkoztatási módokat? Több válasz is megjelölhető!

- 1 – igen, rugalmas munkaidőt
- 2 – igen, részmunkaidőt
- 3 – igen, otthoni munkavégzést, távmunkát
- 4 – igen, egyéb atipikus foglalkoztatási formá(ka)t
- 5 – nem → **UGRÁS A 35. KÉRDÉSRE**
- 9 – nem tudja → **UGRÁS A 36. KÉRDÉSRE**

31. Hogyan változott/változik a (legalább részben) otthoni munkavégzésben, távmunkában foglalkoztatott munkatársaik aránya...

	Nőtt/növekszik	Változatlan marad(t)	Csökken(t)	NT/NV
a. az elmúlt egy évben	1	2	3	9
b. a következő egy év folyamán	1	2	3	9

32. Kérjük becsülje meg, hogy munkavállalói hány százalékánál valósítható meg (legalább részben) az otthoni munkavégzés, távmunka!

% 999 – nem tudja

33. Kérjük, becsülje meg, hogy jelenleg munkavállalói hány százalékánál fordul elő, hogy (legalább részben) otthonról dolgozik, távmunkát végez?

% 999 – nem tudja

34. Kérjük, becsülje meg, hogy (a legalább részben) távmunkában, otthoni munkavégzésben érintett munkavállalói munkaidejük mekkora részét töltik otthon, távmunkában?

Példa: egy heti 40 órában foglalkoztatott munkatárs esetén, ha heti 2 nap (16 óra) home office engedélyezett számára, akkor ez az arány 40%.

% 999 – nem tudja

CSAK AKKOR TÖLTSE KI, HA NEM VEHETŐEK IGÉNYBE ATIPIKUS FOGLALKOZTATÁSI MÓDOK (30. kérdés 5-ös kód)!

35. Az Ön cégét a következő tényezők közül melyek korlátozzák abban, hogy a munkavállalókat atipikus foglalkoztatási formákban (pl. részmunkaidő, rugalmas munkaidő, otthoni munkavégzés, távmunka) alkalmazzák?

	Igen	Nem	Nem tudja	
a. kevés foglalkozási csoport esetében lehetséges	1	2	9	X
b. nagy adminisztrációs terhet jelent, a vonatkozó jogszabályi környezet bonyolult	1	2	9	X
c. magasak az állandó költségei	1	2	9	X
d. a dolgozók nem szívesen fogadják el, mert így alacsonyabb a jövedelmük	1	2	9	X
e. a dolgozók nem szívesen fogadják el, mert a helyzetüket bizonytalanabbnak érzik	1	2	9	X
f. a dolgozók részéről nem merült fel ilyen igény	1	2	9	X
g. zavart okoz a munkaszervezésben, az ellenőrzésben, a cég tevékenysége nem teszi lehetővé	1	2	9	X
h. a cég alacsony foglalkoztatotti létszáma miatt	1	2	9	X
i. egyéb, éspedig:	1	2	9	X

MINDENKITŐL!

36. Mely alábbi állami eszköz segítené elő a leginkább, hogy egyes atipikus foglalkoztatási módokat elérhetővé tegyenek a cégénél?

- 1 – adó-, vagy járulékkedvezmény (pl. a részmunkaidős foglalkoztatottak után)
- 2 – állami támogatás
- 3 – államilag támogatott mentor programok (senior munkatárs tapasztalatátadása fiatal kollégának)
- 4 – egyéb, éspedig: .....
- 5 – egyik sem
- 9 – *nem tudja*

KUTATÁS ÖSSZEFOGLALÓJÁNAK IGÉNYLÉSE

37. Köszönjük válaszait! Segítségét azzal is szeretnénk megköszönni, hogy ingyenesen megküldjük Önnek a felmérés értékelésének rövid összefoglalóját. Igényli ezt?

- 1 – igen   2 – nem

38. Végezetül érdeklődnénk, hogy igényt tart-e a Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet más vállalati kutatási eredményeinek összefoglalójára, illetve hozzájárul-e, hogy más kutatásaink kérdőíveivel is megkeressük a jövőben?

- 1 – igen   2 – nem